

Fra: [høringer](#)
Til: [Bioskov](#)
Cc: [høringer](#)
Emne: VS: Offentlig høring af forslag til urørt skov
Dato: 30. juni 2022 12:28:37
Vedhæftede filer: [Bilag 5 Naturstyrelsens behandling af dine personoplysninger ifm. høringer.pdf](#)
[Høringsbrev.pdf](#)
[Bilag 4 Miljørapport.pdf](#)
[Bilag 1 Høringsliste.pdf](#)
[Bilag 2 Forslag til ny urørt skov.pdf](#)
[Bilag 3 Overordnede retningslinjer for urørt skov.pdf](#)
[image001.png](#)

Kære Naturstyrelse

Færdselsstyrelsen har ingen bemærkninger til denne høring.
Venlig hilsen

Michael Overgaard Alsted
Fuldmægtig
Team Ministerbetjening, Projektstyring og Udbud

Færdselsstyrelsen
Danish Road Traffic Authority
Sorsigvej 35
DK-6760 Ribe

dir.: + 45 3047 9851
tel.: + 45 7221 8899
msoa@fstyr.dk
www.fstyr.dk

Fra: Færdselsstyrelsen <info@fstyr.dk>
Sendt: 30. juni 2022 10:59
Til: høringer <hoeringer@fstyr.dk>
Emne: VS: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Fra: Bioskov <bioskov@nst.dk>
Sendt: 30. juni 2022 10:50
Emne: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:
<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Mail: nst@nst.dk

Tlf.: 72 54 30 00

Fra: [3 - SIK Høringer \(SIK\)](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: VS: Offentlig høring af forslag til urørt skov
Dato: 30. juni 2022 14:15:02
Vedhæftede filer: [Bilag 5 Naturstyrelsens behandling af dine personoplysninger ifm. høringer.pdf](#)
[Høringsbrev.pdf](#)
[Bilag 4 Miljørapport.pdf](#)
[Bilag 1 Høringsliste.pdf](#)
[Bilag 2 Forslag til ny urørt skov.pdf](#)
[Bilag 3 Overordnede retningslinjer for urørt skov.pdf](#)
[image001.png](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)

Kære jer

Sikkerhedsstyrelsen har ingen bemærkninger til offentlig høring af forslag til urørt skov.

Mange hilsner
Lene

Venlig hilsen

Lene Tellund Reis

Kundekonsulent

Direkte: +45 33 73 23 67

Mobil: +45 29 69 27 67

E-mail: ltr@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg
Tlf.: +45 33 73 20 00
www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig. Hvis ikke du er den rette modtager, bedes du venligst omgående kontakte os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

Fra: Bioskov <bioskov@nst.dk>

Sendt: 30. juni 2022 10:50

Emne: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:
<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: nst@nst.dk
Tlf.: 72 54 30 00

Fra: [Lovkvalitetskontoret \(951s08\)](#)
Til: [Bioskov](#)
Cc: [Morten Holland Heide](#)
Emne: SV: Offentlig høring af forslag til urørt skov
Dato: 4. juli 2022 16:31:02

Justitsministeriet har modtaget denne høring.

Hvis der måtte være et ønske om, at Justitsministeriet forholder sig til bestemte spørgsmål i relation til udkastet, bedes I oplyse dette.

Justitsministeriet foretager ikke teknisk gennemgang af udkast til administrative forskrifter. Hvis I har et konkret spørgsmål til den tekniske udformning, er I imidlertid velkomne til at rette henvendelse herom. Der henvises i øvrigt til vejledning om administrative forskrifter, som kan findes her:

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2021/9594>

Justitsministeriet foretager sig på det foreliggende grundlag ikke yderligere i anledning af høringen.

Med venlig hilsen

Martin Reinseth
Souschef

Lovkvalitetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. direkte: +45 20 36 28 42
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Fra: Bioskov <bioskov@nst.dk>
Sendt: 30. juni 2022 10:50
Emne: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:
<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: nst@nst.dk
Tlf.: 72 54 30 00

Fra: [Christian Hauschildt](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Vs: Offentlig høring af forslag til urørt skov (MST Id nr.: 5511352)
Dato: 6. juli 2022 12:56:06
Vedhæftede filer: [Bilag 5 Naturstyrelsens behandling af dine personoplysninger ifm. høringer.pdf](#)
[Høringsbrev.pdf](#)
[Bilag 4 Miljørapport.pdf](#)
[Bilag 1 Høringsliste.pdf](#)
[Bilag 2 Forslag til ny urørt skov.pdf](#)
[Bilag 3 Overordnede retningslinjer for urørt skov.pdf](#)

Til hvem dette vedrører

Miljøstyrelsens enhed for Cirkulær Økonomi og Affald afgiver hermed høringssvar i forbindelse med forslaget til urørt skov.

Miljøstyrelsen enhed for Cirkulær Økonomi og Affald har ingen kommentarer til høringen.

Venlig hilsen

Christian Hauschildt

Jurist / AC fuldmægtig | Cirkulær Økonomi og Affald
+45 21 35 52 02 | +45 21 35 52 02 | chhau@mst.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Fra: Bioskov <bioskov@nst.dk>

Sendt: 30. juni 2022 10:50

Emne: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: nst@nst.dk
Tlf.: 72 54 30 00

Fra: [Bente Villumsen](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: SV: Offentlig høring af forslag til urørt skov
Dato: 8. juli 2022 12:21:20

Til Naturstyrelsen

Tak for den modtagne høring. Danske Regioner har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bente Villumsen

Enhedschef | Videncenter for Miljø og Ressourcer

Danske Regioner | Dampfærgevej 22 | 2100 København Ø

M 2399 2372 | E bvi@regioner.dk

Officiel post bedes sendt til regioner@regioner.dk

Fra: Bioskov <bioskov@nst.dk>

Sendt: 30. juni 2022 10:50

Emne: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: nst@nst.dk
Tlf.: 72 54 30 00

Fra: [Hans Christian Daugaard](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Hørings svar til udpegninger
Dato: 11. juli 2022 15:46:51

Hej Naturstyrelsen

Jeg hører til den gruppe af danskere som bruger de statslige skove i det østjyske rekreativt. Jeg kører MTB og er medlem af en forening som også anvender skoven flittigt til netop dette formål.

Jeg og andre er bekymret for, om det kan få negative konsekvenser for vores spor i bl.a. Bjerger Skov syd for Horsens, som er et af de bedste spor i Danmark og også anerkendt som sådan af avisen, Politiken. Der er brugt utallige timer på frivilligt arbejde med sporet i skoven og det ville være super ærgerligt, hvis den fremtidige urørte skov ikke tillader os at anvende og udvikle sporet som vi har kunnet hidtil uden problemer, men i en god dialog med skovfoged/naturstyrelsen.

Jeg vil gerne give naturen en håndsrekning da den betyder meget for mig, men urørt skov må ikke blive på bekostning af et rigt og blomstrende friluftsliv i Danmark.

Med venlig hilsen

Hans C. Daugaard
Korundvej 66
8700 Horsens
20330747

Fra: [Helle Dahl](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Vid.:Høringssvar til udpegninger
Dato: 15. juli 2022 20:49:02

Sendt fra min Huawei-telefon

----- Oprindelig besked -----

Fra: Helle Dahl <odinsmor@hotmail.com>

Dato: fre. d. 15. jul. 2022 20.41

Til: Bioskiv@nst.dk

Emne: Høringssvar til udpegninger

Jeg vil hermed give mit svar til kende
Om Danmarks skove og den nedslagtning af skovene der foregår,
Jeg er stærkt i mod dette skandaløse projekt, indhegning og urørt skov, dyr der
udsættes og legen wild west
Fuldstændig uhørt at dette finder sted, fuldstændig vanvittigt at man fælder
træer som står som store åbne sår i landskabet, hvor kommer dette vanvid fra
Hvem har besluttet dette skandaløse overgreb på dyr og natur

Det skal stoppes Omgående, og de biologer der er på disse projekter må finde
noget andet at tage sig til
Penge spiller åbså stor en rolle at man er villig til at smadre dansk natur.

Det blir aldrig dansk værdi at ødelægge skove og områder der huser ægte små
vildt, /vilde dyr, og retorikken med invassiver arter er så latterlig en
undskyldning, der vidner om at man intet ved om udvikling i dyreriget og
faunaen..

Stop jeres rewilding og få nogle ordentlige skovriddere og fogeder til at passe
skovene og få de fanatiske biologer væk.

TAK

Hilsen H. Kristensen

Fra: [Jes Sig Andersen](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Hørings svar vedr skoven ved Klostermølle som urørt skov
Dato: 26. juli 2022 12:08:01

Af omtale i lokale medier fremgår det at 16 Ha ellesump ved Klostermølle og 60 Ha skov op mod Sukkertoppen skal udlægges som urørt skov.

Jeg bifalder i høj grad udpegelsen af ellesumpen, men er derimod kritisk overfor udpegelse af skoven op mod Sukkertoppen. Den skov bruges rigtig meget af publikum og det er afgørende for opretholdelse af attraktionsværdien at fremkommeligheden fortsat er god og der til stadighed ryddes for udsigten fra Sukkertoppen. Jeg foreslår derfor at de 60 Ha skov op mod Sukkertoppen bibevares som kulturskov. Dette er så meget desto mere vigtigt som trekanten mellem Rye til Horsens og Skanderborg i forvejen er underforsynet med statskov, hvor publikum har større udfoldelsesmuligheder end i de private skove. Det er derfor ekstra vigtigt at bevare naturstyrelsens skov ved Sukkertoppen som kulturskov.

Nyplantningen omme ved Ny Vissingkloster, kan derimod med fordel udlægges som urørt skov som foreslået.

Med venlig hilsen

Jes Sig Andersen

Gammelstrupvej 22

8740 Brædstrup

(stifter af og gennem 15 år formand for Klostermølle naturklub)

Sendt fra min iPad

Naturstyrelsen

Sendt til bioskov@nst.dk

Den 27. juli 2022

Høringsvar til offentlig høring af forslag til urørt skov

Generelle bekymringer ved udlægning af urørt skov i Fussingø – Udskovene.

HVORFOR OVERHOVEDET HØRINGSSVAR NÅR NATURSTYRELSEN ALLEREDE ER I FULD GANG MED FÆLDNING OG VETERANISERING AF DE SKOVE SOM ER UDPEGET TIL URØRT SKOV?

I Miljørapporten kaldes alt andet end regeringens diktering af deres beslutning for **0-alternativet**. Et direkte signal om at alt andet end regeringens diktering ikke er velkomment!

326 HA af Udskovene i Fussingø er nu udpeget til urørt skov.

833 HA af Indskoven i Fussingø er i forvejen udpeget til Naturnationalpark (NNP) med en politisk beslutning om, at området skal indhegnes med udsættelse af store græssere.

Det giver mig en generel bekymring for, at **hele** Fussingø ender med at blive indhegnet med store gener til følge for brugere samt vildtet og de indhegnede dyr.

Jf. Miljøministerens talepapir 354, vil urørte skove ca. 75000h HA (incl. 25000 HA naturnationalparker) kun berører 2% af Danmarks areal

I 2018 var der 124000 HA statskov (<https://www.trae.dk/leksikon/danmarks-skove-i-tal-2/>), deraf forventes 75000 HA udlagt til urørt skov, med eller uden indhegninger, med deraf mindre tilgængelighed.

Altså er det $(75000/124000) \times 100\% = 60\%$ af vores allesammens skov som påvirkes i form af urørt skov, med nedsat pleje af stier og deraf nedsat tilgængelighed, 60%!

Naturnationalparkerne med de store indhegninger med store udsatte dyr vil have endnu mindre tilgængelighed, og udgør alene $(25000/124000) \times 100\% = 20\%$!

Det kan mærkes af de fleste brugere og kan ikke erstattes af, at man 'bare' kan køre et andet sted hen.

Altså langt fra de påståede skulle 2% miljøministeren påstår.

Friluftsliv

Urørt skov må forventes at blive mindre tilgængelige med flere væltede træer, mere vand, indhegninger m.m. sammenlignet med traditionelt forvaltede skove.

Friluftsrådet skriver i deres tidligere høringsvar, at der som udgangspunkt **ikke** bør hegnes og udsættes dyr i områder med urørt skov, der er beliggende i nærhed af naturnationalparker. Endvidere bør der som udgangspunkt ikke hegnes i bynære skove og andre steder med store rekreative interesser.

Vi friluftsbbrugere i Fussingø er blevet henvist til Udskovene af Naturstyrelsen efter udpegnings af NNP, såfremt vi ikke tør eller ønsker at gå ind i indhegninger med store græssere.

Store dele af friluftslivet vil blive forvist til Udskovene når NNP står færdig. Bl.a. flyttes vores nuværende mest fantastiske hundeskov der ligger lige op ad søen til Udskovene pga. udpegnings til NNP.

Hvilken garanti vil I give os borgere for, at vi **fortsat** vil have noget statsskov at benytte UDEN indhegning med store græssere?

Statslige skove har en helt særlig værdi for os friluftsbbrugere, da det ofte er eneste mulighed for at kunne benytte arealerne til mange forskellige friluftsmål og med mange besøgende.

Såfremt de private skove også kan blive udlagt til urørt skov med tilskudsordninger, vil endnu flere brugergrupper blive afskåret fra tilgængeligheden til skovene i et langt større omfang end nu, med fare for folkesundheden.

Infrastruktur for friluftslivet skal opretholdes således at områderne sikres fortsat vedligeholdelse og udvikling af gennemgående stier og veje og brugerfaciliteter.

Det er desuden vigtigt, at det også omfatter fjernelse af væltede træer af hensyn til færdsel og sikkerhed i områderne, samt undgå oversvømmelse af stier og veje så adgangsforhold svarende til det nuværende niveau bevares for ALLE brugergrupper.

Det ønskes tydeliggjort, at der skal udarbejdes en baseline for både naturen og den friluftslivets anvendelse af områderne, samt at der skal gennemføres en løbende overvågning af betydning for både den biologiske og friluftslivets udvikling i områderne

Danmark er for lille et land til at have forstyrrelsesfri zoner ud over allerede etablerede områder, når der ikke er fagligt belæg herfor, så der bør vidt muligt tages andre og mindre indgribende tiltag i brug for enkeltarter i urørte skov, og at der i stedet tilstræbes en bredere levestedsforvaltning.

Adgangsforhold

I miljørapporten skriver I flg.:

Skovene er vigtige for menneskers sundhed. Naturstyrelsen vurderer, at udlægning af ca. 29.000 ha urørt skov har mindre betydning for de besøgendes muligheder for et aktivt friluftsliv, idet nogle brugere dog vil opleve begrænsninger, mens andre vil fokusere på nye oplevelser.

Jeg vil mene, at det er MANGE nærboende daglige brugere af skoven som vil opleve begrænsninger og kun naturturister som sjældent kommer forbi, som vil se på det som nye oplevelser på lige fod med en tur i Zoo!

Det er afgørende vigtigt, at daglige brugers fulde adgang til områder med urørt skov sikres og opretholdes, og at der skabes gode rammer for et alsidigt og aktivt friluftsliv.

Der skal fortsat skal være mulighed for at udvikle og tilpasse friluftsfaciliteter samt udbygge med nye.

Børn og unges mulighed for at færdes i, opleve og lære om naturen i områder med urørt skov må ikke vanskeliggøres af indhegnede områder med store dyr.

Ældre og handicappedes adgang til naturen må IKKE vanskeliggøres eller forringes ved udlægning til urørt skov.

Der er sket flere ulykker med folk og kvæg desværre også med døden til følge – senest den 20. juli 2022 ved Kolding. Disse ulykker vil stige i takt med de indhegnede statskove.

Er det rimeligt at biller og svampe vægtes højere end folkesundheden og sikkerheden?

Folkesundhed

I Miljørapporten skriver I:

*'Den voksne dansker er på tur i skoven 10 gange om året, og cirka 88 % af den voksne danske befolkning er i skoven mindst en gang om året. Dertil kommer et skønsmæssigt lige så stort antal besøg af børn i naturen samt et ukendt antal udenlandske turister. De fleste tager ud i naturen med det formål at opleve naturen, og mere end 80 % af befolkningen mener, at naturoplevelser er vigtige for livskvaliteten. Mere end hver anden tager i naturen for at reducere stress og slappe af. Naturen er samtidigt en vigtig motivationsfaktor for at dyrke motion. En del friluftaktiviteter er fysisk udfordrende og foregår med høj puls. Derudover er motion i sig selv blevet et vigtigere motiv til besøget i naturen end tidligere. En femtedel angiver motion som vigtigste formål med seneste besøg i naturen. **Besøg i naturen sker altså primært med henblik på naturoplevelser, motion og afstresning.**'*

Disse tal er fra 2013 – Tallene har ændret sig MEGET bl.a. pga. Coronaen hvor besøgstillene er eksploderet og er slet ikke retvisende mere.

Som minimum burde der udarbejdes nye og tidssvarende undersøgelser, så vi får det retvisende billede af hvor mange brugere der rent faktisk vil blive påvirket af regeringens planer!

For som I selv skriver – er det MANGE brugere som berøres:

*'De ca. 29.000 ha, som ifølge forslaget bliver udlagt til urørt skov, omfatter nogle af de **mest besøgte skove på Naturstyrelsens arealer**. Omkring to tredjedele af alle skovbesøg i Danmark foregår i Naturstyrelsens skove, så en stor del af Danmarks skovgæster vil komme til at opleve et andet skovbillede og andre fysiske muligheder end hidtil.'*

*'Der kan med etablering af hegninger til skovgræsning i dele af de urørte skove komme områder, hvor **visse typer af friluftsliv ikke er foreneligt med tilstedeværelsen af store planteædende pattedyr bag hegn**. Samtidigt vil tilstedeværelsen af store planteædere kunne virke afskrækkende på nogle besøgende.'*

Naturbeskyttelsesloven

I de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove på side 21 skriver Naturstyrelsens flg.:

Naturbeskyttelsesloven sidestiller friluftsliv med naturbeskyttelse, fx biodiversitet.

Borgerne har derfor (jf. Naturbeskyttelsesloven (LBK nr 240 af 13/03/2019 - Kapitel 4) ret til i statens skove bl.a. at færdes til fods overalt og døgnet rundt, at cykle på veje og stier, hvor man kan cykle med

en almindelig cykel og i al væsentlighed ride overalt med heste på stier/veje, i skovbunden m.v.

Hvordan vil Naturstyrelsen sikre og garantere friluftsbrygerne at ovenstående frie adgang overalt fortsat er muligt i urørt skov?

I LBK nr 240 står der desuden:

§ 23. Skove er åbne for færdsel til fods og på cykel samt for ophold, hvis der er lovlig adgang dertil. Stk. 2. Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller vanskeliggøres. Der må ikke opsættes usædvanlige hegn omkring skove.

Hvordan definerer Naturstyrelsen 'usædvanlige hegn'? Er et over 2 meter højt trådhegn med strøm i hele vejen rundt om Fusingø ikke et 'usædvanligt hegn'? - og mener Naturstyrelsen ikke at offentlighedens adgang forhindres eller vanskeliggøres af enhver form for hegn uanset typen?

I Miljørapporten, skriver I under afsnittet om Naturbeskyttelsesloven, at det er nok med 'formidling om skovens ændrede status - Hermed sikres Naturbeskyttelseslovens formål' - NEJ det er det ikke nok til at sikre lovens formål vedr. friluftsliv, blot ved at oplyse om, at skoven nu er udpeget til urørt skov!

Ansvar

Ansaret i tilfælde af ulykker skal afklares og formidles **tydeligt** ved konsekvenserne ved udlægning af urørt skov. Det er IKKE godt nok med den nuværende udlægning 'Færdsel i urørte skove sker, som for de øvrige arealer, på borgerens eget ansvar (Jf. Naturbeskyttelsesloven §23)' Der skal være konkrete eksempler på hvornår det er Statens/Naturstyrelsens og eget ansvar at bevæge sig ind i urørt skov med eller uden hegn. Det er jo en KRAFTIG risikoforøgelse ved at gå ind i indhegning med store græssere, så der må være ændrede ansvarsforhold i forhold til tidligere, hvor der ikke måtte hegnes i skovene.

Forskningsmæssig evidens og konsekvensberegning

Der SKAL være forskningsmæssig evidens for foreslåede naturforvaltningstiltag, der kan begrænse friluftsliv i områderne og ikke kun vage anbefalinger fra et ikke enigt forskerpanel. Jeg mener jeg ikke at der er evidens for at udlægning af urørt skov vil føre til mere biodiversitet for nuværende.

Jeg er endnu heller ikke stødt på en egentlig konsekvensvurdering eller miljøvurdering i forbindelse med udpegning af urørt skov - så.

Klima og CO2-binding

I Miljørapporten skriver I flg.:

Optaget af CO2 i urørt skov er væsentligt i perioden med opbygning af vedmasse i skoven, men antages at aftage på længere sigt (50 – 200 år) og **gå mod 0**, mens fortsat skovdrift bidrager med et mere eller mindre konstant optag som følge af træprodukters positive klimaeffekter. På kort sigt (10 år) vil naturgenopretning ved overgang til urørt skov medføre en **reduktion af optaget af CO2** på de udpegede skovarealer – især i skov med høj andel af ikke-hjemmehørende træarter. Det skyldes bl.a., at der laves lysninger, der enten

bliver permanente som følge af græsning eller lægges hen til naturlig tilgroning, hvorfor tilvæksten i træers vedmasse enten ophører eller i en periode mindskes betragteligt i disse områder. Optaget vil stige igen i en periode efter afsluttet naturgenopretning. *Naturstyrelsen vurderer, at planens sandsynlige påvirkning på klima er varierende fra positiv til negativ alt efter betragtet tidsperiode og antagelser.*

Jeg mener at Naturstyrelsens udmelding vedr. påvirkning af klimaet er alt alt for vag, for hvor er beregningerne på hvor meget optaget vil stige igen efter naturgenopretningen, og er påvirkningen af klima positivt eller negativt?

Der skal tages hensyn til de overordnede forandrings påvirkning af de eksisterende vilkår, herunder CO2 beregninger, klima, natura2000, kulturarv, fortidsminder, dyrevelfærd, vildtets frie bevægelighed, økonomi, friluftsliv, forstlige begrænsninger, træproduktion osv. osv.

Helt generelt går skovproduktion og CO2-binding hånd i hånd. Jo større skovproduktion, jo større CO2-binding. Udlæg af urørt skov går derfor entydigt i den forkerte retning.

Skoven vil ved udlægning til urørt skov miste sin CO2-bindingseffekt!

Over tid vil CO2-effekten for de i alt planlagte 75.000 hektar udgøre en **stor** manglende binding af CO2 årligt.

Fx har Princeton Universitetet i USA meddelt at den billigste og mest attraktive måde at løse klimaproblemerne på, er ved anlægning af nye og mere skov. Dette virker ikke foreneligt med planerne om fjernelse af træer i Naturnationalparkerne og Urørt skov.

I skriver selv i Miljørapporten vedr. Københavns Univesrsitet's beregninger på klima-effekten ved udlægning af urørt skov *'Beregningerne er følsomme overfor de konkrete forudsætninger og antagelser. For urørt skov har f.eks. omfanget af lysåbne arealer betydning, og for fortsat naturnær skovdrift uden udlæg af urørt skov har det betydning, f.eks. hvor stor en hugst, der ville blive gennemført under denne.'*

'Der er mange usikre antagelser, og store usikkerheder i data og modeller'

'Samlet set er der således store usikkerheder om beregningerne af klimaeffekten af udlæg af ca. 29.000 ha ny urørt skov som følge af de mange usikre data og antagelser samt forskellige opgørelsesmetoder og perioderesultater. En samlet konklusion i relation til væsentlighed vil således i vid udstrækning afhænge af hvilken periode, der ses på, og hvilken opgørelsesmetode, der konkluderes på baggrund af.'

'Samlet set er det Naturstyrelsens vurdering, at der er store usikkerheder om de kumulative klimaeffekter. En samlet konklusion i relation til væsentlighed vil således i vid udtrækning afhænge af, hvilken periode der ses på, og hvilken opgørelsesmetode der konkluderes på baggrund af.'

Det er at gamble med vores allesammens skov og klima at udpege urørt skov!

Billeangreb

Den urørte skov udgør også en potentiel fare for at billeangreb ødelægger skoven med udbredt skovdød til følge. De milde vintre og de kraftige storme der giver meget dødt ved, kan hurtigt ødelægger skoven såfremt den er for lysåben. Hvilke tiltag gøres der for at undgå disse mulige risici?

Konsekvens ved fældning af skov udenfor sæson

Fældning af ikke-hjemmehørende træer – skader ynglende fugle, egern, flagermus og resten af skovens naturlige dyreliv – når der ikke tages hensyn til yngletid m.m. (hvor er ”Pas på kortene” – som er beskrevet på Bilag 1 s. 28?)

Jeg mener at der er behov for fokuseret artspleje i alle urørte skove – f.eks. skal sortspætten have gammel nåleskov for at leve/overleve – og derfor må de ikke bare fældes - men i retningslinjerne for urørt skov, tages der som udgangspunkt **ikke** hensyn til enkeltstående arter, og det mener jeg ikke at vi kan tillade os at sidde overhørig!

Økonomi

Etablering af græsning er forbundet med en del omkostninger, bl.a. grundet udgifterne til hegn og vedligeholdelse af disse i skov, samt forpligtigelser forbundet med tilsyn og regulering af dyrebestandene. Jo større arealer, der indhegnes des dyrere løsning.

Indtægtstab og udgifter forbundet med naturnationalparkerne er finansieret af finanslovsbevillingen – så det er skatteborgerne som betaler det fulde gilde til hegn, udsigtstårne, madpakkerum, toiletfaciliteter, lejrpladsudvidelse, nye parkeringspladser og flytning af hundeskov – og samtidig mister skovene deres indtægter fra skovbruget – ville det ikke være rimeligt om befolkningen blev spurgt inden sådanne tiltag blev besluttet?

Rødlisten

Rødlisten skal give et overordnet billede af hvor truet de danske arter er.

Jf. www.dansknaturtilstand.dk har de undersøgt om rødlistetallene stemte overens med de skræmmende udmeldinger til offentligheden, der er fremkommet omkring den danske naturs tilstand i forbindelse med offentliggørelsen af rødlisten.

På baggrund af tal og oplysninger fra Aarhus Universitet, har Dansk-Natur-Tilstand konkluderet, at rødlisteundersøgelsen IKKE understøtter de markante udmeldinger fra miljøministeriet, om tabet af biodiversitet på baggrund af tallenes udvikling fra 2010 til 2019. Rødlisteundersøgelsen har ellers været det centrale grundlaget for udpegningen af Naturnationalparkerne samt Urørt skove. Hvorfor denne skræmmekampagne og hvorfor fremlægger miljøministeriet ikke dokumentation for, hvorfor der blev fravalgt 1805 arter på rødlisten i 2019, såfremt de ikke mener at Dansk-Natur-Tilstand har ret i deres antagelser?

Græsningsscore

Indskovene i Fusingø har en græsningsscore på 9 - Hvilken score har Udskovene i Fusingø? Hvorfor har I ikke oplyst dette i de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov?

Sådan står der i Bilag 2:

Når de resulterende scorer sammenlignes, tegner der sig et billede af, at græsning synes biologisk oplagt ved scorer på i alt 8 eller mere, mindre oplagt ved scorer på 5 og derunder, mens scorer på 6 – 7 er intermediære.

Definition af invasive arter - Gyvel

I andre lande anses Gyvel for en invasiv art men ikke i Danmark, på trods af en kraftig vækst der udkonkurrerer den naturlige lysåbne plantevækst. Græsning fremmer gyvel og er svær at bekæmpe. Gyvel er giftig at spise for køer og heste. I Danmark er Gyvel vigtig for insekter og svampe – men hvad er vigtigst, dyrevelfærden eller biller og insekter? Gyvel er til gene for både mennesker og dyr, og i takt med udbredelsen af alle de hegnede områder med store græssere, vil disse arter eksplodere. Hvad vil naturstyrelsen gøre for at holde denne eksplosive art nede?

Skadelige virkninger for Natura 2000

I Miljørapporten står der flg.: *'der er som udgangspunkt ikke hjemmel til at vedtage planer eller programmer, hvis det ikke kan afvises, at det kan skade Natura 2000-områdets integritet'*.

Jf. projektbeskrivelsen for Fussingø er Ca. 400 HA af området først udpeget til habitatområde efter, at Natura 2000-planen er udarbejdet. Så der foreligger endnu ikke hverken Natura 2000-plan eller handleplaner for de arealer.

I Fussingø har vi altså kun et 'Udpegningsgrundlag for Natura-2000' og intet andet – så hvordan kan Naturstyrelsen efterleve ikke at skade natura2000 område, når det ikke er en endelig plan endnu?

Præmissen for urørt skov

Urørt skov er forløberen til NNP'er med ufremkommelighed, oversvømmelser og hegn til følge.

Præmissen efter beslutningen om udpegning af urørt skov har ændret sig bl.a. pga. Corona (flere besøg og anden adfærd) samt krigen imellem Rusland og Ukraine hvor bl.a. træ er blevet en mangelvare!

Derfor appellerer jeg til, at både regeringen, miljøstyrelsen og naturstyrelsen trækker i håndbremsen og undersøger andre muligheder for at hjælpe biodiversiteten på vej.

Med venlig hilsen
Kirsten Nielsen

Medlem af:

- Fri Natur
- Bevar de Danske Skove
- Brugerlaug Fussingø

Fra: [DEP Høringer](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: EMs høringssvar: Offentlig høring af forslag til urørt skov (EM Id nr.: 525765)
Dato: 5. august 2022 09:32:51
Vedhæftede filer: [Bilag 5 Naturstyrelsens behandling af dine personoplysninger ifm. høringer.pdf](#)
[Høringsbrev.pdf](#)
[Bilag 4 Miljørapport.pdf](#)
[Bilag 1 Høringsliste.pdf](#)
[Bilag 2 Forslag til ny urørt skov.pdf](#)
[Bilag 3 Overordnede retningslinjer for urørt skov.pdf](#)
[InlineImage 1.png](#)
[InlineImage 2.png](#)
[InlineImage 3.png](#)
[InlineImage 4.png](#)
[InlineImage 5.png](#)

Til Naturstyrelsen

Erhvervsministeriet har ingen bemærkninger til den fremsendte høring.

Det noteres, at høringen er blevet sendt til følgende af Erhvervsministeriets styrelser: Erhvervsstyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen.

Med venlig hilsen

NIELS ASLAK KORKEANIEMI-LEHTONEN (EM-DEP)

Direktionssekretær
DEP Høringer

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
hoeringer@em.dk
Tlf. 33 92 33 50
Mobil +45 91 33 70 27

EAN 5798000026001

Erhvervsministeriet er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside em.dk/privatlivspolitik.

Erhvervsministeriet gør opmærksom på, at denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er fortrolige. Hvis du ikke er den tilsigtede modtager, bedes du straks underrette afsenderen ved at besvare denne e-mail og derefter slette e-mailen. Hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, skal vi gøre klart, at enhver form for kopiering, offentliggørelse eller distribution af denne e-mail kan være ulovlig.

Fra: Bioskov <bioskov@nst.dk>
Sendt: 30. juni 2022 10:50
Emne: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:
<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: nst@nst.dk
Tlf.: 72 54 30 00

Fra

Fussingø ride- og køreforening

Til

Naturstyrelsen (bioskov@nst.dk)

Høringsvar vedr. " Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer"

Fussingø ride- og køreforening arbejder for at bevare den sikre og uhindrede adgang til Fussingø Statsskov ved færdsel med hest (ridende eller kørende), samt at få indflydelse på den videre udvikling af området. Foreningen repræsenterer mere end 200 aktive brugere af Fussingø statsskov.

Som udgangspunkt har man ikke ret til at færdes med hest i naturen på private veje, stier og arealer. Derfor er statslige skove som Fussingø så vigtige for mange ryttere og kuske, da man ikke nødvendigvis bare kan ride eller køre "et andet sted hen". Mange har netop bosat sig her i Fussingøområdet pga. muligheden for at færdes med hest i området, og mange andre brugere kører hertil på jævnlig basis.

Indskovene, den største del af Fussingø statsskov, er udpeget til Naturnationalpark. Da området hegnes og der udsættes store græssere bliver området i praksis lukket for områdets mange ryttere (og mange andre brugere forventes også at blive påvirket!), da det ikke er sikkerhedsmæssigt forsvarligt at færdes med hest blandt store græssere.

I 'Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af naturnationalpark Fussingø' henvises der til, at en stor del af aktiviteterne kan flyttes til Udskovene eller eksisterende aktiviteters øges i Udskovene. Dette forventes at give udfordringer med sameksistensen af de mange forskellige brugere, som "presses ud" af Indskovene.

At Udskovene nu er blevet udpeget til urørt skov er derfor af stor bekymring for foreningen!

Vi har naturligvis forståelse for, at naturplejeinitiativer kan medføre ændringer i de eksisterende færdselsmuligheder – **vi mener dog at omfanget af de allerede vedtagne ændringer for Indskovene (naturnationalparken) bør medføre, at der ikke laver yderligere ændringer med konsekvenser for færdsel med heste i Udskovene.**

Ud fra dokumentet "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove" er der risiko for at mulighederne for færdsel i Fussingø området med hest vil forringes yderligere ved udpegningen af Udskovene til urørt skov.

Der beskrives, at der er risiko for at dele af området indhegnes og der udsættes store græssere. Det er beskrevet, at det kan give udfordringer for friluftslivet (som hænger sammen med størrelsen på de arealer der hegnes) (side 15). Dette er vi enige i, og eftersom størstedelen af området (Indskovene) allerede står til at skulle hegnes, vil yderligere hegning være til stor gene og direkte reducere mulighederne for færdsel med hest!

Herudover kan fremkommeligheden og tilgængeligheden forringes pga. det forventede mere vand og flere væltede træer (side 21). Det er uklart i hvilket omfang eksisterende veje og stier vil blive bevaret og vedligeholdt.

Der er naturligvis positivt, at der står, at forvaltningen skal ske under hensyn til friluftslivet og tilpasses skovens friluftsliv, men pga. omfanget af de allerede vedtagne ændringer for Indskovene (naturnationalparken), er det svært at se hvordan der kan laves yderligere tiltag i området som beskrevet i "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove" uden at muligheden for sikker færdsel med hest bliver negativt påvirket heraf.

Jo flere brugere der presses sammen på mindre områder og færre veje/stier, des større risiko for ulykker og konflikter. Derfor vil udpegningen af Udskovene til urørt skov forventes at have negativ betydning for de mange ryttere og kuske, der bor i og/eller benytter området.

Vi kan derfor ikke støtte op om udpegningen af Udskovene som urørt skov ud fra de "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove".

Set i lyset af omfanget af de allerede vedtagne ændringer for Indskovene (naturnationalparken), henstiller vi til at eventuelle fremtidige tiltag i Udskovene ikke inkluderer hegning og afgræsning samt at det sikres at eksisterende veje og stier vil blive bevaret og vedligeholdt.

Fra: [Charlotte Frische Münter](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Svar [EKSTERN] Offentlig høring af forslag til urørt skov
Dato: 9. august 2022 10:52:12
Vedhæftede filer: [image002.png](#)
[Bilag 5 Naturstyrelsens behandling af dine personoplysninger ifm. høringer.pdf](#)
[Høringsbrev.pdf](#)
[Bilag 4 Miljørapport.pdf](#)
[Bilag 1 Høringsliste.pdf](#)
[Bilag 2 Forslag til ny urørt skov.pdf](#)
[Bilag 3 Overordnede retningslinjer for urørt skov.pdf](#)

Kære NST
Hvidovre Kommune har ingen kommentarer til forslaget.

Venlig hilsen

Charlotte Frische Münter
Klima-og miljøchef

Hvidovre Kommune
Center for Plan og Miljø
Miljø- og Klima
Høvedstensvej 45, 2650 Hvidovre

Telefon: 3639 3586
Mobil: 4185 0033
qcf@hvidovre.dk
pom@hvidovre.dk

Fra: Offentlig postkasse Miljøteamet <miljo@HVIDOVRE.DK>
Sendt: 1. juli 2022 09:17
Til: Steen Roed <okv@hvidovre.dk>; Charlotte Frische Münter <qcf@hvidovre.dk>
Emne: VS: [EKSTERN] Offentlig høring af forslag til urørt skov

Venlig hilsen

Helle Buus
Miljømedarbejder

Hvidovre Kommune
Center for Plan og Miljø
Miljø- og Klima
Høvedstensvej 45, 2650 Hvidovre

Telefon: 3639 3589
Mobil: 2544 3589
hbu@hvidovre.dk
pom@hvidovre.dk

Fra: Center for Plan og Miljø <pom@hvidovre.dk>
Sendt: 30. juni 2022 16:55
Til: Offentlig postkasse Miljøteamet <miljo@HVIDOVRE.DK>
Emne: VS: [EKSTERN] Offentlig høring af forslag til urørt skov

Venlig hilsen

Nanna Funch
Administrativ medarbejder

Hvidovre Kommune
Center for Plan og Miljø
Gis og Data
Høvedstensvej 45, 2650 Hvidovre

Telefon: 3639 3551
Mobil: 2543 8105
nfu@hvidovre.dk
pom@hvidovre.dk

Fra: Offentlig postkasse Hvidovre Kommune <hvidovre@hvidovre.dk>

Sendt: 30. juni 2022 16:20

Til: Center for Plan og Miljø <pom@hvidovre.dk>

Emne: VS: [EKSTERN] Offentlig høring af forslag til urørt skov

Venlig hilsen

Dorthe Moe
Sagsbehandler

Hvidovre Kommune
Center for Beskæftigelse og Borgerservice
Borgerservice
Hvidovrevej 278, 2650 Hvidovre

Telefon: 3639 3053
dmx@hvidovre.dk
Borgerservice@hvidovre.dk

Fra: Bioskov <bioskov@nst.dk>

Sendt: 30. juni 2022 10:50

Emne: [EKSTERN] Offentlig høring af forslag til urørt skov

[EKSTERN]

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: nst@nst.dk

Tlf.: 72 54 30 00

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Natur

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 06-07-2022
Sagsnr.: 22/21950

Kontakt: Søren Byskov Nielsen
Direkte tlf.: 7376 7828
E-mail: sbn@aabenraa.dk

Høringssvar vedr. forslag til udlæg af urørt skov

Naturstyrelsen har den 30. juni 2022 fremsendt forslag til udlæg af ca. 29.000 ha urørt skov i offentlig høring.

I Aabenraa Kommune drejer det sig om skov på arealer ved Frøslev Mose, Varnæshoved, Kiskelund Plantage, Nørreskov Aabenraa, Tinglev Mose, Sønderskov Aabenraa, Lerskov Plantage, Jørgensgård Skov, Årup Skov og Kelstrup Skov.

Kommunen ser positivt på forslaget om at udlægge mere urørt skov med henblik på at fremme biodiversiteten i skovene. Kommunen har selv et mål om at fremme biodiversiteten igennem handlinger, som er beskrevet i kommunens nyligt vedtagne biodiversitetsstrategi, hvor urørt skov indgår som forslag til tiltag.

Kommunen skal dog henstille til, at de rekreative udviklingsmuligheder i skovene ikke forringes pga. udlægningerne. Det gælder både eksisterende og evt. kommende faciliteter.

De rekreative tilbud har stor værdi for kommunens borgere og de muligheder, der er for at leve et sundt og aktivt liv i kommunen. Aabenraa Kommune ser nødvendigvis disse muligheder indskrænket på grund af, at skovene fremover skal henligge urørt.

Venlig hilsen

Udvalget for Bæredygtig Udvikling

Fra: [Hans Christian Daugaard](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Høringsvar til udpegning, TILLÆG til svar tilsendt 11/7/22
Dato: 12. august 2022 00:11:58

Vedr. Bjerge skov (Bjerrelide)

Jeg håber I vil bevare de områder der er tilplantet med douglasgran i skoven da de æstetisk giver skoven et utroligt flot look. Desuden er de af en imponerende størrelse og det vil derfor være synd at skove dem. De kan jo eventuelt stå tilbage som et minde om at skoven tidligere har været produktionsskov. Altså en slags kulturarv og en del af skovens historie. Det synes jeg er en vigtig fortælling.

Når man nu skal skove de mange områder med ikke hjemmehørende træarter, vil det være mit håb, at man prioriterer udsigtskiler i skoven. Det har skoven ikke i dag! Da skoven ligger i særdeles kuperet terræn vil der kunne skabes nogle meget flotte udsigtskiler, specielt mod nord. Her vil man med den rette skovning kunne opnå udsigt til Horsens fjord og by. Det ville være ærgerligt ikke at udnytte det...

Jeg håber på jeres forståelse.

Med venlig hilsen

Hans C. Daugaard
Korundvej 66
8700 Horsens
20330747

Naturstyrelsen
Sendt til bioskov@nst.dk

Hørings svar til offentlig høring af forslag til urørt skov

Ang. udlægning af urørt skov i Fussingø – Udskovene.
HVORFOR egentlig, Når NATURSTYRELSEN ALLEREDE ER I FULD GANG MED FÆLDNING AF DE SKOVE SOM ER UDPEGET TIL URØRT SKOV?
OG DETTE I YNGLETID FOR BLA. FUGLE??? JEG UNDRES.... Men alligevel, sender jeg dette....

Jf. Miljøministerens talepapir 354, vil urørte skove ca. 75000h HA (incl. 25000 HA naturnationalparker) kun berører 2% af Danmarks areal I 2018 var der 124000 HA statsskov (<https://www.trae.dk/leksikon/danmarks-skove-i-tal-2/>), deraf forventes 75000 HA udlagt til urørt skov, med eller uden indhegninger, med deraf mindre tilgængelighed.
Altså er det $(75000/124000) \times 100\% = 60\%$ af vores allesammens skov som påvirkes i form af urørt skov, med nedsat pleje af stier og deraf muligt nedsat tilgængelighed, **60%!**
Det er ikke godt for os brugere skovene aktivt, at lave så meget statsskov, mindre tilgængeligt.

Naturnationalparkerne med de store indhegninger med store udsatte dyr vil have endnu mindre tilgængelighed, og udgør alene $(25000/124000) \times 100\% = 20\%$!
Det kan mærkes af de fleste brugere og kan ikke erstattes af, at man 'bare' kan køre et andet sted hen.
Altså langt fra de påståede sølle 2% miljøministeren påstår.

Friluftsliv

Urørt skov må forventes at blive mindre tilgængelige med flere væltede træer, mere vand, indhegninger m.m. sammenlignet med traditionelt forvaltede skove.
Friluftsrådet skriver i deres tidligere høringssvar, at der som udgangspunkt **ikke** bør hegnes og udsættes dyr i områder med urørt skov, der er beliggende i nærhed af naturnationalparker.
Endvidere bør der som udgangspunkt ikke hegnes i bynære skove og andre steder med store rekreative interesser.
Vi friluftsborgere i Fussingø er blevet henvist til Udskovene af Naturstyrelsen efter udpegningen af NNP, såfremt vi ikke tør eller ønsker at gå ind i indhegninger med store græssere. **DETTE BØR MAN HUSKE PÅ NÅR VI KOMMER TIL FORVALTNINGSPLAN AF UDSKOVENE.**
Store dele af friluftslivet vil blive forvist til Udskoven når NNP står færdig. Bl.a. flyttes vores nuværende mest fantastiske hundeskov der ligger lige op ad søen til Udskoven pga. udpegningen til NNP.
Hvilken garanti vil I give os borgere for, at vi **fortsat** vil have noget statsskov at benytte UDEN indhegning med store græssere?
Statslige skove har en helt særlig værdi for os friluftsborgere, da det ofte er eneste mulighed for at kunne benytte arealerne til mange forskellige friluftsmål og med mange besøgende.
Såfremt de private skove også kan blive udlagt til urørt skov med tilskudsordninger, vil endnu flere brugergrupper blive afskåret fra tilgængeligheden til skovene i et langt større omfang end nu, med fare for folkesundheden.
Det er desuden vigtigt, at det også omfatter fjernelse af væltede træer af hensyn til færdsel og sikkerhed i områderne, samt undgå oversvømmelse af stier og veje så adgangsforhold svarende til det nuværende niveau bevares for ALLE brugergrupper.

Det ønskes tydeliggjort, at der skal udarbejdes en baseline for både naturen og den friluftslivets anvendelse af områderne, samt at der skal gennemføres en løbende overvågning af betydning for både den biologiske og friluftslivets udvikling i områderne

Danmark er for lille et land til at have forstyrrelsesfri zoner ud over allerede etablerede områder, når der ikke er fagligt belæg herfor, så der bør vidt muligt tages andre og mindre indgribende tiltag i brug for enkeltarter i urørte skov, og at der i stedet tilstræbes en bredere levestedsforvaltning.

Adgangsforhold

I miljørapporten skriver I flg.:

Skovene er vigtige for menneskers sundhed. Naturstyrelsen vurderer, at udlægning af ca. 29.000 ha urørt skov har mindre betydning for de besøgendes muligheder for et aktivt friluftsliv, idet nogle brugere dog vil opleve begrænsninger, mens andre vil fokusere på nye oplevelser.

Jeg vil mene, at det er MANGE nærboende daglige brugere af skoven som vil opleve begrænsninger og kun naturturister som sjældent kommer forbi, som vil se på det som nye oplevelser på lige fod med en tur i Zoo!

Det er afgørende vigtigt, at daglige brugers fulde adgang til områder med urørt skov sikres og opretholdes, og at der skabes gode rammer for et alsidigt og aktivt friluftsliv.

Der skal fortsat være mulighed for at udvikle og tilpasse friluftsfaciliteter samt udbygge med nye.

Børn og unges mulighed for at færdes i, opleve og lære om naturen i områder med urørt skov må ikke vanskeliggøres af indhegnede områder med store dyr.

Ældre og handicappedes adgang til naturen må IKKE vanskeliggøres eller forringes ved udlægning til urørt skov.

Der er sket flere ulykker med folk og kvæg desværre også med døden til følge – senest den 20. juli 2022 ved Kolding. Disse ulykker vil stige i takt med de indhegnede statskove.

Er det rimeligt at biller og svampe vægtes højere end folkesundheden og sikkerheden?

Folkesundhed

I Miljørapporten skriver I:

'Den voksne dansker er på tur i skoven 10 gange om året, og cirka 88 % af den voksne danske befolkning er i skoven mindst en gang om året. Dertil kommer et skønsmæssigt lige så stort antal besøg af børn i naturen samt et ukendt antal udenlandske turister. De fleste tager ud i naturen med det formål at opleve naturen, og mere end 80 % af befolkningen mener, at naturoplevelser er vigtige for livskvaliteten. Mere end hver anden tager i naturen for at reducere stress og slappe af. Naturen er samtidigt en vigtig motivationsfaktor for at dyrke motion. En del friluftaktiviteter er fysisk udfordrende og foregår med høj puls. Derudover er motion i sig selv blevet et vigtigere motiv til besøget i naturen end tidligere. En femtedel angiver motion som vigtigste formål med seneste besøg i naturen. Besøg i naturen sker altså primært med henblik på naturoplevelser, motion og afstresning.'

Disse tal er fra 2013 – Tallene har ændret sig MEGET bl.a. pga. Coronaen hvor besøgstillene er eksploderet og er slet ikke retvisende mere.

Som minimum burde der udarbejdes nye og tidssvarende undersøgelser, så vi får det retvisende billede af hvor mange brugere der rent faktisk vil blive påvirket af regeringens planer!

For som I selv skriver – er det MANGE brugere som berøres:

'De ca. 29.000 ha, som ifølge forslaget bliver udlagt til urørt skov, omfatter nogle af de mest besøgte skove på Naturstyrelsens arealer. Omkring to tredjedele af alle skovbesøg i Danmark foregår i Naturstyrelsens skove, så en stor del af Danmarks skovgæster vil komme til at opleve et andet skovbillede og andre fysiske muligheder end hidtil.'

'Der kan med etablering af hegninger til skovgræsning i dele af de urørte skove komme områder, hvor visse typer af friluftsliv ikke er foreneligt med tilstedeværelsen af store planteædende pattedyr bag hegn. Samtidigt vil tilstedeværelsen af store planteædere kunne virke afskrækkende på nogle besøgende.'

Naturbeskyttelsesloven

I de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove på side 21 skriver Naturstyrelsens flg.:

Naturbeskyttelsesloven sidestiller friluftsliv med naturbeskyttelse, fx biodiversitet. Borgerne har derfor (jf. Naturbeskyttelsesloven (LBK nr 240 af 13/03/2019 - Kapitel 4) ret til i statens skove bl.a. at færdes til fods overalt og døgnet rundt, at cykle på veje og stier, hvor man kan cykle med en almindelig cykel og i al væsentlighed ride overalt med heste på stier/veje, i skovbunden m.v.

Hvordan vil Naturstyrelsen sikre og garantere friluftsbrygerne at ovenstående frie adgang overalt fortsat er muligt i urørt skov?

I LBK nr 240 står der desuden:

§ 23. Skove er åbne for færdsel til fods og på cykel samt for ophold, hvis der er lovlig adgang dertil.

Stk. 2. Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller vanskeliggøres. Der må ikke opsættes usædvanlige hegn omkring skove.

Hvordan definerer Naturstyrelsen 'usædvanlige hegn'? Er et over 2 meter højt trådhegn med strøm I hele vejen rundt om Fussingø ikke et 'usædvanligt hegn'? - og mener Naturstyrelsen ikke at offentlighedens adgang forhindres eller vanskeliggøres af enhver form for hegn uanset typen? I Miljørapporten, skriver I under afsnittet om Naturbeskyttelsesloven, at det er nok med 'formidling om skovens ændrede status - Hermed sikres Naturbeskyttelseslovens formål' – NEJ det er det ikke nok til at sikre lovens formål vedr. friluftsliv, blot ved at oplyse om, at skoven nu er udpeget til urørt skov!

Ansvar

Ansaret i tilfælde af ulykker skal afklares og formidles **tydeligt** ved konsekvenserne ved udlægning af urørt skov. Det er IKKE godt nok med den nuværende udlægning 'Færdsel i urørte skove sker, som for de øvrige arealer, på borgerens eget ansvar (Jf. Naturbeskyttelsesloven §23)' Der skal være konkrete eksempler på hvornår det er Statens/Naturstyrelsens og eget ansvar at bevæge sig ind i urørt skov med eller uden hegn. Det er jo en KRAFTIG risikoforøgelse ved at gå ind i indhegning med store græssere, så der må være ændrede ansvarsforhold i forhold til tidligere, hvor der ikke måtte hegnes i skovene.

Forskningsmæssig evidens og konsekvensberegning

Der SKAL være forskningsmæssig evidens for foreslåede naturforvaltningstiltag, der kan begrænse friluftsliv i områderne og ikke kun vage anbefalinger fra et ikke enigt forskerpanel.

Jeg mener jeg ikke at der er evidens for at udlægning af urørt skov vil føre til mere biodiversitet for nuværende.

Jeg er endnu heller ikke stødt på en egentlig konsekvensvurdering eller miljøvurdering i forbindelse med udpegning af urørt skov .

Konsekvens ved fældning af skov udenfor sæson

Fældning af ikke-hjemmehørende træer – skader ynglende fugle, egern, flagermus og resten af skovens naturlige dyreliv – når der ikke tages hensyn til yngletid m.m.

Jeg mener at der er behov for fokuseret artspleje i alle urørte skove – f.eks. skal sortspætten have gammel nåleskov for at leve/overleve – og derfor må de ikke bare fældes - men i retningslinjerne for urørt skov, tages der som udgangspunkt **ikke** hensyn til enkeltstående arter, og det mener jeg ikke at vi kan tillade os at sidde overhørig!

Præmissen for urørt skov

Urørt skov er forløberen til NNP'er med ufremkommelighed, oversvømmelser og hegn til følge. Præmissen efter beslutningen om udpegning af urørt skov har ændret sig bl.a. pga. Corona (flere besøg og anden adfærd) samt krigen imellem Rusland og Ukraine hvor bl.a. træ er blevet en mangelvare!

Derfor appellerer jeg til, at både regeringen, miljøstyrelsen og naturstyrelsen trækker i håndbremsen og undersøger andre muligheder for at hjælpe biodiversiteten på vej.

Med venlig hilsen

Henriette Pihl Og Kim Møller Jensen.

Medlem af:

Fri Natur - Bevar de Danske Skove - Brugerlaug Fussingø - Fussingø ride og køreforening.

Fra: [Susanne Gregersen](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Hørings svar, urørt skov
Dato: 16. august 2022 10:55:50

Rebild Kommune har ingen bemærkninger til høringen om forslag til urørt skov.

Venlig hilsen

Susanne Gregersen

Miljømedarbejder
Tlf.: 99887642

Rebild
KOMMUNE

Administrationsbygningen i Nørager

Center Natur og Miljø - Natur og vandløb

Hobrovej 110 • 9530 Støvring • 99 88 99 88 • CVR: 29 18 94 63 • raadhus@rebild.dk • sikkerpost@rebild.dk • www.rebild.dk

Tænk på miljøet - print kun denne mail hvis det er nødvendigt!

Oplysningerne i denne e-mail fra Rebild Kommune er fortrolige og kan være lovmæssigt beskyttede. Mailen henvender sig udelukkende til ovennævnte adresse(r), så hvis du har modtaget den ved en fejl bedes du venligst returnere den til afsenderen uden at bearbejde, videresende eller kopiere den. Tak.

Byplan og Landskab
Gladsaxe Kommune
Rådhus Alle 7, 2860 Søborg
Mail: katole@gladsaxe.dk

17-08-2022

J. nr. 22-1-04.00.00-P25

Høringssvar urørt skov

Danmarks Rostadion

Fonden Danmarks Rostadion og Gladsaxe Kommune har en verserende sag i EU-kommissionen angående *Grænsejustering af Natura 2000-område N139 Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov og udvidelse af Bagsværd Rostadion*.

Miljøstyrelsen var indstillet på at iværksætte en proces, hvorefter der i forbindelse med de sædvanlige procedurer er sendt forslag til EU-Kommissionen om, at Danmark foreslår, at det berørte lille del-område udtages af den igangværende danske grænsejustering af Natura 2000-område N139 på grund af en administrativ fejl-kommunikation i forbindelse med udvidelsen af området. Se vedhæfte brev fra Miljøstyrelsen af 26.08.2020.

Grænserne for urørt skov er ikke specificeret i det udsendte materiale og delområdet jfr. vedhæftede materiale skal udtages af den forslåede nye urørte skov, Bøndernes Hegn.

Forvaltning og ansvar

Forvaltningen og ansvaret for risikotræer langs afgrænsning af den urørte skov skal varetages af Skov- og Naturstyrelsen. Således formodes det også, at det økonomiske ansvar for skader og evt. genopførelse af anden mands ejendom, infrastruktur mv. som følge af skovens forfald udelukkende dækkes af Skov- og Naturstyrelsen.

Venlig hilsen
Katrine Andersen

Fra: [Mark Therkildsen](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Hørings svar Fredensborg Kommune
Dato: 17. august 2022 10:55:36
Vedhæftede filer: [image001.png](#)

Fredensborg Kommune har på udvalgsmøde d. 15.08.22 følgende høringssvar
Udvalget beslutter at der indsendes et høringssvar, hvor man tilslutter sig den overordnede udpegning, men med tydeliggørelse af forventninger til kommunal inddragelse, når projektet konkretiseres – især ift. Peder Mads Strand, Stejlepladsen i Humlebæk, Laveskov og Krogerupskoven.

Med venlig hilsen
Mark Therkildsen
Naturforvalter

Center for Byudvikling, Miljø og Erhverv
Team Vand og Natur
markt@fredensborg.dk | Direkte: +4572565306
EAN:5798008359095 | Mobil: +4521126341

Fredensborg Kommune
Egevangen 3 B | 2980 Kokkedal
www.fredensborg.dk

Fredensborg Slot og bys 300 års jubilæum

[Læs her hvordan vi beskytter dine personoplysninger](#)

Lene og Morten Steen

Søholmene 5, Svinding

8920 Randers NV

Tlf. 21904449 / mail: mortensteen@fiberpost.dk

Til

Naturstyrelsen (bioskov@nst.dk)

Høringsvar vedr. "Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer"

Vi har landbrug og mindre hestehold med jord i umiddelbar tilknytning til Fussingø Skov, indskovene; vi har bosat os lige her på grund af de gode muligheder for at ride og køre med hestevogn i statsskoven – "for man kan jo aldrig nægtes adgang i en statsskov", som vi troede fuldt og fast på.

Virkeligheden har desværre vist sig at være en anden, for i praksis er vi udelukket fra at benytte Indskoven, når den bliver hegnet med udsatte kreaturer. **Vi betragter det IKKE som sikkerhedsmæssigt forsvarligt at færdes med heste og vogn i skoven på de vilkår** – vi har selv haft kødkvæg og kender til kreaturers adfærd.

Derfor er vi særdeles bekymrede over, at Udskovene nu er udpeget til urørt skov – som en naturlig følge af NNP vil rigtig mange aktiviteter blive flyttet til Udskovene (bl.a. har mountainbikeklubben i Randers "afskrevet" 8 km spor i NNP og vil flytte træning over i Udskovene)

Når mange aktiviteter trænges over i Udskovene, må det forventes at give problemer med at få plads og sikkerhed til de mange forskellige brugere af skoven. Det beskrives i dokumentet "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove", at dele af området kan indhegnes og at der kan udsættes store græssere.

Dette vil ganske simpelt være katastrofalt for friluftslivet, hvis mulighederne for bl.a. færdsel med hest vil forringes yderligere ved udpegning af Udskovene til urørt skov med hegning til følge – da Indskoven allerede er "lukket" (for langt størstedelen af ryttere og hestevogne) vil det være til stor gene og betyde ENDNU en reduktion af mulighederne for at færdes sikkert i skoven.

Fussingø Skov benyttes af MANGE brugere – også langvejs fra – hestefolk som andre – og med de nuværende planer om urørt skov og eventuelt yderligere hegning, vil det medføre en VÆSENTLIG nedsættelse af mange personers livskvalitet og sundhed!

Vi vil derfor på det kraftigste protestere over udpegningen af Udskovene som urørt skov ud fra de "Overordnede retningslinjer for valtingen af urørt skov – i statens skove"

Dansk Ornitologisk Forening

Sønderjylland

27. juli 2022

Høringssvar Urørt skov

Til Naturstyrelsen Sønderjylland og Naturstyrelsen Vadehavet

Naturstyrelsen har sendt forslag til anden runde i udpegnings af urørt skov i høring. Dansk Ornitologisk Forening har følgende bemærkninger:

Vi anser udpegningsen for særdeles robust og velvalgt i den østlige del af Sønderjylland. Med over 30 udpegede skovpartier, der mange steder ligger relativt tæt, er ikke bare de større og biologisk mest interessante skove med i projektet, men tillige en række mindre områder med stort potentiale. Det vil med tiden kunne udgøre et netværk af trædesten for (gen)indvandrende arter og udveksling af gener mellem populationerne. Gammel, blandet skov er blandt de fuglerigste naturtyper i det centraleuropæiske lavland fordi variationen i den biologiske mangfoldighed er så stor, uanset om det er dyr, planter eller svampe. Skovens naturlige rigdom af redesteder og føde er fuglenes eksistensgrundlag.

I forbindelse med den forestående fjernelse af eksotiske nåletræer vil vi pege på, at ikke blot skovfyr men også rødgran er naturligt forekommende inden for vores biogeografiske region og at begge træer bør være i skovene efterfølgende og indgå en den varierede blandet skov, der er det naturlige skovbillede.

Med udpegningsen i 1998, der alle er udvidet denne gang, er vi med omkring 6400 ha oppe i en størrelsesorden, der virkelig betyder noget. Vi glæder os til at se de næste udpegningsen.

Med hensyn til perspektiverne i udpegningsen af urørt skov, vil vi gerne pege på det gavnlige i at genoprette økosystemerne med store, planteædende pattedyr. I skovenes lysåbne partier har der tidligere været plads til en række fuglearter, der i dag er trængt af tilgroningen – på samme måde som lave urter og insektlivet er det. Vi ser derfor gerne, at der ved indførelse af urørt skov også tænkes i ekstensiv græsning, gerne på helårsbasis.

I Draved/Kongens Mose, der er udpeget til naturnationalpark, ser vi også et stort potentiale ved en aktiv indsats for at holde en dynamik, der sikrer lysåbne områder. Vi vil i den forbindelse pege på, hvor interessant det kunne være, ad åre, at udvide det udpegede naturnationalparkområde ind i agerlandet mod vest og derved forbinde naturnationalparken med Fugleværnsfondens reservat i Sølsted Mose.

Dansk Ornitologisk Forening i Sønderjylland skal derfor medgive forslaget sine bedste anbefalinger – med ønsket om at dette bliver et stort, værdifuldt skridt i retning af en omfattende restaurering af naturen i landsdelen de kommende år. De klimaændringer, der uanset de aktuelle, politiske bestræbelser, er en realitet – nu og mange år fremover – vil kræve tilpasningsdygtighed af en trængt natur. Et netværk af naturområder – både store, samlede arealer på mange hundrede eller tusinder hektar og mindre trædesten og korridorer – vil være af afgørende betydning for kvaliteten af den biologiske succession, der vil følge

klimaforandringerne. Sønderjylland er porten for indvandring af terrastriske livsformer fra resten af det centraleuropæiske lavland, så vores rolle for det øvrige Jylland er ganske betydelig.

Venlig hilsen

Gert Fahlberg

Formand, DOF-Sønderjylland

Fra: [Niels Forum-Jensen](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Hørings svar til udpegninger.
Dato: 17. august 2022 16:15:17

Til Naturstyrelsen.

Jeg vil hermed protestere mod udpegning af alle skove i Nordsjælland (udover naturnationalparker) til Urørt skov.

Det er her jeg bor, men jeg ønsker derudover at protestere mod Urørt skov i hele Danmark.

Det kan siges ganske kort. Den vanrøgt og udsultning af dyr som I har vist følger med al den rewilding og naturpleje som regeringen har sat i gang er afskyelig, afstumpet og utrolig amatøragtig og planerne med også at hegne en del Urørt skov med de store dyr er et mareridt for alle os som enten har forstand på de store dyr eller har hjerte for dem.

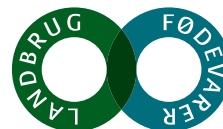
Regeringen har desværre lyttet til insektbiologer (inspireret af idehistoriker og satanist Rune Engelbreth) og glemt at de udelukkende ser alt fra et insekt og plante synspunkt. De har glemt klima og dyrevelfærd. Det kan de ellers godt finde ud af i både England og Sverige.

I skulle ikke finde jer i at blive sat til at massefælde vores skove og ødelægge store træer for at skabe lysåbne arealer.

Der findes masser af jord allerede lysåbent udenfor skovene som kunne opkøbes for de 888 millioner hegnspenge og udlægges til insektvenlig natur.

Vh Vibeke Fjord Kristensen
Amtsvejen 300
3390 Hundested.

Sendt fra min iPhone

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Email: bioskov@nst.dk

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

**Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000
ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede
retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer**

Landbrug & Fødevarer har fået ovenstående i høring og har følgende bemærkninger.

Landbrug & Fødevarer skal i lighed med tidligere udtrykke en bekymring i forhold til, hvilke konsekvenser udlæg af urørt skov på sigt kan få for husdyrproduktioner beliggende i nærheden af de områder, der nu omlægges.

Hvis der som følge af overgangen til urørt skov på sigt udvikler sig ammoniakfølsom skov jf. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug § 2, hvis eksisterende områder med ammoniakfølsom skov udvides eller der kortlægges nye områder med ammoniakfølsomme habitatnaturtyper vil det kunne få store konsekvenser for eksisterende husdyrproduktioner, da disse vil kunne blive omfattet af husdyrgodkendelseslovens specifikke ammoniakregulering.

Dette kan i yderste konsekvens medføre at eksisterende lovlige husdyrproduktioner, der har etableret og udviklet sig i overensstemmelse med gældende lovgivning, kan blive pålagt at lukke uden nogen form for kompensation eller erstatning.

Det bør derfor være et krav at man i forbindelse med miljøvurdering af forslaget også forholder sig dette forhold og undersøger potentielle konsekvenser for nærliggende husdyrbrug. Hvis det vurderes, at der er risiko for at en udvikling af naturen kan påvirke eksisterende husdyrproduktioner bør der ses på muligheden for justeringer af de områder, der foreslås udlagt til udrørt skov.

Med venlig hilsen

Karen Post Bache
Naturchef

Vand & Natur

D +45 3339 4652
M +45 2299 8483
E KPO@lf.dk

Fra: [Anne-Lie Grube](#)
Til: [NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse](#)
Cc: [Asger Petersen](#)
Emne: VS: Offentlig høring af forslag til urørt skov
Dato: 4. august 2022 13:52:39
Vedhæftede filer: [Bilag 5 Naturstyrelsens behandling af dine personoplysninger ifm. høringer.pdf](#)
[Høringsbrev.pdf](#)
[Bilag 4 Miljørapport.pdf](#)
[Bilag 1 Høringsliste.pdf](#)
[Bilag 2 Forslag til ny urørt skov.pdf](#)
[Bilag 3 Overordnede retningslinjer for urørt skov.pdf](#)

Hej

LBST har ikke bemærkninger til nedenstående høring.

Skulle der være spørgsmål eller kommentarer bedes de rettet til Asger Petersen (der er på kontoret igen den 8. august), da jeg går på ferie i dag og først er retur den 1. september.

Med venlig hilsen

Anne-Lie Grube

Specialkonsulent | EU & Projekt
+45 20 59 62 90 | anngru@lbst.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Landbrugsstyrelsen | Nyropsgade 30, 1780 København V | Tlf.+45 33 95 80 00 | mail@lbst.dk | www.lbst.dk

På vores hjemmeside kan du læse, hvordan vi behandler dine personoplysninger: <https://lbst.dk/persondata/>

På vores hjemmeside kan du læse, hvordan vi behandler dine personoplysninger: <https://lbst.dk/persondata/>

Fra: Bioskov

Sendt: 30. juni 2022 10:50

Emne: Offentlig høring af forslag til urørt skov

Kære høringspart

Se venligst vedhæftede høringsbrev med bilag.

Høringsmaterialet kan også ses på Høringsportalen:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64908>

Med venlig hilsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: nst@nst.dk
Tlf.: 72 54 30 00

Dansk Land- og Strandjagt

20-8-22

Naturstyrelsen
Natur
J.nr. 21/14244
Ref. ECB

Vedr. Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer.

Dansk Land og Strandjagt takker for det tilsendte høringsbrev, som Dansk Land og Strandjagts hørings sekretariat har gennemgået.

Urørt skov/CO2-udslip.

Det er meningsløst at skabe 75.000 ha "urørt skov" ved bl.a. at ødelægge tusindvis af sunde træer for at lade dem ligge og rådne op. Det vil give en kæmpe CO2-forøgelse i DK.

Det er en mærkelig retfærdighedssans, at virksomheder og fødevarerproducenter skal betale CO2 afgift, mens Naturstyrelsen ved naturforvaltning, kan udsende ubegrænset CO2 i atmosfæren.

Den stigende globale mangel på træ, virker det mærkeligt at ødelægge tusindvis af sunde træer, det er med til at efterspørge øget skovhugst i andre lande, til stor skade for miljøet på vores klode.

Klimagevinst.

Ny dokumentation: Urørt skov er en minimal gevinst for klimaet, påstanden om at urørt skov har en betydelig klimaeffekt, fordi skove med selv meget gamle træer bliver ved med at suge CO2 ud af atmosfæren, bliver nu tilbagevist af forskere fra Københavns Universitet. Argumentet bygger på en forkert dataanalyse, og klimaeffekten er derfor stærkt overestimeret, dokumenterer forskerne. (Kilde Københavns Universitet.).

Skovdriften.

Udfasning af skovdriften, vil betyde at lokale savværker må lukke, da statsskoven har den bedste træproduktion, nu hvor vi skal udskifte vores byggematerialer stål og beton, med bæredygtigt træ. Vi skal således hente vores træ et andet sted fra, hvor vi **ikke ved** om produktionen er bæredygtig, og dermed skader naturen, eller en regnskov, et andet sted i verden.

EU Rådsmøde.

EU-miljøministre klar med strenge produktregler for at komme skovrydning til livs

Den voldsomme skovrydning i verden er ikke bare et biodiversitets problem, men også et klimaproblem.

Forordningen, som EU's miljøministre er blevet enige om på et rådsmøde i Luxembourg, sætter nemlig nye krav til produkter, på det indre marked om, at de ikke må have bidraget til hverken skovrydning eller skovforringelse. (Kilde: Miljøministeriet)

Urørt skov er en skovforringelse, der fremmer skovrydning i verden.

Landsformand: Knud Marrebæk
Vestervigvej 8, 7770 Vestervig.
E-mail: formand@dls-jagt.dk
Mobil 61749332.

Dansk Land og Strandjagt
Tlf : 61609292
Internet: www.dls-jagt.dk
E-mail: post@dls-jagt.dk

Dansk Land- og Strandjagt

20-8-22

Import af træ

Ved at skabe store arealer af urørt skov, vil der opstå et stort behov for import af træ fra udlandet. Import af træ, giver transport forurening, samt en grund til at øge fældning af skov i ulande, til stor skade for miljø, og lokalbefolkning. Træ må anses for at være et af de meste bæredygtige materialer samfundet har. Hvis vores samfund skal være bæredygtig er det nødvendigt at erstatte beton, metaller, og kunststoffer med bæredygtige alternativer, for eksempel træ.

I 2016 blev der fældet 3,6 millioner m³ træ i Danmark. Det giver os en selvforsyningsgrad af træ på 21% og en nettoimport på omkring 13 millioner m³ træ årligt.

I år 2050 vil der være over 9 milliarder mennesker i verden og træ forbruget vil være 3-4 gange så stort som i dag.

En stor del af importen kommer fra nær regioner som Sverige, Finland, Estland og Polen. Der er gode vækstvilkår for skov i Danmark og vi har et ansvar for at bidrage med mere træ til den stigende efterspørgsel.

Regeringens planer om urørt skov, er præcis det modsatte af hvad der anbefales af eksperter.

Dansk Land og Strandjagt

Skal med dette høringssvar/skrivelse opfordre regering og politikere, til at undlade at oprette områder, med urørt skov i Danmark.

Dansk Land og Strandjagt opfordre regering og politikere, til at forvalte danske skove, med henblik på en bæredygtig træproduktion, til gavn for samfundet, og en bæredygtig vildtforvaltning, samt en bæredygtig benyttelse for offentlighedens behov, for adgang til naturområder.

Med venlig hilsen

Knud Marrebæk

Landsformand

Dansk Land og Strandjagt.

Kære nabo til Udskovene,

(altså dig som har jord langs Udskovene/udsigt til Udskovene/kan høre og se de mange besøgende i Udskovene/har vejret i Udskovene/har veje eller stier, som benyttes af Udskovenes besøgende).

I forbindelse med udpegningen af Udskovene til urørt skov og de ændringer der måske følger med, føler vi som naboer, at vi bør inddrages mere direkte i processen. Herudover ønsker vi at der skal ske så få ændringer i Udskovene som muligt!

Vi har derfor udarbejdet nedenstående høringssvar (til høringen "Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer"), som vi vil spørge, om du har lyst til at være medunderskriver på?

Obs: Dit navn vil derved fremgå som "underskriver" på høringssvaret nedenfor og derfor blive offentliggjort.

Hvis ja, send bekræftelse herpå senest d. 20/8 2022 til Svend.

e-mail: post@toftagergaard.dk

mobil: 23379333

Sig endelig til hvis du/I har yderligere spørgsmål og del gerne med andre "Naboer til Udskovene" i dit netværk!

MVH

Svend og Jeanine (Volstrupvej 20)

Anna og Ermanno (Volstrupvej 13)

Til Naturstyrelsen (bioskov@nst.dk)

Fussingø d. xx.xx.2022

Høringssvar vedr. "Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer"

Vi (naboer til Udskovene) har blandt andet valgt at bosætte os i dette område pga. den smukke natur og muligheden for at færdes i statsskoven som gående, cyklende, ridende, kørende med heste, med hund, barnevogn, børnebørn mfl. Vi bruger alle skoven (på forskellig vis), hvis ikke dagligt, så i hvert fald tæt på!

En stor del af os har jord langs statsskovens arealer eller har udsigt til statsskoven eller kan høre og se de mange besøgende. Enkelte har vejret på nogen af statsskovens veje eller har veje/stier, som benyttes af skovens besøgende. Derfor, selv om vi måske er en mindre "interessent-gruppe" når man ser på antallet, er vi nogen af dem, som påvirkes allermost af ændringerne i området!

Vi forstår godt at naturen i området skal beskyttes. Med dette høringssvar ønsker vi at gøre opmærksom på, at ændringer i forvaltningen af vores alle sammens natur bør inkludere en direkte inddragelse af de nærmeste naboer. Samtidig henstiller vi til at der laves så få ændringer som muligt, idet hele området allerede er under forandring pga. planerne for NNP Fussingø.

Det fremgår af dokumentet "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove" at processen for udarbejdelsen af de specifikke forvaltningsplaner skal have lokal inddragelse. Vi er bekendt med at denne proces er igangsat for Fussingøområdet.

Vi gør opmærksom på, at vi som nærmeste naboer ikke er inviteret til at deltage i denne proces. Der er lokal repræsentation i form af forskellige brugergrupper/foreninger/laug, men da størstedelen af medlemmerne ikke er naboer, hvis ejendom og hverdag kan påvirkes direkte af ændringerne, mener vi at de nærmeste naboer bør inddrages som en interessent fra starten af processen.

I dokumentet "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove" beskrives det, at tiltagene vedr. hydrologi og skovsundhed kan have konsekvenser for naboerne. Det beskrives dog ikke hvordan ændringer i form af nedlagte eller nye veje/stier, øgede aktiviteter i nogen områder, nye aktiviteter, nye anlæg, fældninger, mv. også kan have konsekvenser for de nærmeste naboer. Vi henstiller til at sådanne ændringers konsekvenser for naboerne vurderes ved udarbejdelsen af de specifikke forvaltningsplaner og at naboerne høres direkte herom!

Vi er bekymrede for, at en stor del af aktiviteterne og brugere fra Indskovene forventes at flytte til Udskovene i forbindelse med etableringer af NNP Fussingø (som beskrevet i 'Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af nationalpark Fussingø'). Herved forventes der allerede et øget antal brugere og aktiviteter i Udskovene.

Vi henstiller derfor til at fremtidige tiltag i Fussingø statsskov ses i lyset af omfanget af de allerede vedtagne ændringer for Indskovene, og at ændringerne i Udskovene derfor begrænses.

Naboer til Udskovene

Underskrivere

Til Naturstyrelsen

Hillerød Kommune

23. august 2022

Høringssvar vedr. forslag til udpegning af yderligere urørt skov

I forbindelse med det fremlagte forslag er Hillerød Kommune blevet bekendt med, at det påtænkte udlæg til urørt skov kan have en negativ konsekvens for Skovskolen i Nødebo. Skovskolen har brug for et areal for at kunne gennemføre sine uddannelser og uden noget areal til skovdrift kan Skovskolen blive nødsaget til at flytte sine uddannelser til et andet sted på Sjælland.

Hillerød Kommune ser med stor bekymring på denne afledte konsekvens af forslaget om øget areal til urørt skov, og Skovskolens muligheder for at gennemføre de uddannelser, som skolen gennemfører i dag

Vi har et meget tæt både praktisk og strategisk samarbejde med Skovskolen, ligesom Skovskolen har et tæt samarbejde med øvrige aktører i Nordsjælland. F.eks. arbejdes der med at afdække, hvordan sårbare unge fra de forberedende grunduddannelser i Nordsjælland kan få gavn af at være i naturen og samtidig blive klædt fagligt på til at tage uddannelser inden for skov og landskab. Her er der tale om unge, som ofte ikke kan rummes af traditionelle uddannelsesforløb.

Derudover spiller Skovskolen en stor rolle i formidlingen af netop skoven, både den urørte og skovdriften, især via deres uddannelse til natur- og kulturformidler. Denne unikke formidlingsmulighed forsvinder, hvis Skovskolen er nødt til at fraflytte Nødebo og dermed risikerer vi, at den store viden om skovdrift og biodiversitet forsvinder fra det største område, som er udlagt til urørt skov i Danmark. Hillerød Kommune har desuden ofte studerende i praktik fra natur- og kulturformidleruddannelsen, som har bidraget til en øget bevidsthed blandt borgerne om vigtigheden af biodiversitet og verdensarv.

Hillerød Kommune deler derfor Skovskolens ønske om, at arealudpegningen tilrettelægges således, at det tilgodeser Skovskolens undervisningsmuligheder i Nødebo, så vi bevarer den vigtige viden om skoven, hvor man netop har et af de største skovarealer til urørt skov.

Med venlig hilsen
Kirsten Jensen, borgmester i Hillerød Kommune

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Sendt på email til bioskov@nst.dk

Den 23. august 2022

Friluftsrådets bemærkninger til forslag om ca. 29.000 ha urørt skov og en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer

Friluftsrådet takker for muligheden for at kommentere på forslaget om udpegning af yderligere ca. 29.000 ha urørt skov på statens arealer samt en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer.

Indledningsvist skal vi bemærke, at det ikke er tilfredsstillende, at en høring af denne karakter sker hen over en sommerferieperiode. Det burde ske uden for ferieperioden, så vi og vores medlemsorganisationer får bedre muligheder for at forberede høringssvar med inddragelse af lokale repræsentanter på tværs af landet.

Friluftsrådet har ikke bemærkninger til afgrænsningen af de konkrete udpegninger. Friluftsrådet lægger afgørende vægt på, at den fremtidige forvaltning af områderne sker med et dobbelt formål om at tilgodese både natur og friluftsliv jf. retningslinjernes afsnit 2.1. Desuden lægger vi vægt på, at det er muligt at opretholde og vedligeholde eksisterende friluftsfaciliteter og at opføre nye friluftsfaciliteter som hidtil, jf. retningslinjernes afsnit 2.4.7.

Det er desuden af stor betydning for lokal accept og opbakning til en ændret forvaltning, at der er en tidlig og god dialog med lokale brugere, herunder det organiserede friluftsliv om den fremtidige forvaltning af områderne. Endvidere er det vigtigt, at forvaltningsplaner for områderne løbende justeres, så der tages højde for de konkrete erfaringer med udvikling af natur og friluftsliv i områderne.

Vi vil i øvrigt gøre opmærksom på, at det digitale kort, der viser de konkrete arealudpegninger synes at indeholde visse tekniske unøjagtigheder. Det fremgår f.eks., at der er tale om et 2021- forslag til urørt skov. Andre eksempler er, at Kattingesøerne fremstår som et område med urørt skov på 86 ha, ligesom ha-tal for nyudlæg i Bidstrup-skovene ikke svarer til, hvad der fremgår af bilag 2.

Friluftsrådet har ikke bemærkninger til tilføjjelsen til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer.

Med venlig hilsen

Johan Husfeldt,
politisk konsulent

Fra: [FMN-TMB Zlateva, Tatiana Margrethe Beck](#)
Til: [Bioskov](#)
Cc: [FMN-TKR Kristiansen, Trine](#); [Charlotte Brøndum](#); [Mads Jensen](#); [Marie Dahl Kongerslev](#); [Kresten Petersen](#)
Emne: Forsvarsministeriets besvarelse af høring om udlæg af 29.000 hektar urørt skov af 30. juni 2022
[RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]
Dato: 23. august 2022 11:41:37

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Til Naturstyrelsen

Som led i Forsvarets opgaveløsning i Danmark er Forsvaret og Hjemmeværnet afhængig af at kunne øve og træne samt have militære installationer i civile områder rundt i landet. Der er derfor i statsskovene placeret militære depoter, bunkere og andre installationer. Tilsvarende har det i årtier været praksis, at Forsvaret gennemfører øvelser på Naturstyrelsens arealer. Da disse aspekter har betydning for Forsvarets samlede opgaveløsning, bør det tilføjes i "Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov", at Forsvaret fortsat har adgang til at øve og træne i urørt skov. Det bør også fremgå, at der fortsat kan være militære installationer som bunkere, antenner, m.v., og at Forsvaret og Hjemmeværnet fortsat skal have adgang til at gennemføre vedligehold, bevogtning og i øvrigt gøre brug af disse installationer.

Generelt er det Forsvarsministeriets opfattelse, at de elementer, der indgår i urørt skov – herunder strukturgenopretning, veteranisering, øget andel af hjemmehørende træarter og i et vist omfang også genopretning af naturlig hydrologi samt afgræsning – ofte kan sameksistere med militære aktiviteter. En del af elementerne indgår også i den naturdrift, der finder sted på Forsvarets skyde- og øvelsesterræner. Det kan dog i visse tilfælde vise sig problematisk, hvis fx etablering af større vådområder indebærer, at adgangen begrænses eller besværliggøres – eller hvis der etableres/opstår tæt bevoksning omkring antenner m.v. Disse udfordringer bør dog kunne løses igennem hensigtsmæssig planlægning i regi af forvaltningsplanerne for de forskellige områder. Forsvarsministeriet ser derfor frem til at blive inddraget i dette arbejde.

Beredskabsstyrelsen har i forbindelse med høringen bemærket, at en øget mængde urørt skov i kombination med andre faktorer kan føre til flere naturbrande. I den forbindelse vurderes det positivt, at Naturstyrelsen i de overordnede retningslinjer anerkender risikoen og anfører, at "forebyggelse og bekæmpelse af skovbrand kan ske uden restriktioner". Opmærksomheden henledes dog på, at slukningsarbejdet i forbindelse med naturbrande i høj grad beror på tilgængelighed for brand- og redningskøretøjer i skove, etablering af brandbælter samt eventuel skiltning og etablering af vandforråd.

Samlet set støtter Forsvarsministeriet derfor forslag til udpegning af urørt skov, idet eventuelle lokale udfordringer vurderes at kunne håndteres, når forslaget skal udmøntes i konkrete planer.

Med venlig hilsen

Tatiana Zlateva
Chefkonsulent

FORSVARSMINISTERIET

Center for Forsvar- og Beredskab | Team Rammevilkår for Forsvaret
Holmens Kanal 9, 1060 København K
Telefon:: +45 6187 1555
E-mail: tmb@fmn.dk
www.fmn.dk

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Til Naturstyrelsen

Den 23.8.2022

Vedr. høring. J.nr. 21/14244

Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer

Sendt på mail til bioskov@nst.dk

Hos Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening ønsker vi at styrke biodiversiteten – vi er glade for naturen og mener at den er vigtig for hele befolkningen. Jo, mere vi kender til naturen gennem oplevelser, desto større bliver vores forståelse og lyst til at passe på den. Naturen er for et stigende antal ryttere vores idrætsfacilitet – enten som den primære ridedisciplin eller som et sted hvor motionister, børn, ældre og handicappede nyder de oplevelser man får på hesteryg væk fra trafikerede veje. Det er også i naturen, eliteryttere søger andre træningsformer og udfordringer, end de der trænes på bane og i ridehus.

Ryttere diskrimineres i Naturbeskyttelsesloven.

Lovgivningsmæssigt diskrimineres rytterne i Naturbeskyttelsesloven. Vi kan som den eneste brugergruppe som udgangspunkt ikke færdes i private skove, og vi kan med skiltning hindres adgang på markveje og stier.

Af samme grund søger vi ofte mod de statsejede arealer, da vi lovmæssigt har ret til at være der, og oftest ikke bydes velkommen i de private skove.

Derfor mener vi, at de urørte skove skal etableres således, at de er forenelige med øvrige samfundsinteresser – herunder friluftslivet.

Den danske natur hegnes i stigende grad.

Det bekymrer rideorganisationerne, at skovgræsning anses som basalt i de urørte skove. Hos Stat og i kommunerne lægges der op til virkelig mange hegninger i den danske natur. I nationalparkerne er det et grundbegreb, og kommunerne hegner også i vidt omfang naturarealer.

Rewilding projekterne står så at sige i kø, og for at skabe et overblik, vil det være hensigtsmæssigt med en samlet national plan for de kommende hegninger, inden der etableres flere, således at vi får et overblik, da indhegninger med store græssere er en barriere for friluftslivet.

Som udgangspunkt vil rideorganisationerne derfor helst se den danske natur uden så mange hegninger som der lægges op til - for hvert hegn der opsættes, vil der også være noget der hegnes ude.

I høringsmaterialet står det fremført at naturlig græsning ses som en basal proces på lige fod med f.eks. naturlig hydrologi, idet det anses for værende vanskeligt at skabe de rette rammer for en selvforvaltende natur uden et bredt udvalg af planteædere.

Dette afspejler sig også i forvaltningsplanerne.

Valg af planteædere i indhegninger

Der hvor det er nødvendigt at hegne, ønsker vi at planteæderne består af hjortevildt – alternativt stude.

Hvor der etableres indhegninger, henstiller vi til, at der i samarbejde med de lokale ryttere, altid etableres flere ryttervenlige adgange med brede og lette låger i metal der kan betjenes når man sidder i sadlen på en stor hest.

Vi henstiller også til at færister ikke etableres i forbindelse med indhegninger. Hvis de allerede er etableret, skal de ryttervenlige låger placeres så langt væk fra færisterne som det overhovedet er muligt.

For langt de fleste ryttere vil indhegninger med "vilde heste", kvæg, bison eller elge være det samme som at vi mister vores reelle tilgængelighed til området – og så er det for så vidt ligegyldigt, om vi lovmæssigt får adgang til områderne.

Ridende kan på ingen måde sikkert færdes i indhegninger med "vilde" heste. Hestes naturlige flokadfærd gør det simpelthen ikke muligt. Hingste kan forsøge at bedække hopper, og alle ryttere kan risikere enten at blive angrebet af, eller blive udsat for rekruttering til, flokken. Derfor vil indhegninger med "vilde heste" være en direkte hindring for ryttere og for hestevognskørsel.

Af samme årsag har denne type indhegninger derfor altid medført enten omlægninger af stier eller direkte adgangsforbud for ridende både i Danmark og i det øvrige EU.

Derfor ønsker vi som rideorganisationer, at der kun kommer mindre indhegninger, som vi har mulighed for at ride udenom. Det er kun en meget lille del af ryttere, der har tilstrækkelig erfaring/tilvænning til at ride blandt store planteædere, mens børn, rideskolernes elever, seniorer og handicappede formentlig altid vil fravælge at ride i indhegningerne. Det er således den absolut største gruppe af ryttere der reelt hindres adgang – uanset om rytterne er organiseret eller uorganiseret.

Som rideorganisationer har vi en forventning om, at de kommende forvaltningsplaner bliver udarbejdet i samarbejde med de lokale, og at der bliver foretaget en anstændig involvering, således at friluftslivet fortsat kan udøves i lokalområdet.

Vi ønsker endvidere, at forvaltningsplanerne er tidsbegrænsede og som minimum revideres hvert 5. år, og at der fastsættes en fast plan for, hvorledes de skal evalueres.

Hvem bærer ansvaret ved uheld i hegnede områder?

Rideorganisationerne vil vi anbefale, at der vil være skiltning ved indgangene som tekstmæssigt skal være præcis omkring den reelle risiko, og vi ønsker en præcisering af, hvem der bærer ansvaret, hvis der sker et uheld når man færdes i en indhegning som privatperson, erhverv, medlem af en organisation eller ansat/bruger i relation til en offentlig institution.

Det bør også tydeligt fremgå af skiltningen ved indgangene til indhegningerne, hvilke planteædere man kan møde.

Herved kan den enkelte borger reelt vurdere, hvorvidt han/hun ønsker at tage risikoen for at færdes i det pågældende hegnede område.

Med venlig hilsen

Dansk Ride Forbund
Ulf Helgstrand

Formand

Dansk Islandshesteforening
Susan Ulbæk

Formand

Til Naturstyrelsen
bioskov@nst.dk

Nationalparkernes bemærkninger til forslag til yderligere udpegning af urørt skov og reviderede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer (styrelsens j.nr. 21/14244).

Danmarks fem nationalparker afgiver hermed fælles, koordinerede bemærkninger til udkast til yderligere udpegning af urørt skov og retningslinjerne herfor.

Udpegningerne rammer meget forskelligt hen over landet. For nationalparkernes vedkommende vedrører det supplerende forslag især statsskove i Nord- og Midtsjælland. Med forslaget bliver slutresultatet f.eks., at stort set al statskov i Nationalpark Kongernes Nordsjælland bliver urørt, svarende til omkring halvdelen af det totale areal i nationalparken. Omvendt foreslås der kun få, små og fragmenterede udpegninger i Nationalpark Thy, hvor flere af udpegningerne er under 1 ha.

Mere skov til natur

Nationalparkfondene er positive over for, at et flertal af Folketingets partier har besluttet, at endnu større arealer i statsskovene skal udpeges som urørt skov med det formål at styrke biodiversiteten ved at ophøre med kommerciel drift. Udpegningerne til urørt skov vil i høj grad kunne bidrage til at indfri flere af nationalparkernes formål, jf. nationalparklovens § 1:

- skabe og sikre større sammenhængende naturområder og landskaber af national og international betydning
- bevare og styrke naturens kvalitet og mangfoldighed
- sikre kontinuitet og muligheder for fri dynamik i naturen

Udpegningerne til urørt skov vil endvidere hjælpe med at indfri flere mål fastsat i bekendtgørelserne for hver enkelt nationalpark, afhængigt af, hvor meget der udpeges til urørt skov i de enkelte nationalparker. I den sammenhæng bør mulighederne for at binde flere foreslåede små og fragmenterede udpegninger, f.eks. i Nationalpark Thy, undersøges nærmere for dermed at skabe større robusthed, herunder om det kan ske via skovlysninger, vådområder, mindre søer og flere bevoksninger med ældre hjemmehørende træarter.

Der er generelt et stort behov for at genskabe naturlige økosystemer i skovene og for at understøtte naturlige processer og levesteder til gavn for en lang række arter, der har været og er pressede af den hidtidige skovdrift. Mange af vores hjemmehørende vilde plante- og dyrearter har skovene som levested og er blevet "rødlistet" som truede, og Danmark har i de senere år måttet rapportere til EU, at vores skove naturmæssigt set var i "stærk ugunstig tilstand".

Om den fremtidige forvaltning af de urørte skovarealer

Nationalparkerne har noteret sig, at definitionen "urørt skov" er nuanceret til "urørt fra kommerciel drift". Retningslinjerne for forvaltning af urørt skov åbner for en bred indsats, der skal understøtte en dynamisk udvikling af de pågældende skovarealer, f.eks. genopretning af naturlig hydrologi, skovgræsning, indsats for særlige beskyttelseskrævende arter, indsats mod ikke-hjemmehørende arter og indsatser af hensyn til kulturminde og friluftsliv. Det er i nationalparkernes optik positivt, da det er helt afgørende, at der fortsat er fokus på en aktiv indsats for både at genoprette og bevare såvel natur- som kulturværdier.

Skovenes aktuelle tilstand er generelt resultatet af op til 300 års skovdrift med stigende intensitet, brug af ikke-hjemmehørende arter og stigende ensartethed. Der er i de seneste årtier i varierende omfang sket en opblødning i denne brug af skovene, men uden en yderligere indsats vil det tage rigtig lang tid, inden der kan opnås mærkbare gevinster for biodiversiteten.

Efterlades vores nuværende skove urørte i bogstavelig forstand, vil de formentlig i løbet af få år blive endnu mørkere som følge af ensaldrende bevoksninger og opvækst, og der kan være en risiko for at tilbageværende levesteder og dermed arter kan gå tabt.

Retningslinjerne for forvaltning af urørt skov opererer med, at forskellige former for aktiv udtagning af træ/lysåbning af skov helt overvejende skal ske i en overgangsperiode.

Nationalparkerne må understrege nødvendigheden af og behovet for, at der også ud over overgangsperioden bør kunne gennemføres biodiversitetsfremmende indsatser som afbrænding, strukturhugst, lysstilling o.lign., f.eks. i skove, hvor der ikke igangsættes skovgræsning og hvor skoven ikke kan betragtes som "selvforvaltende".

Nationalparkfondene ligger i mange tilfælde inde med stor viden om specifikke artsforekomster og bidrager gerne med denne viden i eventuelle samarbejder.

Øvrige statskove i nationalparkerne må ikke lades i stikken

Selvom der med forslaget opnås et større areal med urørt skov, som har hensynet til biodiversitet som det primære, er der stadig betragtelige statskovarealer i de danske nationalparker, som ikke er udpeget som urørt skov. Selvom der fortsat måtte være forstlig drift, skal der også her tages udstrakt hensyn til og gøres en aktiv indsats for at styrke biodiversiteten for dermed at sikre sig, at der arbejdes for at indfri nationalparkernes formål og målsætninger.

Urørt privatejede skove bør understøttes

Mange private skove rummer store naturværdier, hvor en tilsvarende indsats i retning af urørt skov vil være af stor værdi. Det gælder også i flere nationalparker. Nationalparkfondene skal på den baggrund opfordre Naturstyrelsen til at arbejde for at styrke incitamenterne for private skovejere til at bevare og styrke biodiversiteten, især på arealer med høj naturværdi, f.eks. ved udlæg af urørt skov. Erfaringerne er således, at private lodsejere i vid udstrækning har fravalgt de gældende ordninger.

Geologi og landskab skal også kunne tilgodeses

Landskab og geologiske værdier nævnes kun sporadisk i det foreliggende udkast til retningslinjer, der ellers ud over naturhensyn afspejler hensyn til både kulturhistorie og friluftsliv. Det er nationalparkernes opfattelse, at forvaltningsplanerne også skal kunne rumme muligheden for at fortælle landskabets historie og de geologiske værdier og skal på den baggrund opfordre til, at landskab og geologi indarbejdes som hensyn, der kan have betydning for forvaltningsplanerne, uden at hensynet til naturen sættes over styr.

Nationalparkfondene stiller sig gerne til rådighed for yderligere uddybning af bemærkningerne.

Med venlig hilsen

På vegne af Danmarks Nationalparker

Marianne Lund Ujvári
Sekretariatschef

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Sendt til bioskov@nst.dk

Haderslev 23. august 2022

Høringssvar vedrørende

Offentlig høring af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer

Dansk Frisbee Sport Union (DFSU) er et landsdækkende forbund, der har til opgave at organisere og varetage frisbeesportens interesser i Danmark over for unionens medlemmer, nationale myndigheder og internationale disc sportsorganisationer. Endvidere er det unionens formål og opgave at udbrede kendskabet, informere og synliggøre samfundet om frisbeesporten som værende en seriøs idrætsgren.

Dette høringssvar udspringer af flere konkrete sager vedr etablering af disc golf faciliteter i Nordsjælland, men spørgsmålet vedr friluftsfaciliteter i urørt skov har dertil også en principiel interesse for DFSU. En discgolf facilitet beliggende i skov bliver ofte refereret til som værende et discgolf spor på linje med et mountainbike spor eller en vandresti.

Generelt

Dansk Frisbee Sport Union hilser udviklingen mod mere natur velkommen ifm forslaget vedr. udpegning af nye områder til urørt skov, men er alvorligt bekymrede for muligheden for etablering af friluftaktiviteter i områderne, da adgangen til naturlige områder er en forudsætning for, at eksempelvis disc golf fortsat kan udvikle sig som idrætsgren.

Ét af discgolfens varemærker er netop tilgængeligheden for alle, der skulle have en interesse i at dyrke idræt i naturlige omgivelser. Disc golf faciliteter gratis at benytte, da de ligger på offentligt tilgængelige arealer, og dermed er til gavn for alle borgere i et givent område. Det er frivillige idrætsforeninger, der driver udviklingen af disc golf, men faciliteterne er åbne for alle.

DFSU lægger op til, at der som udgangspunkt fortsat kan gives tilladelser til etablering af friluftaktiviteter i urørt skov, og at evt hindringer derfor bunder i en konkret faglig vurdering ift skade på naturen eller andre brugeres sikkerhed.

Det er DFSUs håb, at Naturstyrelsen ikke laver om på allerede indgåede aftaler vedr brug af Naturstyrelsens områder uanset evt udpegning som urørt skov, samt at Naturstyrelsen netop lever op til egen formulering om *at "eventuelle begrænsninger for friluftslivet skal være målrettede og baseres på et fagligt grundlag herunder friluftsfaglige perspektiver."*¹

Et discgolf spor er en let facilitet der giver lav belastning, er biodiversitetsneutral og 100% reversibel. De eksisterende spor er meget populære og især på Sjælland er presset på de få baner stort. Faciliteterne benyttes af alle, ikke mindst alle typer institutioner. Der er nærmest ingen alders- eller læringstærskel og alle har råd til en frisbee. Det er billigt at etablere og let at fjerne – og så giver det hyggelig motion i naturen. Om der ligger et discgolf spor i 30 år vil den urørte skovs udvikling ikke mærke. En uvildig undersøgelse af området i Rude Skov foretaget af Claus Goldberg, Goldberg Consulting, slår fast, *"at hverken udpegning som Natura 2000 område eller urørt skov vil være en hindring for etablering af banen, der ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af de intentioner og interesser der er med disse udpegninger."*² Undersøgelsen fastslår desuden, at en bane ikke *"vil være en hindring for bevarelse eller opnåelse af gunstig bevaringsstatus for skovnaturtyperne."*³

Ved etablering af et disc golf spor vil de primære fysiske ændringer være opstilling af metalkurve (mål) og en informationstavle. Til alt andet ifm anlæggelse af baner kan der benyttes naturlige materiale som f.eks. fliser eller lignende til teesteder. Under etablering af disse tages hensyn til beskyttede naturtyper og andre fredede arealer. I en etableringsfase af et disc golf spor tages desuden sikkerhedsmæssige hensyn, så anlæggelse af et disc golf spor ikke generer andre brugere af et givent område, ligesom at andre brugere fortsat også har adgang til området.

I førnævnte undersøgelse tages højde for at etablering af banen vil foregå i et område allerede intensivt udnyttet til forskellige rekreative aktiviteter som *"gåture, mountainbikekørsel, hundeluftning, skiløb mm. Etablering af banen vil kun medføre en begrænset stigning i antallet af personer, der benytter området."*⁴ Disc golf udelukker altså ikke andre aktiviteter i et område.

¹ Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørte skove, der udlægges som følge af aftale af 9. juni 2020 om udlæg af urørt skov i statens skove, s. 21.

https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/0e36d1a0-29bb-41af-acde-4dcf58cadfd2/Bilag_3_Overordnede_retningslinjer_for_ur%C3%B8rt_skov_25marts.pdf

² Bilag 1 - Claus Goldberg: Vurdering af påvirkning af område med Natura 2000 og urørt skov ved etablering af bane for frisbee golf, april 2021, s. 16.

³ Bilag 1 - Claus Goldberg: Vurdering af påvirkning af område med Natura 2000 og urørt skov ved etablering af bane for frisbee golf, april 2021, s. 16.

⁴ Bilag 1 - Claus Goldberg: Vurdering af påvirkning af område med Natura 2000 og urørt skov ved etablering af bane for frisbee golf, april 2021, s. 15.

Det er DFSUs opfattelse, at en disc golf bane i et givent område vil højne den rekreative værdi for området, da etablering af en disc golf bane ikke nødvendigvis udelukker andre rekreative tiltag i selvsamme område. Flere andre steder, bl.a. ved Kibæk Plantage i Vestjylland, er det muligt at benytte samme område til både disc golf og eksempelvis mountainbikespor. Blot et eksempel på, hvordan man gennem god og konstruktiv dialog mellem friluftslivet og offentlige instanser kan maksimere det rekreative udbytte i et naturområde og skabe gode naturoplevelser for alle. Det er netop naturoplevelser i samspil med rekreation, der er i centrum for disc golf.

DFSU håber at vores bekymringer bliver hørt til gavn for udviklingen af idrætsforeninger med interesse for brug af naturlige områder.

Fremsendt af
Dansk Disc Golf Union
v/ Dennis Thygesen, Formand
Nyvej 32
6100 Haderslev
tlf: 30221466
formand-hovedbestyrelsen@dfsu.dk

08-04-2021

Til: Morten Sandorff, Rudersdal Frisbee Club

Vurdering af påvirkning af område med Natura 2000 og urørt skov ved etablering af bane for frisbee golf

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
2.	Status for arealet	3
3.	Sagsforløbet	4
4.	Det ønskede område for banen	5
4.1	Naturbeskyttelsesloven §3, andre beskyttelser.	6
4.2	Natura 2000	6
4.3	Urørt skov	8
5.	Banen	10
5.1	Forventet anvendelse, antal, tider	13
5.2	Potentielle påvirkninger	14
6.	Vurdering	15

Claus Goldberg
Poppel Alle 68
3500 Værløse
Goldberg Consulting
CVR. Nr. 40760822

1. Indledning

Notatet her er skrevet med baggrund i en henvendelse fra Morten Sandorff, Rudersdal Frisbee Club, der ønsker en uvildig bedømmelse af påvirkningen af et skovareal ved etablering af en discgolfbane. Banen ønskes etableret i Rude Skov i en bynær del af skoven. Der har været igangværende planlægning for banen i en længere periode, og der blev oprindeligt givet tilladelse til banen fra Naturstyrelsen. Denne tilladelse er nu stillet i bero, med den primære begrundelse at skovarealet indgår i den planlagte udlægning af urørte skovarealer i statsskovene.

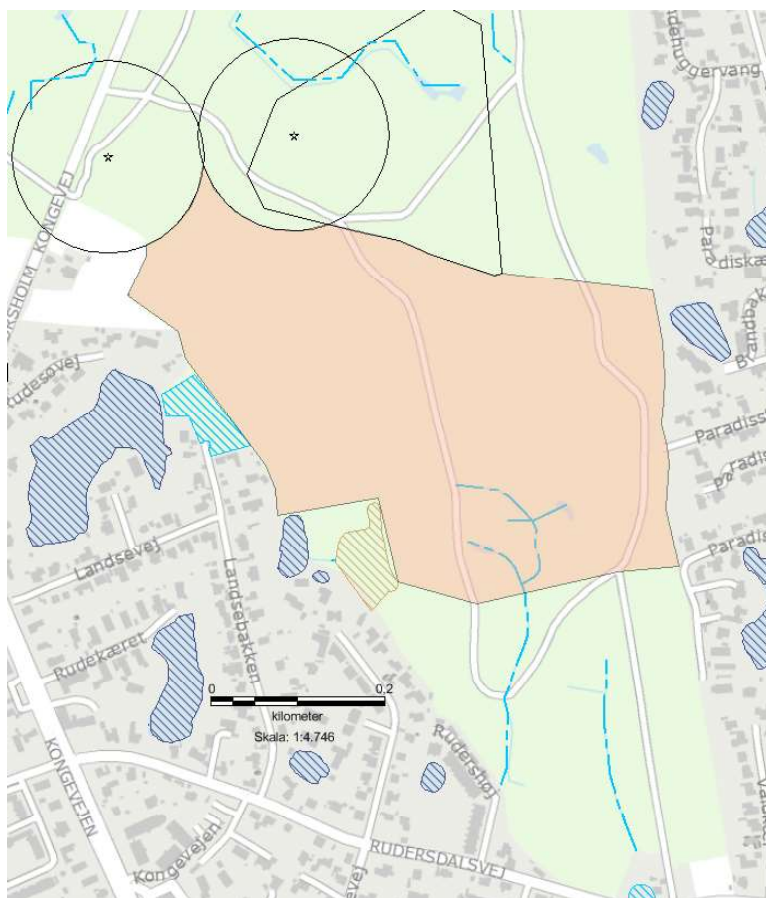
Min baggrund for at skrive notatet er blandt andet 10 års ansættelse i Skov- og Naturstyrelsen og derved kendskab til den udvikling der skete i skovdriften i den periode. Jeg deltog herunder som underviser på kurser i "Rigere Skov". I perioden fra 1992 til 1997 var jeg ansvarlig for den biologiske gennemførelse af Habitatdirektivet med udpegning af beskyttelsesområder (herunder mange skovarealer), havde §3 anke sagsbehandling m.m., som en del af arbejdsopgaverne i styrelsen. De seneste over 20 år har jeg været ansat i rådgivende firmaer med fokus på gennemførelse af EU-lovgivning, naturbeskyttelse, naturforvaltning og miljøvurdering af en lang række typer af projekter. Mit oprindelige speciale på studiet vedrørte effekter af udlægning af urørt skov ved sammenligning af de økologiske forhold i Strødam reservater og et forstmæssigt drevent areal i Gribskov.

Notatets primære formål er at komme med en uvildig bedømmelse af påvirkningen af skovarealet og naturtyperne her i Rude Skov ved etablering af en discgolfbane. Der er fortsat dialog omkring etablering af frisbeegolfspor i skovområdet, men også en igangværende proces i Naturstyrelsen omkring de fremtidige retningslinjer og rammer for forvaltningen af de allerede udpegede og kommende arealer med "urørt skov".

2. Status for arealet

Der er tale om et statsskovsareal i et bynært område, som det fremgår af Figur 1. Som det ligeledes fremgår af figuren, er der ved afgrænsning af den planlagte bane hensyntagen til beskyttede naturtyper (Naturbeskyttelseslovens § 3) og zoner omkring beskyttede fortidsminder. Denne afgrænsning er sket efter dialog og besigtigelse med Naturstyrelsen i området.

Der er tale om et areal der indgår i planlægningen for udlægning af urørt skov, men samtidig et bynært areal med mange besøgende og anvendelse til en række andre rekreative forhold, som der er redegjort for i afsnit nedenfor.

Figur 1 Med orange farve er vist placeringen af banen i et bynært område i det sydvestlige hjørne af Rude Skov. Grøn farve viser skovareal. Blå og brun skravering beskyttede søer og moser og cirkler beskyttelseszoner omkring fortidsminder.

Naturstyrelsen har, før udpegningen som urørt skov er kommet på tale, angivet at skovdriften i Rude Skov sker efter forskellige principper, herunder at 132 af skovens i alt 580 hektar er udlagt til naturskov. Det har betydet, fældning er foregået som plukhugst – ikke ved at rydde større arealer på én gang. Naturskov kendes også på, som det er angivet, at mange træarter på forskellige alderstrin vokser sammen. Der har allerede været enkelte skovparter med urørt skov, hvor der kun er grebet ind med saven, hvis træet udgjorde en risiko for skovgæsterne.

Naturstyrelsen udtaler om området på hjemmesiden:

"Her kan du løbe en aftentur ad en oplyst sti, trampe i pedalerne på Danmarks mest berømte mountainbike-spor, høre historier om skoven på mobilen og opleve stejle skrænter og dybe søer - det hele kan opleves i Rude Skov, hvor store naturkræfter og mennesker i fællesskab har formet landskabet"

3. Sagsforløbet

Der skal kun meget kort redegøres for sagsforløbet, idet det ikke vedrører det primære formål med notatet her. Det illustrerer dog den hensyntagen, der er taget til naturværdier i området, herunder de tilpasninger af banen, der er sket for at opnå endelig tilladelse.

Der blev i juni 2018 opnået enighed mellem Rudersdal Kommune, Naturstyrelsen og Rudersdal Frisbee Club om etablering af en forsøgsordning for banen. Naturstyrelsen har her både skriftligt og ved besigtigelse af området præciseret krav til materialer og udformning af anlægget med hensyn til dispensation til dette efter skovloven. Disse krav har været fulgt i den afsluttende planlægning for banen. Styrelsen var med andre ord med til at afgrænse og godkende placeringen af banen, men satte i februar 2019 imidlertid sagen i bero med den primære begrundelse at banen vil kræve en ændring i Naturstyrelsens driftsplan, en skovlovstilladelse fra Miljøstyrelsen og landzonetilladelse fra Byplan i Rudersdal Kommune.

Endvidere er Rude Skov fra 1.11 2018 udpeget til at være Natura 2000-område, som alt andet lige øger fokus på naturbeskyttelsen. Derudover vil mange skovgæster opfatte kurvene som "skovfremmede installationer", som ikke hører hjemme i en skov og som påvirker deres skovtur negativt. Det følger indirekte af denne begrundelse at området formentligt også har indgået i tanker og planlægningen for udlægning af arealer med urørt skov.

Den mellemliggende periode havde Rudersdal Frisbee Club blandt andet anvendt til at sikre finansiering af banen.

I september 2020 uddybede Naturstyrelsen beslutningen om at stille sagen i bero, med den videre begrundelse, at en rapport med anbefalinger til udpegning af urørt skov havde medtaget Rude Skov. Den kan derfor potentielt blive udpeget og det er her under afklaring, hvilke friluftsfaciliteter, der i fremtiden skal kunne etableres i urørte skove, herunder i Rude Skov. Styrelsen vurderer derfor, at det ikke vil være meningsfyldt at genoptage sagen, før end de 2 nævnte forhold er afklaret.

Styrelsen konkluderer i henvendelsen, at hvis Rude Skov ikke udpeges som urørt skov, eller hvis etableringen af discgolfbaner vurderes foreneligt med urørt skov og udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området, vil styrelsen sætte gang i den videre proces med henblik på at få banen etableret. Styrelsen henleder igen opmærksomheden på, at der i givet fald i første omgang skal indhentes en skovlovstilladelse hos Miljøstyrelsen og desuden en landzonetilladelse hos kommunen.

Det er primært det sidste forhold, der er den væsentligste baggrund for udarbejdelse af notatet her. Med andre ord en vurdering af om discgolfbaner er foreneligt med udpegning af urørt skov.

4. Det ønskede område for banen

Som det er beskrevet, er området for banen afgrænset i dialog med Naturstyrelsen, og der er taget vidtgående hensyn til styrelsens ønsker og angivelser i forhold til andre bindinger/lovgivningsmæssige beskyttelser og anden anvendelse af skovarealet.

I de følgende afsnit er der en beskrivelse af de væsentligste lovgivningsmæssige bindinger, herunder specielt udpegning af beskyttede naturtyper, Internationale beskyttelsesområder og urørt skov

4.1 Naturbeskyttelsesloven §3, andre beskyttelser.

Som det fremgår af Figur 2 nedenfor er banen anlagt så den undgår fysisk inddragelse af beskyttede naturtyper. Beskyttede naturtyper i nærheden af den planlagte bane omfatter søer, en eng og en mose. Som det også fremgår af figuren, er afgrænsningen desuden sket med hensyntagen til beskyttelseslinjerne omkring fredede fortidsminder.

Figur 2 Beskyttede naturtyper i nærheden af den planlagte bane. Mørkeblå-søer, lyseblå-eng og brun mose. Banen er bevidst anlagt så beskyttede naturtyper ikke inddrages.

Det fredede område Lansebakken er naboareal til den planlagte bane, (lyseblå skravering på Figur 2) og vil ikke blive inddraget i banen. Tilsvarende gælder for arealer med beskyttede sten og jorddiger.

Området er derimod underlagt både fredskovspligt, skovbyggelinje og Natura 2000 udpegning. Det sidste forhold er beskrevet nedenfor.

4.2 Natura 2000

Rude Skov, inklusive arealet der er planlagt for discgolfsporene, er udpeget som Natura 2000 området "Rude Skov"/N258.

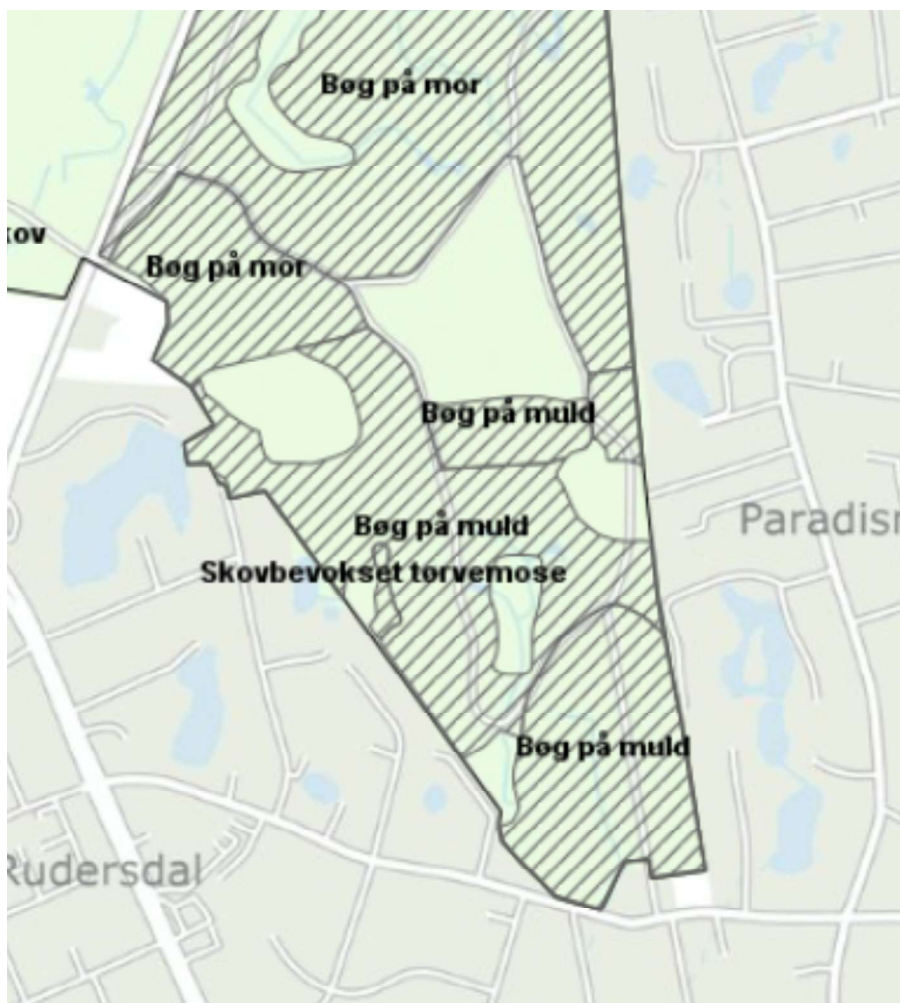
På Figur 3 nedenfor er vist afgrænsningen af Natura 2000 området. Som det fremgår, er der tale om et meget stort udpeget område, hvor den planlagte bane udgør en meget lille del af dette.

På Figur 4 er vist fordelingen af naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for området. Banen vil inddrage to naturtyper fra udpegningsgrundlaget for området, henholdsvis bøgeskov på muld og bøgeskov på mor. Banen inddrager desuden skovarealer, der ikke indgår i udpegningsgrundlaget for området.

Der er ikke arter i udpegningsgrundlaget. Stor vandsalamander er dog angivet for området, men vil være tilknyttet naturtyper banen ikke påvirker. Stor vandsalamander er optaget på habitatdirektivets bilag IV. Tilsvarende gælder for alle danske arter af flagermus. Ved anlæg af banen vil der ikke være behov for fældning af ældre træer, der potentielt kunne være opholds- eller ynglested for arter af flagermus.

Figur 3 Natura 2000 området Rude Skov (N258). (Fra *Miljøgis (mim.dk)*)

Figur 4 På figuren er vist fordelingen af naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området Rude Skov. Banen planlægges anlagt på arealer der indgår i udpegningsgrundlaget for "Bøg på muld" og "Bøg på mor". Banen planlægges anlagt så den ikke inddrager arealer med skovbevokset tørvemose, ingen af de tre nævnte naturtyper er prioriterede naturtyper. (Fra [Miljøgis \(mim.dk\)](#))

I Natura 2000-basisanalysen for området er det angivet at de væsentligste trusler for området er manglende pleje af de lysåbne naturtyper, hvor der er behov for græsning eller høslæt. For skovnaturtyperne er det i forhold til gunstig bevaringsstatus angivet, at den væsentligste udfordring er manglen på gamle træer og træer med hulheder og dødt ved.¹

De to nærmeste øvrige Natura 2000 områder er henholdsvis nedre og øvre Mølleådal. De er begge beliggende i en afstand af over 1,5 km.

4.3 Urørt skov

Der angives på Naturstyrelsens hjemmeside, at der "foreløbig i 2018 er udpeget i alt 10.200 hektar til urørt skov i 32 skove på statens arealer. Det betyder ikke, at der er adgang forbudt. Som

¹. Naturstyrelsen Natura 2000-basisanalyse (planperiode 2022-2027)

altid er der fri adgang i døgnets 24 timer, og det vil fortsat være muligt at lave friluftaktiviteter. I 2020-2021 skal der udpeges yderligere mindst 6.000 ha urørt skov”.²

Status for urørt skov er i øvrigt, at der 2021 ialt udlægges yderligere 6.000 ha til de allerede udlagte over 10.000 ha og at der derefter udarbejdes og sker høring af de udlagte nye arealer med urørt skov.

Naturstyrelsen har i tidligere publikationer defineret målet for urørt skov som:

”Målet med urørt skov er at opnå en skov, hvor naturlige dynamikker udfolder sig mest muligt, og biodiversiteten derigennem understøttes. Generelt sigtes der efter at opnå en tilstand, hvor der er mindst muligt behov for pleje. Dog vil opsyn med og vedligehold af hegninger med græssende dyr kræve løbende vedligehold, ligesom det kan blive nødvendigt at bekæmpe invasive arter, sikre vedvarighed i mængden af dødt ved, sikre tilgængelighed for skovens brugere, samt pleje f.eks. Natura 2000-habitatnaturtyper”.³

”Med urørt forstås forstligt urørt - dvs. skovdriften ophører. Der kan gennemføres græsning og i et vist omfang andre plejetiltag til fordel for biodiversiteten, ligesom hensyn til bl.a. friluftslivet og fortidsminder kan tilgodeses”.⁴

Det fremgår også af samme publikation at:

”Friluftslivets muligheder inddrages i overvejelserne i forbindelse med indsatsen for skov til biodiversitetsformål - dels ved udpegningen af skov til biodiversitetsformål, og dels ved den efterfølgende planlægning for og forvaltning af arealerne.”

I en samtidig publikation omkring forvaltningsplanlægningen for de urørte skovområder anføres det bl.a.:

”Det er muligt at vedligeholde eksisterende friluftsfaciliteter og opføre nye friluftsfaciliteter efter en konkret vurdering af beliggenhed og hensyn til naturværdier, fx af hensyn til borgernes mulighed for at opleve og bevæge sig igennem de urørte skove.....

- Det er som hidtil muligt at få tilladelse til friluftaktiviteter, som kræver styrelsens tilladelse, fx erhvervsmæssige aktiviteter, større sportsarrangementer mv. I forbindelse med fastlæggelse af ruteforløb sikrer Naturstyrelsen, jf. gældende praksis, at der tages relevante hensyn til kendte forekomster af truede og følsomme arter.”⁵

Det kan måske i denne forbindelse bemærkes, at det tager rigtig mange år før et skovområde der udpeges har nået et klimaksstadium som urørt skov. Det tager i realiteten adskillige trægenerationer før der er opnået en stabil balance med variation i træalder, en høj andel af gamle træer og dødt ved, successivt skabelse af lysskakter fra træer der vælter og andre kriterier for en ”færdigudviklet

² <https://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/uroert-skov/>

³ <https://naturstyrelsen.dk/media/245332/overordnede-retningslinjer-for-skov-til-biodiversitetsformaal.pdf>

⁴ Naturstyrelsen: Endelig udpegning af skov til biodiversitetsformål 2018.

⁵ Naturstyrelsen: Overordnede retningslinjer for forvaltning af skov til biodiversitetsformål, 2018

urørt skov”. Dette kan sammenlignes med en discgolfbane, der kan have en forventet levetid på måske 30 år.

5. Banen

På Figur 5 er vist den påtænkte placering af de 18 kurve på banen. Banen er som andre tilsvarende baner tegnet så man ender ved udgangspunktet efter at have gået banen rundt.

Figur 5 Figur der viser den påtænkte placering af kurve og teesteder på banen.

Det fremgår af figuren at frisbee's som udgangspunkt vil blive kastet, så kasteretningen ikke vil være mod beskyttede naturtyper eller det fredede areal vest for banen.

På nedenstående figurer Figur 6, Figur 7, Figur 8 og Figur 9 er vist forskellige steder i skoven ved den påtænkte bane fra begyndelsen af februar 2021.

Figurene illustrerer at der er tale om en relativt lysåben ældre løvskov med varierende grad af opvækst af unge træer. Der er i skovområdet en række gennemgående stier, og som det ses på en af figurene flere baner, der benyttes til mountainbikes.

Figur 6 Skovområde med enkelt ældre træer og opvækst af løvtræer.

Figur 7 Relativt åbent skovområde med få ældre træer

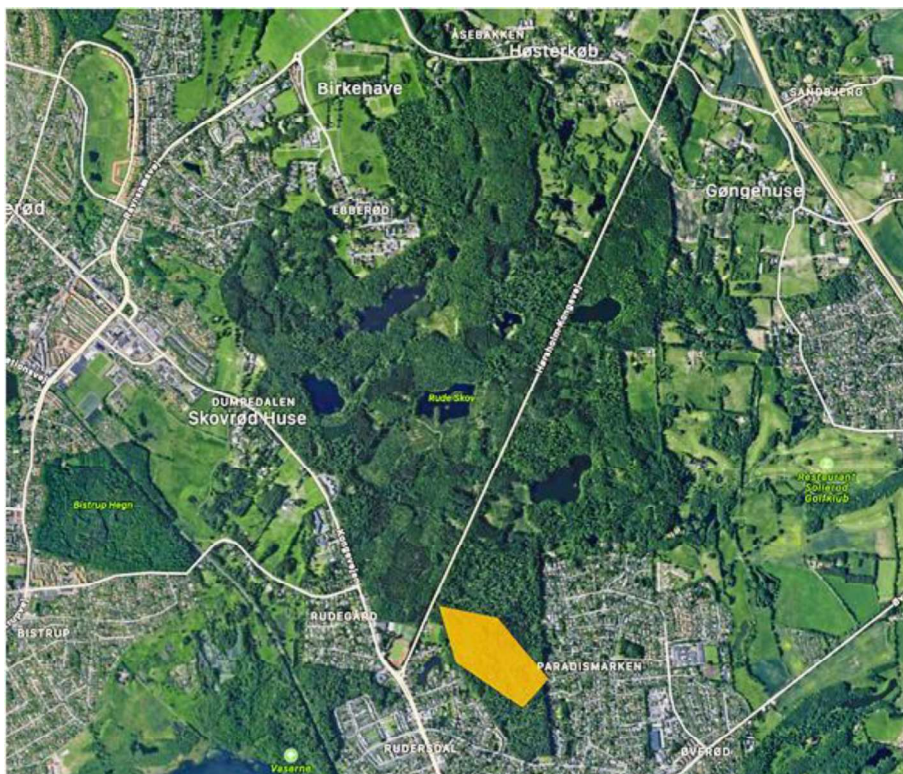

Figur 8 En bakke ved baneområdet, med mange spor fra mountainbikes.

Figur 9 Skovområde med meget lidt opvækst og spredte ældre løvtræer.

Der er også i området en enkelt skovpart med nåletræer. Banen etableres alene med kurve og med tee-steder, der markeres med natur materialer.

Figur 10 Fra avisomtale af banen der illustrerer den bynære beliggenhed, hvor der er tale om et område der i forvejen udnyttes relativt intensivt til løbe- og gåture i skoven, hundeluftning og mountainbikes. Fra Sjællandske nyheder sn.dk: [Frisbeegolf-klub lagt på is - sn.dk - Rudersdal](http://www.sn.dk)

I DOFbasen er der ikke angivet særlige sårbare fuglearter, herunder rovfugle, der anvender området der er tiltænkt til banen som yngleområde.⁶

5.1 Forventet anvendelse, antal, tider

Det er karakteristisk for banerne der er etableret i Danmark at kun omkring 10% af aktiviteten på banen er organiseret, dvs. af klubmedlemmer. For en række etablerede baner (Københavns Frisbee Klub, Karlebo FGK (Fredtoften) og Taastrup DGK) er medlemstallet mellem 50 og 200 medlemmer.

Ved banen vil der blive opstillet en tavle med vejledning for banens anvendelse, som det er illustreret på Figur 11. Det vedrører typisk hensyntagen til andre personer, der færdes i området, sikring af frit udsyn, begrænsning af personer, der går sammen osv. Der er små informationsskilte ved hvert teested.

Det tager typisk omkring 2 timer at gennemføre en bane med 18 kurve, og banen kan som udgangspunkt anvendes året rundt, selvom der vil være relativt flere personer i sommerhalvåret.

⁶ www.dofbasen.dk

Der er tale om en ekspanderende sport, hvor der nu er etableret 1.500 baner i Skandinavien. Det er erfaringen fra andre baner, at der som udgangspunkt er meget få klager og gener ved anvendelsen af banerne, baseret på informationer fra nettet.

Figur 11 Tavle ved discgolfbane med reglerne for anvendelsen.

5.2 Potentielle påvirkninger

Ved etablering af banen vil de primære fysiske ændringer være opstilling af kurvene og en informationstavle. Det er ikke hensigten, som på andre baner, at lave teesteder med udlægning af kunstige græsmåtter, men teesteder etableres i stedet med naturmaterialer i form af fliser eller lignende.

For at sikre anvendelsen af banen laves der ca. 10 meter åbne "spor". Det betyder med den valgte placering i Rude Skov at der kun i begrænset omfang skal ske fjernelse af opvækst af træer, der typisk vil være meget unge træer med en højde fra 1 til nogle få meter. Det er ikke nødvendigt, eller vil kun være det helt undtagelsesvist, at der sker fjernelse af større træer. For en enkelt af kurvene vil det være nødvendigt at rydde et spor i en større beplantning af ørnebregner. Det er intentionen, at den endelige, helt detaljerede planlægning af banen og rydning af den nævnte opvækst sker med deltagelse af medarbejdere fra Naturstyrelsen.

Figur 12 Foto fra frisbee golfbanen Eghjorten i Gribskov. På fotoet er dels en sti til almindelig færdsel i skoven og to af kurverne fra den etablerede bane. Denne bane er beliggende på grænsen til Natura 2000 område.

6. Vurdering

I det afsluttende afsnit her er der en vurdering af påvirkningen af etablering af en discgolfbane i Rude Skov i forhold til de beskrevne natur-, kultur- og friluftinteresser.

Banen planlægges etableret i en skov, der ligger bynært, hvor området udgør en del af et udpeget Natura 2000 område og indgår i udpegning af yderligere urørte statskovsarealer. Der er tale om et skovareal, hvor dette og tilstødende skovparter i forvejen er relativt intensivt udnyttet til gåture, løbeture, mountainbike kørsel, skiløb, hundeluftning m.m. Etablering af banen vil kun medføre en begrænset stigning i antallet af personer, der benytter området.

Som det fremgår vil der ikke ske inddragelse af beskyttede naturtyper, kulturhistoriske arealer eller fredede områder. Tilladelse i forhold til beskyttelse med skovbyggelinje må forventes uden videre at kunne opnås. Denne beskyttelse vedrører alene etablering af anlæg, der generer det frie udsyn til og i skovene og omfatter f.eks. forbud mod bygninger, skure, campingvogne og master. Der er ikke registreret forekomst af særlige sårbare eller sjældne arter i området.

I forhold til udpegningen som Natura 2000 område er det kun en meget begrænset del af skoven, der vil blive inddraget ved etablering af banen. Der indgår på banens areal to naturtyper i udpegningsgrundlaget for området, henholdsvis bøgeskov på muld og bøgeskov på mor. Det skal for naturtyperne i det internationale beskyttelsesområde sikres at der fastholdes eller opnås gunstig bevaringsstatus for typerne. Hvis banen etableres, vil det medføre noget øget færdsel i

området og etablering af metalkurve i skoven som illustreret på Figur 12. De væsentligste forhindringer for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyperne er som angivet i styrelsens planlægning for skoven manglen på gamle træer og dødt ved. Det er vurderingen at færdslen og kurverne ikke vil være en hindring for bevarelse eller opnåelse af gunstig bevaringsstatus for skovnaturtyperne. Der vil ikke være karakteristiske indikatorarter for naturtyperne der påvirkes og der vil specielt ikke ske påvirkning af ældre træer i området.

Som det er beskrevet, er det intentionen og målet for udpegning af urørt skov at sikre biodiversiteten her, men samtidig tilgodese både nuværende og fremtidige friluftaktiviteter. Det er herunder hensigten, at der skal være mulighed for at bevæge sig i og opleve de urørte skovarealer. Det er åbenlyst ikke intentionen at standse friluftaktiviteter i områderne, og der vil også være en række accepterede aktiviteter, som fjernelse af træer, der udgør en trussel for publikum, rydning af invasive arter, sikring af publikumsfaciliteter m.m., selvom området er udpeget som urørt skov.

Der er ikke tvivl om, at der vil være skovområder, der udpeges som urørt skov, hvor øget færdsel vil kunne være en negativ påvirkning i forhold til særlige sårbare naturtyper og arter som orkideer, ynglende rovfugle, sårbare pattedyr, der har levested der. I tilfældet med det påtænkte baneareal i Rude Skov er der ikke tale om særlige sårbare naturtyper og der er ikke registreret forekomst af særlige sårbare, fredede eller truede arter, der vil kunne blive påvirket af banen.

Samlet vurderes det, at hverken udpegning som Natura 2000 område eller urørt skov vil være en hindring for etablering af banen, der ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af de intentioner og interesser der er med disse udpegninger.

Høringssvar vedr. "Forslag til ny urørt skov"

Det Danske Spejderkorps støtter intentionen i skabelsen af mere urørt skov i Danmark og ser positivt på nye naturoplevelser, under hensyn til, at mulighederne for børn og unges friluftsliv styrkes.

I forhold til forslaget om udpegning af 29.000 ha ny urørt skov og forvaltningen af disse arealer ønsker vi at fremhæve følgende opmærksomhedspunkter:

Hegning, geografi og befolkningstæthed

I forslaget om de 29.000 ha er der en geografisk koncentration af urørt skov i befolkningstætte områder med meget friluftsliv; Storkøbenhavn, Nordsjælland og Østjylland. Det Danske Spejderkorps opfordrer derfor til, at den samlede effekt af hegning vurderes på regionalt niveau før tiltagene, implementeres enkeltvis. Dette skal gøres for at undgå, at visse områder oplever en uforholdsmæssig begrænsning i adgang til de lokale skove, mens andre områder ikke påvirkes. Beslutningen om hegning bør ske både med hensyn til biodiversitet samt friluftslivet for at understøtte det dobbelte formål, som er beskrevet i forslaget.

Adgang til naturen

Det dobbelte formål om en rigere natur og gode friluftsmuligheder i områder med urørt skov skal prioriteres på lige fod i den fremtidige forvaltning af områderne med urørt skov. Det Danske Spejderkorps henstiller til, at der i udarbejdelsen af de lokale forvaltningsplaner inddrages eksperter og lokale interessenter både inden for biodiversitet og friluftsliv og at disses anbefalinger sidestilles og behandles med samme vigtighed for at tilgodese det dobbelte formål. Det må således ikke blive vanskeligere at få tilladelser til aktiviteter i de urørte skove.

Proces for monitorering og evaluering af kumulativ effekt

Miljørapporten (bilag 4) fastslår, at nogle brugere vil opleve begrænsninger, mens andre vil få nye oplevelser og Det Danske Spejderkorps opfordrer til, at dette monitoreres løbende og evalueres i forbindelse med justeringen af forvaltningsplanerne. Det Danske Spejderkorps foreslår desuden, at der på nationalt niveau laves en samlet vurdering og plan for placering og indretning af urørte skove, naturnationalparker og naturområder med anden status. I denne samlede vurdering skal friluftslivets muligheder være tydeligt indtænkt, og det skal vurderes om nogle landsdele oplever store ændringer eller begrænsede adgangsmuligheder.

Det Danske Spejderkorps stiller sig meget gerne til rådighed i den videre proces om urørt skov, både på nationalt og lokalt plan, og ser frem til at bidrage til skabelsen af både vildere natur og bedre adgang til gode friluftsoplevelser.

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl

22. AUGUST 2022

INDSENDT VIA BIOSKOV@NST.DK

DIF'S HØRINGSSVAR TIL UDPEGNING AF 29.000 HA URØRT SKOV OG TILFØJELSER TIL DE OVERORDNEDE RETNINGSLINJER FOR FORVALTNING AF URØRT SKOV PÅ STATENS AREALER

Danmarks Idrætsforbund (DIF) har med stor interesse modtaget og læst forslaget til udpegning af yderligere ca. 29.000 ha urørt skov på statens arealer samt en række tilføjelser til de overordnede retningslinjer for urørt skov på statens arealer. DIF har på den baggrund følgende bemærkninger.

Generelt om udpegningen

DIF er bekymret for den massive udpegning af mere urørt skov på statens arealer. Vores bekymring er bl.a., at de fysiske adgangsforhold i skovene begrænses med flere våde områder, flere væltede træer, flere hegn og græssende dyr. Desuden frygter vi, at urørt skov medfører en mere restriktiv forvaltning af friluftslivet.

Vi anerkender, at retningslinjerne for urørt skov indeholder en række hensyn til friluftslivet. Det glæder os, at friluftsfaciliteter fortsat kan udvikles i urørt skov, at det fortsat er muligt at opføre nye friluftsfaciliteter i urørt skov, og at eventuelle begrænsninger for friluftslivet SKAL baseres på et fagligt grundlag.

Når vi alligevel, trods retningslinjerne, er bekymret for mere urørt skov på statens arealer, så skyldes det, at vi allerede nu oplever en ændret forvaltningspraksis på arealer med urørt skov. En forvaltningspraksis, som begrænser friluftslivet.

Så sent som i juni måned i år kom en afgørelse fra Naturstyrelsen Hovedstaden, som giver afslag på en discgolfbane i Rudeskov. Afgørelsen er alene begrundet med, at arealet er udpeget til urørt skov. Den faglige begrundelse for afgørelsen mangler, og i afgørelsen hedder det endda, at man i første omgang var positive over for en discgolfbane, men udpegningen af urørt skov medførte et afslag.

Afgørelsen fra Naturstyrelsen Hovedstaden giver anledning til stor bekymring for udpegningen af yderligere 29.000 ha urørt skov på statens arealer. Særligt fordi der er udpeget mange arealer med væsentlige friluftslivinteresser. En restriktiv tilgang til forvaltningen af friluftsliv i urørt skov vil således få meget store negative konsekvenser for befolkningens muligheder for naturoplevelser, friluftsliv og foreningsaktiviteter i statens skove.

DIF
DANMARKS IDRÆTSFORBUND

IDRÆTTENS HUS BRØNDBY
STADION 20
2605 BRØNDBY

T: 43 26 26 26
WWW.DIF.DK

SIDE 1 AF 2

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

Yderligere er vi dybt bekymret over de store arealer med græsning, som der er lagt op til i urørt skov. Både hegn og dyr giver store udfordringer for friluftslivet og vil begrænse mulighederne for foreningsaktiviteter i områderne.

Frihold bynære arealer og rekreative skove

På baggrund af ovenstående bekymringer mener vi, at der er udpeget alt for mange bynære skove. Mange af de udpegede skove, især i Nordsjælland, har en stor rekreativ betydning for befolkningen. Vi opfordrer derfor til at friholde flere og større dele af disse skove. Det gælder bl.a. arealer i Store Dyrehave, Tokkekøb Hegn, Ravnholt Skov, Geels Skov og Jonstrup Vang i Nordsjælland samt i Sønderkov ved Silkeborg.

Der bør foretages en justering af de udpeget arealer i disse områder ud fra en hensyn til friluftslivet, så arealer, der har størst rekreativ betydning, ikke er omfattet af urørt skov. Dvs. arealer med et højt besøgstyck, mange friluftaktiviteter og mange vigtige faciliteter, som f.eks. ridestier, mtb-spor, o-poster osv.

Frihold facilitetszonerne

Vi opfordrer ligeledes til, at facilitetszoner generelt ikke indgår i udpegningen af urørt skov. Dette er for at sikre, at udpegningen tager de nødvendige hensyn til friluftslivet (jf. afsnit 1.2 i de overordnede retningslinjer for urørt skov).

Tilføjelser til de overordnede retningslinjer

DIF bakker op om de foreslåede ændringer og tilføjelser om fældning, udtag og salg af træ. Vi vil dog tilføje, at fældning, udtag og salg af træ med fordel kan planlægges, så det sikrer hensynet til friluftslivet, f.eks. ved at fælde træer langs med stier, ruter og spor samt rundt om friluftsfaciliteter. Hermed forebygges risikoen for, at træer vælter ned over stier og friluftsfaciliteter og dermed blokerer for adgangen.

Til slut vil vi opfordre til at inddrage de lokale idræts- og friluftforeninger i justeringen af udpegningerne og i udarbejdelsen af de kommende forvaltningsplaner. Det er vigtigt, at foreningernes lokale viden bliver udgangspunkt for de justeringer, der er nødvendige at foretage af hensyn til friluftslivet.

Vi håber, at I vil imødekomme ovenstående, og vi ser fra DIF's side frem til et forsat godt samarbejde med Naturstyrelsen om idrættens og friluftslivets vilkår i statens skove.

Venlig hilsen

Casper Lindemann
Natur- og outdoorkonsulent
Tlf.: 40 35 29 87
cli@dif.dk

SIDE 2 AF 2

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

Til Naturstyrelsen (bioskov@nst.dk)

Fussingø d. 23.08.2022

Høringssvar vedr. " Forslag til urørt skov jf. Natur- og Biodiversitetspakken, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt skov med justerede overordnede retningslinjer",

Vi (naboer til Udskovene) har blandt andet valgt at bosætte os i dette område pga. den smukke natur og muligheden for at færdes i statsskoven som gående, cyklende, ridende, kørende med heste, med hund, barnevogn, børnebørn mfl. Vi bruger alle skoven (på forskellig vis), hvis ikke dagligt, så i hvert fald tæt på!

En stor del af os har jord langs statsskovens arealer eller har udsigt til statsskoven eller kan høre og se de mange besøgende. Enkelte har vejret på nogen af statsskovens veje eller har veje/stier, som benyttes af skovens besøgende. Derfor, selv om vi måske er en mindre "interessent-gruppe" når man ser på antallet, er vi nogen af dem, som påvirkes allermost af ændringerne i området!

Vi forstår godt at naturen i området skal beskyttes. Med dette høringssvar ønsker vi at gøre opmærksom på, at ændringer i forvaltningen af vores alle sammens natur bør inkludere en direkte inddragelse af de nærmeste naboer. Samtidig henstiller vi til at der laves så få ændringer som muligt, idet hele området allerede er under forandring pga. planerne for NNP Fussingø.

Det fremgår af dokumentet "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove" at processen for udarbejdelsen af de specifikke forvaltningsplaner skal have lokal inddragelse. Vi er bekendt med at denne proces er igangsat for Fussingøområdet.

Vi gør opmærksom på, at vi som nærmeste naboer ikke er inviteret til at deltage i denne proces. Der er lokal repræsentation i form af forskellige brugergrupper/foreninger/laug, men da størstedelen af medlemmerne ikke er naboer, hvis ejendom og hverdag kan påvirkes direkte af ændringerne, mener vi at de nærmeste naboer bør inddrages som en interessent fra starten af processen.

I dokumentet "Overordnede retningslinjer for forvaltningen af urørt skov – i statens skove" beskrives det, at tiltagene vedr. hydrologi og skovsundhed kan have konsekvenser for naboerne. Det beskrives dog ikke hvordan ændringer i form af nedlagte eller nye veje/stier, øgede aktiviteter i nogen områder, nye aktiviteter, nye anlæg, fældninger, mv. også kan have konsekvenser for de nærmeste naboer. Vi henstiller til at sådanne ændringers konsekvenser for naboerne vurderes ved udarbejdelsen af de specifikke forvaltningsplaner og at naboerne høres direkte herom!

Vi er bekymrede for, at en stor del af aktiviteterne og brugere fra Indskovene forventes at flytte til Udskovene i forbindelse med etableringer af NNP Fussingø (som beskrevet i 'Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af naturnationalpark Fussingø'). Herved forventes der allerede et øget antal brugere og aktiviteter i Udskovene.

Vi henstiller derfor til at fremtidige tiltag i Fussingø statsskov ses i lyset af omfanget af de allerede vedtagne ændringer for Indskovene, og at ændringerne i Udskovene derfor begrænses.

Naboer til Udskovene.

Malene og Søren Thune, Volstrupvej 1, 8920 Randers NV

Ulla og Tom Kjølhede Vesterager, Høvejen 11, Svinding, 8920 Randers NV

Ulrik Faaborg Glerup og Majken Faaborg Glerup, 8920 Randers NV

Carsten Stoustrup Jensen og Rita Hørfarter, Tingbæk fælled 17, 8830 Tjele

Katrine Steentoft Steen, Gl. Viborgvej 414, 8920 Randers NV

Lena & Bjarne Berling, Tørvedalsvej 1, 8920 Randers NV

Helle Handll, Svinding Skovvej 1, 8920 Randers NV

Magnus og Karina Ditlev samt Lasse Eilertsen Volstrupvej 12, 8920 Randers NV

Lene og Morten Steen, Søholmene 5, Svinding , 8920 Randers NV

Helle og Kenny Bønnerup, Volstrupvej 16, 8920 Randers NV

Jes og Gitte Pedersen Volstrupvej 17, 8920 Randers NV

Per Frank og Anja Cramer Sørensen , Troldeskovvej 1, 8920 Randers NV

Kuno og Ketty Jørgensen, Troldeskovvej 3, 8920 Randers NV

Jan Jensen Nr. Ålumvej 16, 8920 Randers NV

Anna Feldberg Marsbøll og Ermanno Ceron, Volstrupvej 13, 8920 Randers NV

Svend Roed Larsen og Jeanine Logan, Volstrupvej 20, 8920 Randers NV

Jens Jørgen og Hanne Jensen, Volstrupvej 11

Carl Johan Fanøe og Ninna Kirk, Volstrupvej 11 A

Niels Tind, Højmarken 34

Søren Erik og Else Falck, Højmarken 27

Fra: [Connie Mark Skovbjerg](#)
Til: [Bioskov](#)
Cc: [Inge Olsen](#)
Emne: Vedr. Høringssvar for udpegelse til urørt skov
Dato: 24. august 2022 09:23:17

Til rette vedkommende

Vedr. Offentlig høring af udpegning af urørt skov

Uddrag:

I forvaltningsplanerne beskrives den fremtidige forvaltning af den enkelte skov/skovområde – f.eks. nødvendige indsatser for at sikre og øge udviklingen af naturværdier i de udlagte skove og genoprette de naturlige strukturer – herunder mindskes andelen af ikke hjemmehørende træer i skovene. Udarbejdelsen af forvaltningsplanerne følger Naturstyrelsens proces for tilvejebringelse af planforslag med heraf følgende lokal inddragelse samt offentlig høring. Planerne justeres med 5-6 års intervaller eller efter behov og en hovedrevision mindst hvert 15. år.

I henhold til ovennævnte tekst, glæder landdistrikterne sig i Sønderborg over udpegning til urørt skov, og med dette høringssvar vil vi blot sikre, at de berørte landsbylaug inddrages i udarbejdelsen af forvaltningsplanerne. I sekretariat for landdistrikter er vi behjælpelig med at formidle kontakten til de rette hvad angår udarbejdelse af kommende forvaltningsplaner og en evt. kommende høring af disse.

Dette både ift. at kunne bruge skovene lokalt til aktiviteter fremadrettet, men også for at blive klogere på og oplyst om, hvad den kommende status som urørt skov betyder for dem rent lokalt.

Hermed sendes en fælles henvendelse på vegne af de evt. berørte landsbylaug.

Venlig hilsen

Sønderborg Kommune
Bæredygtighed, Natur & Landdistrikter

Connie Mark Skovbjerg
Landdistriktskoordinator
M +45 28 89 80 21
cskb@sonderborg.dk
www.sonderborgkommune.dk

24. august 2022

Til

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Dansk
Orienterings-
Forbund

INDSENDT VIA BIOSKOV@NST.DK

Dansk Orienterings-Forbunds høringssvar vedr.: Forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer

Vi har tidligere - i april 2021 - indsendt høringssvar til de første forslag til urørt skov. De overordnede bemærkninger i dette omkring orienteringssporten er stadig gældende.

Som udgangspunkt ser Dansk Orienterings-Forbund ingen væsentlige udfordringer med de strukturelle ændringer som følge af udlæggelsen til urørt skov - dødt ved, naturlig hydrologi etc. Det vil betyde en mere diffus, våd skov med færre stier - og dermed en væsentligt sværere skov at orientere i. Dette er dog ændringer, sporten kan tilpasse sig, og endog se som en vis fordel.

Til gengæld har vi en udfordring med indhegninger og store græssere. Vi har i tidligere høringssvar omkring nationalparkerne peget på de udfordringer, der er ved store græssere i indhegninger i forbindelse med det aktive friluftsliv - udfordringer, der ikke er specielle for orienteringssporten:

- Risiko for skader ifm. store græssere vil være større i skov end i lysåbne områder, hvor begge parter kan se hinanden på god afstand og agere derefter.
- Nogle mennesker vil være utrygge ved at bevæge sig i indhegninger med store græssere. Dette gælder især børn, unge og ældre - aldersgrupper, man ellers gerne vil have bevæge sig.
- Kan lokale klubbers bestyrelser og trænere påtage sig et ansvar for at deres børn og unge dyrker sport indenfor sådanne indhegninger.

Af de 29.000 ha der er omfattet af forslaget udgør de områder, der i bilag 2 er udpeget som "biologisk oplagt" til græsning mere end 21.000 ha. Dertil kommer 5.300 ha i "intermediære" gruppen. Tilsammen udgør de således over 90% af det samlede areal urørt skov, der er til høring. Det er et voldsomt stort potentielt areal, der således er omfattet af de ovenstående udfordringer.

Alene den samlede størrelse af ny urørt skov gør det endnu mere afgørende, at rammerne ikke kun for orientering, men også det øvrige aktive friluftsliv tænkes ind i den fremtidige forvaltning af de nye urørte skove, da det er et meget stort areal af statskovene, der planlægges udlagt som urørt skov. Dermed får det meget stor indflydelse på mange danskeres aktive friluftsliv.

Det er ikke muligt for et lille specialforbund som vores, der er baseret på frivillige kræfter, at forholde os detaljeret til den store mængde af forslag til projekter og forvaltningsplaner, der løbende kommer for tiden. Vi har heller ikke den lokale ekspertise til at forholde os kvalificeret og detaljeret til de enkelte forvaltningsplaner. Den ekspertise ligger lokalt; i vores tilfælde ude i klubberne. Det er derfor essentielt for at opnå lokal forankring og succes for de enkelte projekter,

at de lokale enheder i Naturstyrelsen inddrager de lokale foreninger i udarbejdelsen af disse. Vi vil derfor opfordre til at tage kontakt til de lokale orienteringsklubber, når der skal laves forvaltningsplaner.

Generelt finder vi, at der i de overordnede retningslinjer er meget lille fokus på forvaltning i forhold til det organiserede friluftsliv. Friluftslivet som helhed fylder 1½ side, mens det organiserede (og tilladelseskrævende) blot er nævnt i et enkelt punkt.

Vi noterer dog med glæde, at formuleringen omkring etableringen af forstyrrelsesfrie zoner, er ændret i de endelige overordnede retningslinjer vedtaget i juni 2021. Der står der nu: "Af hensyn til forstyrrelsesfølsomme arter kan der **som hidtil** etableres større og sammenhængende forstyrrelsesfrie områder i skovene." Det fremhævede er en ændring ift. de overordnede retningslinjer, der var til høring i marts 2021. Det tager vi som udtryk for, at der ikke vil være nogen ændringer omkring etablering af og samarbejde om zoner med begrænsning af adgang i urørt skov i forhold til i dag. For orienteringssporten er det vigtigt at kunne benytte større sammenhængende naturområder, da det er en kerneværdi i sporten at kunne finde vej i terrænet.

Vi konkluderer ud fra ovenstående, at urørt skov eller afgræsning i sig selv ikke kan være argument for indførelse af forstyrrelsesfrie zoner eller afslag på aktivitet. Det vil vi foreslå blev gjort tydeligere, idet vi allerede nu ser sådanne begrundelser blive benyttet i lokale enheder.

Med så store dele af det offentligt tilgængelige skovareal omfattet af forslaget, er det helt afgørende, at Naturstyrelsens praksis og retningslinjer for at give tilladelser til organiserede aktiviteter ikke ændres i en mere restriktiv retning i den konkrete forvaltning af de udpegede områder. Det absolut mest væsentlige for orienteringssporten er, at den har mindst samme adgangsmuligheder som i dag herunder fri fladefærdsel.

Sammenfatning

- Vi opfatter ikke urørt skov som sådan som et problem for orienteringssporten.
- Indhegninger og store græssere er en udfordring mht. risiko, sikkerhed og ansvar.
- Det er essentielt at inddrage de lokale foreninger i udarbejdelsen af de lokale forvaltningsplaner.
- Det bør i de generelle forvaltningsplaner gøres tydeligt, at urørt skov i sig selv ikke kan begrunde afslag for adgang i hele eller dele af skoven.

Med venlig hilsen

Nina Hoffmann
Naturkonsulent
Dansk Orienterings-Forbund

Kell Sønnichsen
Skovudvalget
Dansk Orienterings-Forbund

Fra: [Ole Livbjerg Klitgaard](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Høringsvar vedr. udpegning af 30.000 hektar urørt skov jfr. j.nr.21/14244 af 30.juni 2022
Dato: 24. august 2022 11:38:47

Til MIM/Naturstyrelsen

Jeg tillader mig som nogenlunde fagkyndig borger og nabo til statsskov i Aabenraa at fremføre nogen betragtninger til denne meget omfattende, landsdækkende sag, der tromles hen over os.

Omfattende udpegning af urørt skov.

Der er i sommeren udsendt høringsbrev om konkret yderligere udpegning af ca.30.000 hektar statsskov oveni de allerede udpegede 25.000 hektar. I alt skal der efter Regeringens beslutning udpeges 75.000 hektar.

Jeg vil hævde, at der ikke er tilstrækkeligt belæg for denne enorme udpegning af urørt skov, som stort set udelukkende placeres i statsskovene. Det er over 60% af naturstyrelsens skovarealer og vel noget af det største indgreb- eller overgreb, der er sket overhovedet. En udpegning, der går langt ud over hvad andre lande foretager og det har stor betydning for den danske egenforsyning af det reproducerbare råstof træ. I disse tider med usikker forsyning ved eksport virker det virkelig uforsvarligt.

Helt enkelt vil jeg henholde mig til den faglige rapport fra 2016 fra en række forskere på KU - "Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove". Den blev fremlagt på Christiansborg i 2016 til en konference, hvor jeg som fagsperson inden for skovbrug havde lejlighed til at deltage. Tallet 75.000 hektar stammer fra denne rapport, som derfor er en væsentlig kilde for Regeringen.

Jeg hæfter mig ved, at det både ved fremlæggelsen og i selve rapporten blev understreget, at det kun gav faglig mening at udpeget ca.22.000 hektar urørt skov i statsskove, og at resten skulle udpeges i andre skove.

Ikke desto mindre er der en politisk flertalsbeslutning med Regeringens støttepartier om at udpege stort set alle 75.000 hektar i statsskove, og det er jeg imod. Jeg er ikke imod urørt skov i begrænset omfang som videnskabelig referenceramme, men jeg er imod, af der i denne grad fuldstændig ses bort fra træ fra skovene som en ressource for samfundet. Jeg er naturligvis ikke imod at naturindholdet fremmes yderligere - men inden for rammerne af bæredygtig forvaltning. Det vil sige med en fortsat naturnær drift i statskovene.

Om rapporten fra 2016 er det rette og fuldstændige grundlag for så vidtgående ændring og en tilstrækkelig vurdering af skovenes flersidige formål er jeg tvivlende overfor, men der er retfærdighedsvis ikke i rapporten belæg for at udlægge det omfang af statsskov som urørt, som der lægges op til i denne høring.

Jeg er derfor a priori imod udlægning af disse yderligere mange tusinde hektar naturnært drevne statsskovarealer, som ser ud til at ske af bekvemmelighedsgrunde, og fordi man prøver at argumentere for at det er billigere (fordi man ikke afslører alle tal for befolkningen) og for at vise "handlekraft" i en regeringsperiode.

Skovens flersidige/bæredygtige drift og skovloven. Naturnær skovdrift.

Jeg hæfter mig ved, at Skovloven i sin formålsparagraf tilsiger en flersidig drift, hvor både hensyn til træproduktion, naturinteresser og friluftsliv skal vægte. I statsskovene kan hensyn til eksempelvis naturinteresser dog gå videre, men med mit kendskab til skovloven har det aldrig været hensigten at gå så fuldstændig ensidigt til værks. Om det harmonerer med certificeringerne kan tvivle.

Naturstyrelsen har da også i 2005 indført *naturnær skovdrift*, som understøtter disse naturlige processer og naturværdierne - bla. ved i høj grad at anvende naturlig foryngelse af skovene som bærende princip og at ophøre med vedligeholdelse af afvandingsgrøfter.

Dette sidste er alene et naturhensyn. Det er en fortsættelse af en række tidligere tiltag for at øge naturindholdet i skovene- f.eks. programmet Rigere skov, som også på god vis involverede alle medarbejdere.

Der er overhovedet ikke offentliggjort resultater af ændringerne på grund af den naturnære skovdrift og andre ret betydende ændringer, som også kun nævnes i en bisætning i 2016 - rapporten, hvor man blot konstaterer, at det ved man ikke noget om endnu. Min erfaring fra mangeårigt virke i praksis i skovene er, at det har haft stor betydning for udbredning af våde områder i skovene - også med blankt vandspejl. Klart til fordel for biodiversiteten og det fugtigere skovmiljø er naturligvis en udfordring for træernes sundhed og skovdriften. Det har skovenes drift indrettet sig i forhold til. Jeg er sikker på, at man faktisk ved noget - eller let kunne lave en opgørelse. Måske ligger der faktisk en ikke offentliggjort opgørelse. Skovdriften i Naturstyrelsen har også i en lang årrække indebåret, at stormfældede og lynskadede enkeltræer mv. bliver liggende, hvor de falder, og de bidrager dermed til andelen af dødt ved i forskellige faser, hvilket man hurtigt kan konstatere, når man færdes i skovene. Det fortæller de, der gerne vil slå sig op som naturens "frelser" ikke meget om! Man vil hellere have totalløsninger, som også hviler på et usikkert grundlag. Faktisk er der nye tyske forskningsresultater (Uni.Göttingen), der viser at skovdrift ikke er biodiversitetsmæssigt ringere end urørt skov. Det ved f.eks. Naturstyrelsen godt, men det passer ikke ind i Regeringens ønsker og magtfuldkommenhed.

Jeg vil tale for, at der i stedet for urørt skov foretages justeringer af den naturnære skovdrift i statsskovene -jfr. nedennævnte forslag om at øge mængden af dødt ved -for at rykke i retning af tydelig yderligere forbedring af naturforholdene i skoven, som jeg kan bakke op.

Rødlisten

Rødlisten er et nøgleværktøj i debatten, og det er indtrykket, at denne rødliste kan bruges med forskellige formål for øje. Jeg er ikke rødlisteeksperter, men fagkolleger har analyseret meget på den hævdede forværring fra 2010 til 2019 og fundet ud af, at der stort set ikke er en nedgang, men at ændringen skyldes justering af metoden. Det er ikke betryggende, at landets skove og forsyningen med træ til det danske samfund i den grad ødelægges, hvis præmisserne ikke er i orden. Der pågår løbende en debat om det emne.

Styrelsen opfordres til at forholde sig fagligt til dette spørgsmål. Rødlisterne har også været et væsentligt grundlag for den udpegningsmetode, der er brugt i 2016 rapporten. Derfor er det katastrofalt, hvis rødlisterne ikke tolkes uvildigt og troværdigt.

Processen og lokale virkninger - Aabenraa

Jeg kender en stor del af de udpegede skove rundt i landet, men vil her koncentrere mig om de konkrete virkninger i mit nuværende lokalområde- nemlig Aabenraa. Her har jeg både været professionelt involveret i skovenes drift og bor her nu som pensioneret skovrider. Der ligger ca. 1000 hektar statskov rundt om byen Aabenraa og med kiler ind i denne. De ligger i en halvcirkel på nord, vest og sydsiden af byen og på østsiden ligger Aabenraa Fjord. Det er frodige løvskove.

Byen ligger enestående tæt på den veldrevne og naturmæssigt rige skov, og skovene bruges af borgerne i stort omfang til friluftsliv, brændesankning mv. og det er et stort aktiv for byen og egnen- samtidig med, at der kan udtages værdifulde løvtræprodukter til savværkerne. Der er masser af dødt ved i skovene, vil jeg hævde.

Jeg blev stærkt overrasket, da en lang række skove i flere runder - og i stor lukkethed - blev meldt ud fra Ministeriet som beslutninger. Lokalbefolkningen var ikke overhovedet forberedt, og der er ikke gjort noget for at oplyse, lytte og forklare. Der har været en enkelt skovtur vedr.første runde af udpegninger, men det var primært en fremvisning, og der var ikke lyst til at drøfte urørt skov eller ej - det blev tilbagevist med, at det havde Regeringen besluttet, så det kunne ikke diskuteres.

Tænk på, at det er 100% af statsskovene omkring byen, der over natten er udlagt urørte.

Mange af skovene har boliger direkte tilgrænsende, og der vil med sikkerhed blive øget risiko for farlige træer mv, men ikke automatisk kan forventes tilset, da der stort set ikke er Naturstyrelses-personale tilbage i skovene. Hvordan skal der være tillid til, at der vil kunne være en enkel proces om farlige træer? Hvordan kan vi regne med, at friluftsliv for fodgængere, mountainbikene, O-løbere, ryttere mv. kan få gode vilkår som nu? Det forekommer ikke åbenbart.

Det er ufatteligt, at med en pæn stor provinsby, så kan man på grund af nogle kvadratnet i en KU rapport ikke blot foreslå -men beslutte udlægning uden en lokal proces. Der er ikke været artikler i dagspressen eller ugepresse og høringer som denne er svært tilgængelige for almindelige borgere og falder i ferieperioden. Man skulle tro, at processen er sådan for at undgå indsigelser!

Processen har simpelthen ikke været god nok i forhold til den almindelige borger, som i høj grad bliver berørt i det daglige.

I forvejen har vi et urørt skov-areal af god tyngde - Bolderslev skov - som blev udlagt i år 2000. efter en flerårig proces med inddraget offentlighed og lodsejere. Det ved jeg, da jeg selv var ansvarlige her på stedet i den periode. Jeg besøger ofte skoven, og må sige, at udviklingen er langsom. Men jeg synes også at både denne store skov - og Draved skov - er gode og relevante eksempler på urørt skov, som kan være med til at øge vores viden om skovens og naturens dynamik.

Klima, CO2 og tilladte træarter

Det er godt, at der kan gøres noget for at forbedre natur og biodiversitet, men vi befinder os med stor sikkerhed i en klimakrise, som kalder på opmærksomhed. Jeg synes, at det er vigtigt at slå fast, at den dyrkede skov er vigtig for CO2 binding. Der gøres mange regnestykker ud i fremtiden og forsøg på at forklare, at urørt skov også er godt for klimaet. Det er på ingen måde overbevisende. Det ville være klædeligt, om myndighederne stod ved, at den dyrkede skov med varig anvendelse af de reproducerbare råstof træ er en særdeles god faktor i kampen mod klimaændringer. Bedre end urørt skov!

Lad være at bruge urørt skov og NNP som begrundelse for, at det er godt at udlægge Danmarks statsskove som urørte!

I relation til klimaændringerne forekommer det ikke hensigtsmæssigt, at en række træarter bandlyses af et etnisk skovtræ-politi. Det, der sker med retningslinjerne for urørt skov, er, at en række træarter ønskes fjernet fra naturen (det er en forringelse af mangfoldigheden), men værst er det, at det gør vores land endnu mere følsomt overfor klimaændringer. Vi har i skovene i flere hundrede år indplantet træarter, som mentes at kunne trives godt i Danmark, eller som var gode til at anvende til huse og møbler mv. Tag f.eks. douglasgranen. Hvad er risikoen ved, at den fortsat bruges? Og vinder vi ikke meget ved at have store og høje træer, som også vores fugleliv er glade for. Det samme gælder eksempelvis thujaen, som har et meget varigt ved. Ingen af disse træarter er for mig at se farlige for naturen og masseformerer sig sjældent. Flere kunne nævnes - f.eks. lærk. Rødgran tåles mindsanden i et vist omfang, og måske også Alm. ædelgran. Begge træarter, som findes på det eurpæiske fastland og tæt på vores grænse. Tænk i højere grad klimaforandringerne ind - der kan være løvtræarter fra Sydeuropa som vil kunne komme til at berige vores natur og øge biodiversiteten.! Også med træarter, som ikke lige indvandrede i Danmark efter istiden. Nu er det 2022!

Konklusion

- Stop for yderligere udlæg af statsskov som urørt skov- altså også disse 30.000 hektar- men følg de allerede foretagne udpegninger grundigt i de næste 10 år. Brug f.eks. også Bolderslev skov mfl. aktivt. Her lavede vi en række biologiske undersøgelser fra starten.
- Rødlisten bruges intensivt i den biologiske argumentation i forhold til naturtilstand og politiske naturindgreb. Ministeriet skal sikre at rødlisten produceres i åben proces og uden

anonyme indberettere, og at der anvendes konsistente metoder ved tolkning af tallene, så der ikke kan rejses tvivl om troværdigheden. Evt. bør udarbejdelsen flyttes til et andet universitet.

- Begrænsning i antal tilladte træarter i statsskovene skal gentænkes og lempes, så der er mulighed for at sikre sunde skove, der bedst muligt kan klare de klimaændringer, som vi ser er i gang. Mindre træartsracisme og mere fagligt funderet fremtidssikring!

- Jeg foreslår, at måltallet for mængden af dødt ved i statsskovene øges fra de nuværende ca. 7 m³ pr hektar til ca. 20 m³ pr. hektar i de østdanske, statslige løvskove i stedet for at udlægge dem som urørt. Så vidt jeg ved, når vi derved et måltal for "god tilstand". Det er et enkelt greb og det vil have næsten samme virkning. Det kan ske samtidig med, at der udøves bæredygtig/naturnær skovdrift, og det kan lade sig gøre gradvis inden 2030 eller måske endda hurtigere. Det vil også være en økonomisk lang billigere løsning. Denne proces og virkningerne skal sideløbende monitoreres, herunder det korrekte udgangspunkt for mængden af dødt ved i de konkrete statsskove, som KU måske har liggende eller kan måle.

- Konkret for Aabenraa- skovene. Uanset ovenstående ønskes omfanget af urørt skov i disse byskole reduceres væsentligt - mindst halveres, og lokalområdet bør indgå i prioriteringen på grund af de store lokale interesser og ikke blot trækkes ned over hovedet på borgerne, som det sker nu, hvis der ikke gøres noget!

Med venlig hilsen

Ole Livbjerg Klitgaard,
Lindbjerg 80, 6200 Aabenraa

NB jeg skriver dette som borger i et område, hvor jeg bor og jeg har konstateret, at oplysning til almindelige borgere om de store ændringer, som Regeringen har besluttet, i meget ringe grad sker i regulær offentlig proces i lokalområdet.

Jeg har en forstkandatudannelse som faglig baggrund og har derefter selv et livslangt kendskab til skov-og naturområdet og har indtil slutningen af 2018 haft Naturstyrelsen som en særdeles god arbejdsplads i årtier. Jeg har erfaring som skovrider på fra Fyn, Sønderjylland og Trekantsområdet, men har tillige haft opgaver for styrelsen i hele landet gennem årene, både med arealdrift og store naturprojekter. I flere omgange har jeg været med i arbejdsgruppen omkring nye skovlove og tillige i en ret lang periode været udpeget til at sidde i Statens Skovråd. Når jeg skriver et høringssvar her, så er det med beklagelse af, at jeg finder det nødvendigt, men at det er en reaktion på de enorme ændringer, der tromles hen over skovene og naturen, og som masser af de mennesker, jeg møder i min dagligdag overhovedet ikke er opmærksomme på, og der fornemmes ikke nogen lydhørhed i det politiske niveau, der har flertal sammem med Regeringen. Den demokratiske proces omkring dette er ikke god og fagligheden er diskutabel.

Hørings svar vedr. "forslag til ny urørt skov"

DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd bakker grundlæggende op om etableringen af mere urørt skov i Danmark. Dog er der et par opmærksomhedspunkter, som DUF ønsker at sætte fokus på ifm. forslaget.

Adgang til naturen

I forslaget om de 29.000 ha. urørt skov er der en stor geografisk koncentration af urørt skov i befolkningstætte områder med meget friluftsliv. Herunder Storkøbenhavn, Nordsjælland og Østjylland.

Hvor etablering af urørt skov kan give nye storslåede naturoplevelser for det lokale friluftsliv, kan det også risikere at begrænse børn og unges adgang til naturen.

DUF opfordrer derfor til, at man dels er opmærksomme på, at friluftslivet ikke begrænses - særligt i de befolkningstætte områder med begrænset adgang til skov. Dertil opfordrer DUF til, at man begrænser brug af hegning, da dette besværliggør organiseret friluftsliv i naturen.

DUF opfordrer desuden til, at man afholder sig fra at begrænse adgangen til naturen på særlige tidspunkter af døgnet eller tider på sæsonen, da dette vil være en stor hæmsko for friluftslivet.

Lokal involvering

DUF opfordrer til, at man i høj grad involverer lokale brugere af skoven ved etablering af urørt skov - herunder særligt de organiserede brugere af skoven. Samt at lokalt friluftsliv og børn og unges adgang til natur tilgodeses lige såvel som hensynet til biodiversiteten.

Naturstyrelsen

Høringssvar til forslag om urørt skov

J.nr. 21/14244

3F takker for muligheden for at afgive høringssvar omkring udlægning af urørt skov i statsskovene under Naturstyrelsen.

Bemærkninger

3F er af den opfattelse, at biodiversitet er en vigtig dagsorden og at vores medlemmer, der arbejder med skov-, dyr- og naturpleje er interesserede i at fremme en mangfoldig natur med rigt dyreliv.

Derfor er vi også glade for, at Miljøministeriet og Naturstyrelsen har inddraget 3F i arbejdet med urørt skov. For os er det vigtigt, at de rigtige balancer findes i diskussionen, da biodiversitet kan fremmes på mange måder og skov har mange funktioner i vores samfund, som alle skal tilgodeses.

Det er formål som klimakompensation via plantning af skov, brug af træ som tømmer til brug i byggeri, som der er en politisk målsætning om og adgang til natur.

Urørt skov er et vigtigt element i bevarelse af biodiversitet, men er også en meget specifik type skov, der primært tjener et formål. Derfor mener vi i 3F, at vi skal kigge mere på potentialerne i naturnær skov med grønne hensyn, som i høj grad kan levere på de mange formål, som skovene tjener.

Af den grund mener vi også at analysearbejdet til dette forslag kunne være endnu grundigere og belyse endnu flere aspekter. Det gælder i miljøvurderingen, hvor man burde have kigget nærmere på klimavirkningerne og på betydningen for muligheden for bæredygtigt byggeri, hvis der reduceres i mængden af træ fra skovene. Mængden af certificeret dansk træ har betydning for mulighederne for at bygge mere bæredygtigt og de konsekvenser ser vi gerne grundigt analyseret.

Det vil i sig selv få betydning for klimapåvirkningen af byggeriet, men trærejsning og den måde skove plejes på, har også betydning for hvor meget CO₂, der bindes i skov. Her peger vi i 3F på, at netop naturnær skov er god vej til at opnå disse formål og det bør analyseres grundigt.

Derudover kan vi være bekymrede for økonomien i Naturstyrelsen på længere sigt. Urørt skov giver ikke tømmer og det reducerer Naturstyrelsens indtægt herfra. De er kompenseret frem til 2026, men derefter ser økonomien usikker ud. Og det er vigtigt at bemærke at urørt skov jo ikke er helt urørt – det kræver mandskab til at passe samt til omstillingen, til dyrehold mm. og de ressourcer skal Naturstyrelsen sikres. Vi ser gerne en langsigtet plan, hvor der også tages hensyn til konsekvenserne for personalet i Naturstyrelsen og de opgaver, som Naturstyrelsen varetager.

FAGLIGT FÆLLES FORBUND
Kampmannsgade 4
DK-1790 København V
tlf. +45 70 300 300
fax +45 70 300 301
e-mail: 3f@3f.dk
www.3f.dk
CVR-nr. 31 37 80 28

Endelige så mener vi der bør rejses en diskussion af, hvorfor det kun er statsskovene, som skal omstille til urørt skov. Der er jo meget andet skov i dette land og der bør komme krav til private skovejere, så de også bærer en del af ansvaret for biodiversiteten. Det handler både om principielt at ligestille offentlige og private skove, da skove jo også har andre formål end biodiversitet, fx som klimakompensation, hvor urørt skov ikke er en specielt god variant til det formål. Ligeså kræver det politiske mål om mere træ i byggeri også produktionskov. Derfor skal alle skove bære en del af ansvaret for biodiversitet.

Dertil kommer at Naturstyrelsens skove ligger klumpet sammen i bestemte områder af Danmark, som Nordsjælland, Odsherred, det østlige Sønderjylland og Midtjylland. Selvom man med Naturnationalparkerne vil få noget urørt skov i fx Vestjylland, så er det bemærkelsesværdigt, at man på store dele af Sjælland, Lolland-Falster, Fyn, Nordjylland og Vestjylland, næsten ikke får noget urørt skov. Hvis biodiversitet skal give mening, så bør områder til urørt skov bredes ud til hele Danmark, fx til private skove.

På vegne af 3F

Louise Røssell Wredstrøm
Forhandlingssekretær
3F Den Offentlige Gruppe
Tlf: 60 25 35 09
@: louise.wredstrom@3f.dk

Morten Hofmann Rytter
Konsulent
3F Den Offentlige Gruppe
Tlf: 60 25 34 54
@: morten.rytter@3f.dk

Hørings svar til

”Forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer”

fra Foreningen ”Bevar de Danske Skove” (cvr 43249541)

Foreningen ”Bevar de danske skove” arbejder for bevarelse af skovlovens hidtidige helhedssyn på bidraget fra vores danske skove til det danske samfund - som formuleret i skovloven fra før natur- og biodiversitetspakkens (L229) vedtagelse - Ud fra et natursyn, hvor skovens formål og opgave i vores samfund er, at levere et mangesidet og afvejet bidrag i form af både bæredygtig træproduktion, klima-bidrag ved CO2 optag, fremme af biodiversitet, natur- og kulturværdier, fri tilgængelighed for skovens gæster, deres rekreation og friluftaktiviteter osv.

Fra indledningen til dokumentet ”Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove” fremgår det, at tiltaget *”har som primært formål at bevare og udvikle biodiversiteten, så dyr og planter får bedre levevilkår. Ikke mindst truede og sårbare arter”*.

Indledningen indeholder nødvendigvis også en uddybning af den falske varebetegnelse ”urørt” skov, idet begrebet blot dækker over en udskiftning af ”kommerciel”, men bæredygtig, skovdrift, med en ny og alternativ form for ideologisk skovdrift – en fortsættelse af naturnationalparkernes rewilding-regime, med underliggende ideologisk natursyn og narrativ – en fiktion og en drøm om en designet ”vild natur”, som vil påføre vores samfund betydelige både anlægs- og løbende driftsomkostninger til erstatning for en bæredygtig driftsform, som både var selvfinansierende / overskudsgivende og bidrog til biodiversitetsfremme, ressourceforsyning og en væsentlig indsats for opsamling af CO2 til opnåelse af klimamålet.

Bevar de Danske Skove, er ikke modstandere af urørt skov. Skove har historisk indeholdt urørte områder, som er blevet flere og større alene gennem de seneste 30 år – dels pga. nutidens ekstensive og bæredygtige drift ikke økonomisk tillader, at drive skovdrift på uvejsomt terræn og blød bund. Betydelige arealer fra fortidens intensive drift, afvandede moser m.v. er allerede ”givet tilbage” til naturen. Og seneste ikke mindst pga. FSC-certificeringsordningernes formelle krav om, at en betydelig og stigende andel af skovenes areal skal udlægges til natur og biodiversitetsformål, krav om at efterlade mere dødt ved, spætte- og veterantræer, genskabe naturlig hydrologi osv. – Alt sammen initiativer vi billiger, og argumenterer for er vejen frem mod en bæredygtig driftsform, som tilgodeser de mange formål, vores skovarealer skal levere på i fremtidens samfund: træforsyning, klimabidrag, biodiversitet, friluftsliv osv. Vi anerkender, at vi skal passe på vores natur og arter, og afviser ikke politiske initiativer, som ønsker at opprioritere hensynet til vores natur – blot ud fra en helhedsorienteret synsvinkel med bæredygtigt aktivt skovbrug og et nyttebaseret natursyn.

Derimod kan vi ikke bakke op om den fremlagte plan for ”urørt skov”, som uden blik for helhedssyn generelt medfører, at alle statens – vores – skove øst for israndslinien, samt en betydelig andel af

vores hede- og klitplantager udlægges ensidigt til biodiversitetsformål – Uden overvejelser om de enkelte skoves biodiversitetspotentiale og oven i købet med stærkt omdiskuterede metoder og uden dokumenteret biodiversitetseffekt. I et hastværk og uden omtanke, hvor man ikke har tid til at afvente resultater af høringsrunder, og uden vilje til at gennemføre valide VVM undersøgelser for at sikre, at de planlagte tiltag faktisk fremmer, og ikke skader den biodiversitet, som man angiveligt ønsker at fremme.

Derfor kan vi som forening ikke bakke op om planen for de 29.000 ha. urørt skov.

Så derfor et klart NEJ-TAK fra ”Bevar de Danske Skove”

Svaret vil blive omfattende, hvis vi med vores forstfaglige baggrund skulle kommentere på alle detaljer i dokumentet ”Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove”. Vi vælger derfor nogle færre nedslagspunkter, hvor vi anser forslaget for ensidigt og forfejlet.

Indhold

Skovforvaltning i modstrid med EU’s skovstrategi 2030	3
Planen svigter afgørende indsatsen for klimaet	4
Begrundelsen med ”dansk natur i frit fald” savner evidens	6
Manglende hensyn til ressourcetilførsel, økonomi, arbejdspladser, friluftsliv og etik.....	9
Paradigmeskiftet i naturpolitikken og den forcerede proces splitter og polariserer vores samfund.	10

Vores anbefaling er at sætte alle L229 initiativerne på hold og tage dem op til fornyet overvejelse efter næste valg – Med tavlen visket ren, og med en bredere politisk og faglig inddragelse. Ordentlig tid til en inddragende proces. Respekt for de mange lokale Nej-tak fra kommunalbestyrelser fra hele landet.

Naturforvaltning, og skovdrift især, er en langsigtet disciplin, som kræver kontinuitet – Derfor er bred opbakning både fagligt, politisk og lokalt et must. Det egner sig absolut ikke til enkelte regerings – røde, blå eller grønne - utvivlsomt idealistiske indfald til realisering inden for en valgperiodes tidshorisont.

Brønderslev, den. 24.august 2022

Med venlig hilsen

På vegne af foreningen Bevar de danske skove

Skov- og landskabsingeniør

Robert Olesen

Parkvej 3

9700 Brønderslev

@: robert.olesen9700@gmail.com

M: 4022 7215

Skovforvaltning i modstrid med EU's skovstrategi 2030

Vi kan konstatere, at den nuværende regering og miljøminister tilsyneladende – men måske ikke så overraskende – har overset, at EU som en del af "A European Green Deal" og "Fit for 55" i juni 2021 udgav en "[Ny EU-skovstrategi for 2030](#)" under mottoet "**Striving to be the first climate-neutral continent**" – Overset fordi en søgning på "EU-skovstrategi" på miljøministeriets og naturstyrelsens hjemmesider kun giver et gammelt link – tilbage fra 2012. Måske skyldes det, at de anbefalinger den nye skovstrategi giver, harmonerer meget dårligt med den nuværende regerings naturpolitik – Som faktisk er i direkte modstrid med EU's anbefalinger. Tillad mig at referere kort fra [dokumentet "Ny EU-Skovstrategi for 2030"](#):

"Skovene har længe spillet en meget vigtig rolle i vores økonomi og samfund, idet de skaber arbejdspladser og leverer fødevarer, lægemidler, materialer, rent vand og mere. I århundreder har skovene været et blomstrende knudepunkt for kulturarv og håndværk, tradition og innovation. Men hvor de tidligere var vigtige, er de nu af afgørende betydning for vores fremtid. Skovene er en naturlig allieret i forbindelse med tilpasning til og bekæmpelse af klimaændringer og vil spille en afgørende rolle med hensyn til at gøre Europa til det første klimaneutrale kontinent inden 2050."

*"Den er forankret i den europæiske grønne pagt og EU's biodiversitetsstrategi frem til 2030 og anerkender skovenes centrale og **multifunktionelle rolle** og bidraget fra skovbrugere og hele den skovbaserede værdikæde til at opnå en bæredygtig og klimaneutral økonomi inden 2050, samtidig med at det sikres, at alle økosystemer genoprettes, er modstandsdygtige og tilstrækkeligt beskyttet."*

- *"fremme den bæredygtige skovbioøkonomi for langtidsholdbare træprodukter*
- *sikre bæredygtig brug af træbaserede ressourcer til bioenergi*
- *fremme ikke-træskovbaseret bioøkonomi, herunder økoturisme*
- *udvikle færdigheder og styrke menneskers indflydelse med henblik på en bæredygtig skovbaseret bioøkonomi*
- *beskytte EU's sidste tilbageværende urskove og gamle skove*
- *sikre skovgenopretning og styrke bæredygtig skovforvaltning med henblik på klimatilpasning og skovens modstandsdygtighed*
- *gen- og skovrejsning af biodiverse skove, herunder ved at plante yderligere 3 milliarder træer inden 2030*
- *at give økonomiske incitamenter til skovejere og -forvaltere til at forbedre mængden og kvaliteten af EU's skove"*

Alt i alt, et tydelig helhedsorienteret syn på og anbefalinger for drift af EU's skove – I skærende kontrast til den beskrevne plan for ensidigt biodiversitetsfokus og direkte skovrydning i de kommende "urørte" skove - og generelt til den for tiden førte natur- og skovpolitik i Danmark.

Planen svigter afgørende indsatsen for klimaet

EU's skovstrategi fremhæver skovenes afgørende betydning for bekæmpelse af klimaændringer. Den siddende (klima)regering tog initiativet til at hæve EU's 55 % mål til 70 % reduktion af CO₂ udledning i 2030. Alligevel fremlægger regeringen denne stærkt ensidige plan, som direkte er i modstrid med både EU's anbefalinger og egne klimamål og intentioner. Fravalget af skovenes normalt positive CO₂-drænende effekt er desværre sket helt bevidst, hvilket fremgår af loven (L229, § 61d, stk. 6), hvor loven indirekte gir hjemmel til at undlade at foretage beregning og rapportering for lovinitiativets (forventede og betydelige negative) klimaeffekt. (Samme uvilje og fravalg går igen i de foreløbige fem fremlagte projektplaner for nationalparker).

En åben offentliggørelse af omfanget af den negative klimaeffekt blev åbenbart fravalgt – formodningsvis fordi det ville vanskeliggøre en politisk vedtagelse af initiativet, som allerede var forudbestemt før og i regeringsgrundlaget og forståelsespapiret.

Klimaeffekten af urørt vs. aktivt drevet skov diskuteres stadig i den offentlige debat, hvor adskillige rewilding- fortalere har deres egne udlægnings af effekter, CO₂ lagring, løbende optag, kulstofgæld osv.

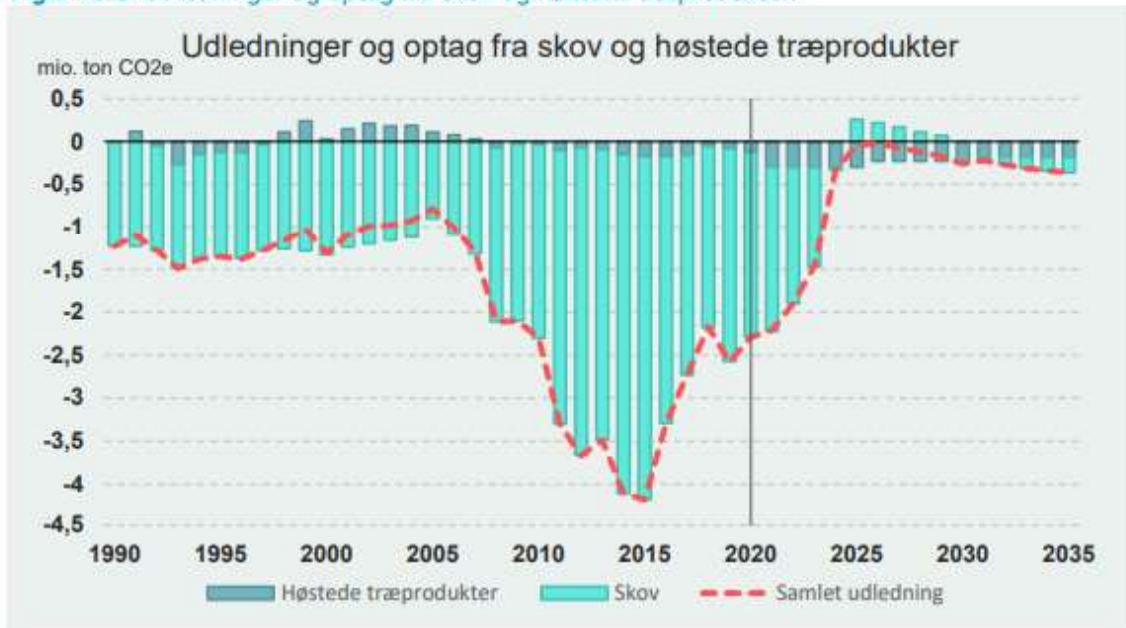
Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN/KU), som besidder ekspertviden om emnet har for længst fremlagt en konsensusrapport, som konkluderer, at aktivt drevet skov på langt sigt optager mere CO₂ end urørt skov. Indregnes kulstof puljen i træ anvendt i byggeri m.v. og substitutionseffekterne af anvendelse af bæredygtigt produceret træ frem for stål, beton, plast osv. bliver effekten af aktivt drevet skov langt overlegen. (i øvrigt samme ræsonnement, som ligger bag EU's skovstrategi 2030)

Var viljen tilstede til, at foretage en ærlig beregning på denne plans variant af rewild'et urørt skov – med rydning af 90 % eksotiske træarter, 50 % Europæiske nåletræarter, veteranisering af 25 % af vedmassen og strukturhugst i hjemmehørende løv og skovfyr, friholde 30 % af de ryddede arealer som lysåben areal til afgræsning, og overlade resten til naturlig succession, ville det vise en endog meget markant CO₂ udledning i rydningsperioden (de i alt 75.000 ha, der udlægges til urørt skov, lagrede i 2020 iflg. IGN et kulstoflager på ca. 25 mio. tons CO₂e – excl. mineraljordens kulstoflager), herefter en meget langvarig og svag opbygning af nyt kulstoflager op til denne amputerede variant af rewild'et urørt skovs maksimale CO₂ lager. Effekten forstærkes, som det fremgår, voldsomt af rewilding-tankens dogmatiske forudsætning om kun, at bevare hjemmehørende danske / delvist europæiske træarter på arealerne – Alt anden skal ryddes.

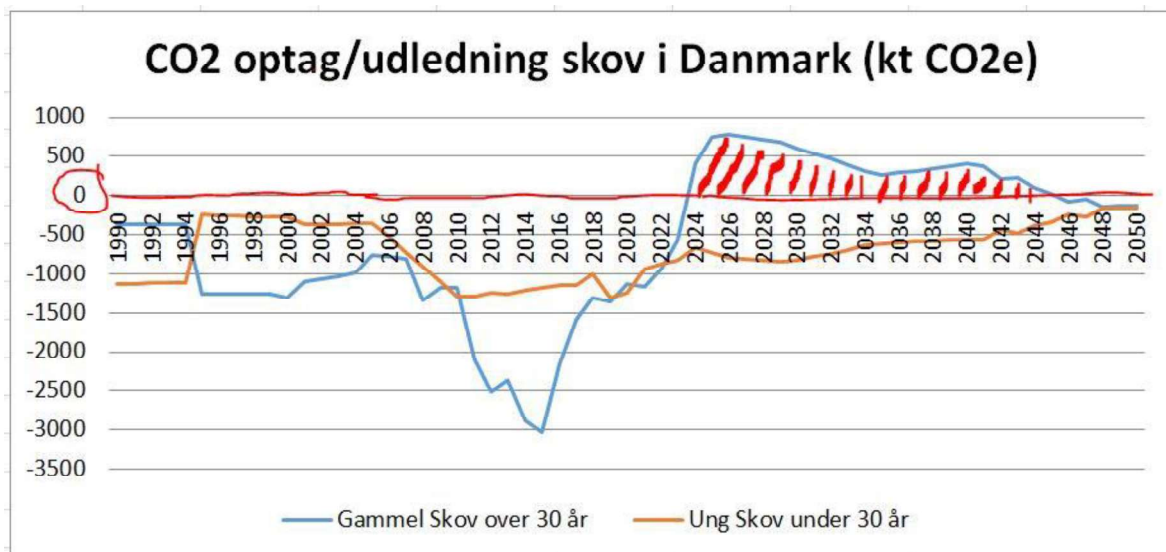
Uviljen til en ærlig rapportering af den markante negative klimaeffekt af tiltagene indhentes dog delvist af regeringens egen klimalov, som kræver, at Energiministeriet årligt udarbejder en "Klimastatus og -fremskrivning", som opfølging på klimalovens mål om 70 % reduktion af CO₂ udledning i 2030. [Seneste rapport \(2022\)](#) blev udgivet i april 2022, og afsnit 10.4 viser udviklingen i vores danske skoves CO₂ udledninger og optag.

Grafen viser et ret konstant nettooptag på 1-1,5 mio. CO₂ / år – en ekstra opbygning fra 2007-2016, og herefter et drastisk estimeret fald i optag til direkte udledning fra 2023-2030.

Figur 10.5: Udledninger og optag fra skov og høstede træprodukter.

Datagrundlaget for grafen stammer fra rapporten "[Forventet drivhusgasregnskab for de danske skove 2020-2050](#)" og viser mere detaljeret, at den samlede forventede effekt af skovdrift i Danmark for første gang siden 1990 (og sikkert langt længere tilbage) nu opererer med en betydelig CO₂ udledning forårsaget af rydning af gammel skov fra 2023 og helt frem til 2045.

Ingen af rapporterne hverken nævner eller redegør specifikt for effekten af de omfattende skovrydninger som følge af regeringens planer for rewild'et urørt skov (incl. arealerne udlagt til NNP'er). Tværtimod indeholder tallene diverse kompenserende tiltag som: intentioner og fremtidig betydelig skovrejsning, reduceret hugst i de resterende statsejede arealer, der ikke er udlagt til urørt skov. Så man må formode at den ærlige og rene version af klimakonsekvenserne af initiativet ville vise en yderligere negativ klimateffekt – Hvis ellers, den politiske vilje til, at bestille en sådan beregning fra IGN var til stede.

Begrundelsen med ”dansk natur i frit fald” savner evidens

Optakten til og begrundelsen for natur- og biodiversitetspakken var frigivelsen af Rødliste 2019 rapporten. Med skræmmeudmeldinger om, at naturen var akut ramt, og arternes overlevelse i frit fald. Ingen af delene holder vand – slet ikke bedømt på rødlistens vurderinger og data-grundlag. Det samme gælder meldingerne om, at de seneste årtiers naturforvaltning af samme grund havde fejlet.

Lytter man efter biodiversitetsforskernes dystre bedømmelser af udviklingen i biodiversiteten, tager det afsæt i et langt længere tidsperspektiv. Helt fra agerbrugets start i Danmark for 6.000 år siden, over middelalderens rovdrift på skovens ressourcer, 1700 tallets endelige skovrydninger, fra skovene dækkede 25 % af Danmarks areal indtil den økologiske nedsmeltning toppede omkring 1800, hvor skovene kun udgjorde 3-4 %. 18-1900 tallets landvindings og afvandingsprojekter og opdyrkingen af heden. De seneste 70 års omlægninger i dansk landbrug fra 200.000 små landbrug til nutidens effektive storlandbrug, introduktionen af kemi i driften osv. Set i det perspektiv giver det helt sikkert mening at tale om voldsomme forandringer i vores kulturlandskab – og levebetingelserne for vores arter. Men det er en historisk, gammel og erkendt udvikling.

En erkendt udvikling, som man aktiv begyndte at rette op på i min levetid - med genetablering af mange forfejlede afvandings og landindvindingsprojekter fra 70 og 80'erne og frem. Genskabelse af over 100 søer. Omlægningerne i vores skove til naturnær skovdrift fra 1995/2005 og frem. Set i det tidsperspektiv, så har jeg ikke set evidens for andet end, at der generelt er skabt bedre levevilkår for langt hovedparten af vores arter, inden for skovgærdet i hvert fald. Sagen forholder sig helt sikkert anderledes i det åbne land, hvor ophøret af det intensive husmandsbrug, hvor stort set alle enge, overdrev blev afgræsset eller anvendt til høslet, hvor moserne blev ryddet og brugt til tørveskær – alt sammen er ophørt, og har medført udbredt tilgroning af de tidligere åbne arealer. Slipper vi mennesker kulturlandskabet – så bliver det til, det skovland Danmark oprindeligt var.

Men, med udgangspunkt i udviklingen fra rødlisten 2010 til 2019, at hævde at naturen er i frit fald, holder ikke. Jeg har selv deltaget i en genberegning af rødlistens data og vurderinger, som klart viser, at det hævdede fald i det såkaldte rødlisteindeks, rent faktisk var en lille stigning, og at ud af de 1520 arter, som man i 2010 vurderede som truede, blev kun 1107 arter fortsat vurderet truede i 2019. En væsentlig og markant positiv udvikling, som helt blev forbigået og fortiet i AU's formidling af deres resultater. (Dokumentationen foreligger og kan læses på dansknaturtilstand.dk)

I dokumentet ”Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove” refereres der flere gange til Erik Buchwalds erhvervs-Ph.d. fra 2018, som netop tog udgangspunkt i 2010-truede, sjældne og EU-fokus arter. Hans arbejde indgår også i de nævnte undersøgelser under dansknaturtilstand.dk, og som i endnu mere markant grad viser fremgang for de 1066 arter registreret på Naturstyrelsens arealer - på plus 7,4 rødlisteindeks - procentpoint.

Erik Buchwalds egne [offentliggjorte konklusioner](#) og hans oplægsmateriale til LIFE Open Woods (Uddøen og genkomst, se nedenfor) udfordrer ligeledes frit-fald fortællingen.

På den baggrund forekommer det ikke troværdigt, at argumentere for nødvendigheden af et paradigmeskifte i dansk naturforvaltning.

Alt tyder på, at årtiers ændringer og indsats faktisk virkede, og man med paradigmeskiftet blot risikerer at ødelægge en igangværende positiv udvikling – og samtidig sætte stort set alle andre hensyn over styr.

Faktisk forekommer det højst bemærkelsesværdigt, at forskerne fra AU - som står bag rødlisteopgørelserne indtager en konfliktfyldt dobbeltrolle, som aktive rewilding-agitatorer og samtidig leverandør af uvildig ministerbetjening for miljøministeren - helt forbigår at rapportere denne positive udvikling. I stedet for at fremme deres eget og et politisk forudbestemt paradigmeskifte til rewilding baseret forvaltning, burde de anstændigvis, som uvildige rådgivere, have initieret en seriøs evaluering af biodiversitetseffekterne af den hidtil praktiserede forvaltning med naturnær skovdrift kombineret med udlæg af urørt skov ifm. FSC certificering af de danske statsskove.

Uddøen og genkomst for skovarter

Rødliste 2010, start 1850. Dvs 170 års udvikling:

Regionalt Uddøde (RE) skovarter

Periode	Uddøde skovarter (N)	Uddøde dødtveds arter	NB
1851 – 1900	41	14 (34 % of N)	En pulje på 1364 dødtveds arter i DK, heraf 233 truede.
1901 – 1950	48	12 (25 % of N)	
1951 – 2000	46	4 (9 % of N)	
(2001 – 2019)	(0) usikkert tal	0	
Total	135	30 (22 % of N)	170 år

Ingen accelereret uddøen af danske skovarter siden 1850.

Endda modsat for dødtveds arter, men der kan være en forsinket effekt? Der er stadig 880 truede skovarter (heraf 233 dødtveds arter).

Håb?: 10 af de 30 tidligere uddøde dødtveds arter er kommet igen hos NST siden 1994 (fire svampe + 6 biller). Især siden 2005 i urørt skov udlagt i 1994 jf. Naturskovs-strategien. *Eghjorten genudsat.*

Uddøen og genkomst NST 30 år

De sidste 30 år 1990-2019 på NST arealer

Pulje= i alt 347 uddøde arter i DK

Det er summen fra rødliste 1980 (DOFs)+1990+1997+2010

	Uddøde* arter NST siden 1990	Genkomne uddøde NST siden 1990	NB	
Fugle	4	14	Af de genkomne er 3 udsat (bæver, eghjort og mørk pletvinge) og 6 arter fundet sporadisk (5 natsværmere og hærflugt).	
Pattedyr		2		
Sommerfugle	5	10		
Biller		8		
Guldsmede		1		
Karplanter		2		
Lav		5		
Svampe	1	18		
Total	10	60		På 30 år

* Inkl. 6 truede arter som er forsvundet siden 1990 fra NST

Målt på uddøen og genkomst er tilbagegangen hos NST nok vendt.

Uddøen og genkomst NST 30 år

Biotop fordeling af arterne

	Uddøde* arter NST siden 1990	Genkomne uddøde NST siden 1990	NB
Skovbevoksning	3	20	Balancen bedre i skov end i lysåbne biotoper.
Dødt ved	0	10	
Tør lysåben	7	19	
Våd lysåben	0	11	
Total	10	60	På 30 år

* Inkl. 6 truede arter som er forsvundet siden 1990 fra NST

Ud fra disse og andre data er problemerne størst i de tørre lysåbne biotoper som hede, overdrev, eng mv (herunder i lysninger i skov).

Manglende hensyn til ressourceforsyning, økonomi, arbejdspladser, friluftsliv og etik.

I lighed med klimahensynet, er der heller ikke foretaget konsekvensfremskrivninger for hverken ressourceforsyning, arbejdspladser eller samfundsøkonomi. Man har udelukkende oplyst de direkte omkostninger til etablering af de 15 NNP'er – i alt 25.000 ha, som forventes at koste samfundet de 888 mio. kr. i etableringsomkostninger plus 165 mio. kr. per år til løbende drift.

Forskellige organisationer og enkeltpersoner har estimeret de indirekte tab i form af tabt indtjening – direkte og indirekte i følgeindustri.

3F har tidligere leveret [en omfattende og seriøs beregning](#) i et høringssvar ifb med en tidligere udpegning af urørt skov. En beregning, som opregner et samfundstab på 3,5 mia. kr. årligt og tab af 2.600 arbejdspladser (her for statens samlede 110.000 ha – ikke kun de 75.000).

Andre har været fremme med langt højere beløb og større konsekvenser.

Det opsigtsvækkende er igen måske mere uviljen til, at fremlægge de reelle samfundsomkostninger end tabets absolutte størrelse.

Træindustrien mangler træ, og anfører, at de skal påregne betydelige ekstraomkostninger til transport ifb med import af de mange m3 træ statens skove fremover ikke må levere – i det omfang de kan skaffe tømmeret fra udlandet. På klimasiden skal der, iflg. træindustrien, påregnes en yderligere stigning af CO2 emission forårsaget af transporten på plus 40 % ift lokalt produceret træ.

Man kan naturligvis argumentere for, at vi som rigt vestligt samfund har råd til ensidigt at prioritere biodiversiteten – økonomisk set – men har vi det også etisk set?

- Har vi "råd til" etisk set, at tørre produktionens dilemmaer af på andre, ofte mindre velstillede, befolkninger?
- Kan vi, med ambitionen som grønt foregangsland, og med anstændigheden i behold tillade os, at indtage en national NIMBY-holdning til "kommerciel, men bæredygtig, træproduktion"?
- Og argumentere for, at en potentiel – omdiskuteret og usikker - biodiversitetseffekt ved paradigmeskiftet kan forsvares? set i forhold til de mange fravalg af andre samfundshensyn.

Vi fra Bevar de Danske Skove er ikke i tvivl – Vi vil foretrække, at fortsætte den positive udvikling og den helhedsorienterede forvaltning, hvor FSC-certificering og bæredygtig forvaltning af vores skove kan levere på alle hensyn – i tråd med EU-Skovstrategi 2030 – Hold snuden i sporet!

Paradigmeskiftet forventes at levere nye og spændende oplevelser i en anderledes og "vild natur" – Hvilket naturligvis beror på den enkeltes oplevelse og bedømmelse.

Fra Bevar de Danske Skove går vi ikke ind for rewilding, husdyr i vores skove og de store omfangsindhegninger i vores natur. Vi betvivler, at den enkelte skovgæst entydigt opfatter det som en berigelse af naturoplevelsen – tværtimod forventer vi, at det vil afholde rigtig mange for at gå ind i

områderne. Vi anser det for naivt ikke at påregne væsentlige og alvorlige konflikter og uheld i mødet mellem skovgæster og store græssere.

Store græssere, husdyr holdt under samme dyreværnslov, som for landmændene, er fortsat velkomne på enge og overdrevsarealer – og vigtige for biodiversiteten – som "naturplejere" på afgrænsede arealer, hvor skovgæsterne frit kan vælge at færdes - eller lade være.

Paradigmeskiftet i naturpolitikken og den forcerede proces splitter og polariserer vores samfund.

Det kræver næppe yderligere uddybning, at processen omkring NNP, Urørt skov og Rewilding har bragt sindene i kog – på sociale medier oftest også langt mere end godt er.

Set fra Bevar de Danske Skove's side er – om ikke alt – så det meste gået galt.

- Hele initiativet var forudbestemt fra før og i forståelsespapiret.
- Man prioriterer en snæver kreds af rådgivere og udelukker andre.
- Man undlader at høre Naturstyrelsens ansatte og giver dem mundkurv på.
- Man spænder kontroversielle kampagnebiologer for vognen - som nedgør, fornærmer og udskammer kritikere – med miljøministerens opbakning.
- Man forbigår, fortier og tilbageholder væsentlige oplysninger.
- Viser udtalt uvilje til, at fremlægge ærlige og reelle konsekvens beregninger – og vurderinger af projektet.
- Tilrettelægger en "demokratisk" proces, som af rigtig mange deltagere karakteriseres som en skueproces – uanset at der antageligt var velmente hensigter bag.

Sagligheden, helhedssynet, tilliden til forskere, myndighederne og demokratiet led et alvorligt knæk.

Hvorvidt patienten – naturen og biodiversiteten – overlever, er vi ikke i tvivl om. Spørgsmålet er om rewilding-medicinen hjælper eller skader?

Til inspiration for fremtidige inddragende processer:

Når Michael Bang Petersen, professor i statskundskab ved Aarhus Universitet taler om legitime beslutninger, så taler han om det, man på "statskundskabsk" kalder for »procedural retfærdighed«.

"Oversat til almindeligt dansk betyder det, at ligesom beslutningen skal opleves som rigtig, så er det er mindst lige så afgørende, at processen forud for beslutningen opleves som retfærdig.

»Når processer ikke opleves som retfærdige, så skader det dels støtten til den konkrete beslutning, men det sænker også tilliden til beslutningstageren,« forklarer han.

De afgørende faktorer kan summeres op i tre elementer:

1. *Alle faktisk korrekte hensyn skal være inddraget i beslutningen.*
2. *Alle relevante personer skal være inddraget og hørt i beslutningen.*
3. *Og så skal alle være behandlet lige i beslutningsprocessen.*

Hvis de tre elementer er opfyldt, vil befolkningen opleve beslutningen som legitim – forudsat at den altså også er enig i, at beslutningen er nødvendig." (uddrag fra kronik i JP, 3. august 2022)

Til
Naturstyrelsen
bioskov@nst.dk

24. AUGUST 2022

Hørings svar vedr. forslag til udpegning af yderligere urørt skov

Skovskolen takker for muligheden for at afgive et høringssvar og foreslår hermed, at Naturstyrelsen undtager mellem 1.200 og 1.500 ha fra udpegnin-gen til urørt skov i Nordsjælland for at give Skovskolen mulighed for fortsat at kunne undervise i træfældning, beskæring og naturnær skovdrift.

I modsat fald tvinges skolen til at flytte væsentlige dele af sine uddannelses-aktiviteter væk fra Nordsjælland og de samfundsøkonomiske omkostninger knyttet hertil vil være betydelige. Følges Skovskolens forslag, vil det til gen-gæld give mulighed for monitorering af udviklingen af urørt skov sammenlig-net med naturnær drift.

Skovskolen uddanner skovens og naturens praktikere

Skovskolen på Københavns Universitet uddanner landets skov- og natur-praktikere. Konkret drejer sig det sig om skovens håndværkere i form af skov- og naturteknikere og om skovens forvaltere i form af skov- og land-skabsingeniører. Skovskolen er eneudbyder af disse uddannelser på lands-plan, ligesom skolen også er eneudbyder af arbejdsmarkedsuddannelse (AMU) inden for skov- og naturforvaltningsområdet. Skolen er således cen-trum for al uddannelse i brug af motorsav til træfældning, oparbejdning af stormfald, naturpleje, klatring og beskæring, udkørsel af træ, mm.

Skolen har to afdelinger: en i Nødebo i Nordsjælland og en på Djursland ved Auning. Afdelingen i Auning er jysk AMU-undervisningscenter, lige-som dele af skov- og naturteknikeruddannelsen kan gennemføres i Jylland. Siden 2020 udbydes også skov- og landskabsingeniøruddannelsen i Jylland.

Nødebo er langt den største afdeling, og det er her, de afsluttende forløb gennemføres for skov- og naturteknikerne. Det er også her, hele Østdan-mark betjenes fra, når det gælder AMU-undervisning. Undervisning i brug af motorsav udgør ca. 60 pct. af al AMU-undervisning og er den største AMU aktivitet på Skovskolen. Dette høringssvar vedrører Nødebo.

SKOVSKOLEN

NØDEBOVEJ 77A / ELDRUPVEJ 2
3480 FREDENSBORG / 8963 AUNING

DIR 31653100

REF: THF

Skolen er helt afhængig af øvelsesarealer tæt på

Skolen er helt afhængig af øvelsesarealer tæt på skolen. Derfor er skolen glad for det tætte og gode samarbejde med Naturstyrelsen, som stiller arealer til rådighed for undervisning. Dette samarbejde har fungeret upåklageligt i årevis og består i en tæt koordinering mellem styrelsens medarbejdere og skolens undervisere om hvilke arealer, der må bruges til træning og undervisning.

Samarbejdet medfører, at skoven får stillet arbejdskraft til rådighed uden beregning til udførelse af reelle arbejdsopgaver, mens skolen får arealer stillet til rådighed, hvor skolens elever får mulighed for at øve sig i at fælde træer, plante nye træer, lave beskæringer, opsætte hegn, med mere.

I Nordsjælland er al skov ejet af staten

I Nordsjælland er situationen den, at stort set al skov er ejet af staten. Der er nærmest intet privatejet skov. Denne unikke situation er historisk betinget og skyldes ikke mindst Kongehusets vedblivende interesse for jagtrevirer samt tilplantninger i Nordsjælland for at dæmpe sandflugten tilbage i 1800-tallet.

Med det fremsatte forslag til udlæg af urørt skov vil stort set al skov i Nordsjælland derfor blive udlagt til urørt skov, og Skovskolen har ingen muligheder for at erstatte statens arealer med private skovarealer i nærheden.

Nærmeste større private skov er på Horns Herred og syd for Roskilde. Brug af disse skove vil medføre, at en alt for stor en del af undervisningsdagene går med kørsel, og i praksis vil henvisning til disse skove medføre, at skolen vil være tvunget til at flytte væsentlige dele af sine aktiviteter væk fra Nordsjælland.

I 60 år er der investeret i Skovskolen i Nordsjælland

Skovskolen i Nødebo har eksisteret siden 1963 og har således i knap 60 år været centrum for al uddannelse af skovens praktikere og forvaltere.

I den tid har skolen hørt under Landbrugsministeriet, Miljøministeriet og nu Uddannelses- og Forskningsministeriet – og gennem tiden er der løbende investeret i at opbygge en moderne og tidssvarende skole med alle nødvendige faciliteter i form af undervisningslokaler, skolehjem, værksteder, udkørselsmaskiner, traktorer, minibusser mm.

Skolen står således i dag med flere hundrede værelser, flere fileværksteder (specialværksteder til undervisning i brug af motorsav), en stor kantine med tilhørende køkken til bespisning hele døgnet af elever og kursister, egne bil- og traktorværksteder foruden garageanlæg til alt det kørende materiel.

Genopbygning af denne infrastruktur et andet sted vil efter skolens opfattelse være urimeligt dyrt for samfundet.

Skovskolen skal bruge mindst 1.200 ha ældre skov

Der er ca. 400 ha yngre statsskov i Nordsjælland, som er tilplantet efter 1980 og derfor er undtaget fra udlæg til urørt skov. Skovskolen håber på fortsat at kunne bruge disse arealer til øvelsesformål.

Imidlertid dækker arealerne ikke behovet for store træer, hvor Skovskolen årligt har behov for at kunne fælde ca. mellem 800 og 1.000 træer¹.

Skovskolen har regnet på arealbehovet, og finder at der skal stilles mindst 1.200 ha ældre skov, foruden de 400 ha yngre skov rejst efter 1980, til rådighed som skoleskov.

For at fremtidssikre dækningen af skolens behov vil skolen dog foreslå, at der udtages 1.500 ha fra udpegningen til urørt skov.

Lad St. Dyrehave og nogle af hegnene fortsætte med naturnær drift

Skovskolen har set på skovene i nærheden af skolen og vil foreslå, at man undlader at udpege St. Dyrehave samt en eller flere af de omkringliggende skove til urørt skov og dermed lader skovene fortsætte med naturnær drift.

Supplement til St. Dyrehave kan være Grønholt Hegn, Tokkekøb Hegn, Valby Hegn, Højbjerg Hegn samt Aggebo og Græsted Hegn. St. Dyrehave er nemlig ikke nok i sig selv, da den del, der i dag er i naturnær drift, er knap 1.000 ha og derfor skal suppleres med en eller flere af ovennævnte skove.

Undladelse af udpegning af disse arealer vil sikre skolens behov, især hvis styrelsen samtidigt undlader at gennemføre større hugster på disse arealer fra nu af for dermed at opspare ved til kommende hugster.

Brugen af disse arealer vil også sikre, at den store Gribskov bevares som urørt i sin helhed.

Skovskolen stiller sig til rådighed med arbejdskraft

Skovskolen er klar over, at Naturstyrelsens enhed i Nordsjælland fremover kun vil befatte sig med traditionelle skovoperationer i yderst begrænset omfang. Skolen er derfor indstillet på at stå for de nødvendige skovoperationer for at den naturnære skovdrift kan opretholdes.

Ligeledes vil skolen meget gerne stille sig til rådighed i forbindelse med de skovoperationer, der nu og her er nødvendige for at forberede de udpegede arealer i Nordsjælland til overgang til status som urørt skov – ligesom skolen stiller sig til rådighed for skovoperationer i de kommende urørte skove, når dette måtte være påkrævet (for eksempel nedtagning af risikotræer, vejvedligeholdelsesopgaver, med mere).

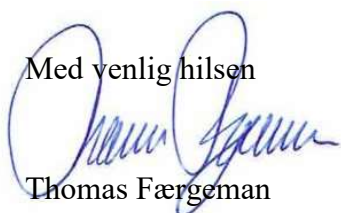
¹ Behovet er en blanding af mellemstore træer med en brystdiameter mellem 40 og 80 cm samt store træer på over 80 cm i diameter. Ønsket er løvtræ (bøg, eg, rødeg, ær og ask), eventuelt suppleret med douglasgran eller anden stor nål.

Endelig skal det fremhæves, at Skovskolen sammen med sine søstersektioner på Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning på Københavns Universitet ser et stort potentiale i at kunne sammenligne udviklingen af biodiversitet i de nye urørte skove, hvor det med skolens forslag vil være muligt at sammenligne 1:1 med den naturnære og flersidige skovdrift, der har været praktiseret i de seneste 40 år i forskellige former.

Også denne monitoring deltager skolen gerne i, ligesom skolen gerne vil inddrage de naturnært drevne arealer til undervisning i skovplanlægning og -drift for de skov- og landskabsingeniørstuderende.

Skovskolen står naturligvis til rådighed med yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Thomas Færgeman

Forstander

Cand.agro.

Naturstyrelsen
e-mail bioskov@nst.dk

Teknik og Miljø
Klima, Natur og Miljø
Øverødvej 2
2840 Holte
www.rudersdal.dk

Høringssvar vedr. udlæg af ny urørt statsskov

Rudersdal Kommune har modtaget forslaget om udlæg af yderligere ca. 29.000 ha urørt statsskov i Danmark. Med denne udpegning vil al statsskov beliggende i kommunen få status af urørt skov.

Skovene benyttet i varieret grad af kommunens borger og kommunen har som myndighed og via det mangeårige samarbejde med Naturstyrelsen ønske om den bedst mulige udvikling for skovene både med henblik på biodiversitet, men også i forhold til befolkningens adgangs- og friluftsmuligheder.

Det er kommunens opfattelse, at Naturstyrelsens udpegning af de nye skovområder som urørt skov er en naturlig opfølgning på den udpegning, som allerede har fundet sted og som er nødvendigt i forhold til at bremse tilbagegangen i biodiversitet i Danmark.

Rudersdal Kommune finder endvidere, at Naturstyrelsens forslag ikke er i konflikt med retningslinjerne i kommuneplanen indenfor de relevante temaer.

Vi er klar over, at hovedformålet med udlæg af urørte skov er ønsket om en øget biodiversitet, men det er samtidig vigtigt for kommunen at understrege, at vi ønsker, at adgang og friluftsmulighederne for befolkningen ikke indskrænkes, herunder at der ikke nedlægges allerede etablerede veje og stier i de nye urørte skovområder.

Kommunen er også opmærksom på de mange indsatser i forvaltningsplaner for urørt skov, som netop er i høring, vedrørende genskabelse af mere naturlig hydrologi i skovene. Disse projekter bør i høj grad koordineres og sammentænkes med kommunens arbejde

24. august 2022

Journal nr. 2022-3314
Stig Englund
Biolog
STE@rudersdal.dk
Dir. tf. 46 11 24 17

Abningstid

Mandag-tirsdag kl. 10-15
Onsdag lukket
Torsdag kl. 10-17
Fredag kl. 10-13

indenfor håndtering af vand, herunder separatkloakering og arbejdet for at genopretning af vandkredsløbet.

Kommunen ønsker derfor at indgå i dialog og koordinering med Naturstyrelsen Hovedstaden om den kommende proces med udlæg af de nye urørte skove i Rudersdal Kommune, herunder ikke mindst forhold der angår hydrologiprojekter samt adgang og friluftsliv.

Venlig hilsen

Stig Englund
Biolog

Naturstyrelsen

Indsigelse til miljørapport af forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af en tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer

Baggrund

Træ- og Møbelindustrien (TMI) mener, at Naturstyrelsens miljøvurderingen af *Forslag til urørt skov jf. Natur- og Biodiversitetspakken, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt skov med justerede overordnede retningslinjer* ikke efterlever Miljøvurderingslovens krav til en miljøvurdering af en plan.

Indsigelsen indgives i medfør af § 32, stk. 3, nr. 3 i lovbekendtgørelse nr. 973 af 25/06/2020 med senere ændringer (miljøvurderingsloven, MVL).

TMI finder at følgende miljøfaktorer er mangelfuldt belyst i miljørapporten:

- Luft og klimatiske faktorer
- Materielle goder
- Kumulative effekter
- Forhold til andre love, planer og programmer

Nedenfor er begrundelserne for vores indsigelse uddybet for de fire miljøfaktorer.

Begrundelse for indsigelse

Luft og klimatiske faktorer

Naturstyrelsen konkluderer ikke på, om effekten på de klimatiske forhold kan være væsentlige, da det anføres, at usikkerheden ved beregningerne er for store.

Et af argumenterne er, at det er usikkert, hvornår den urørte skov kommer i balance, dvs. et stadie, hvor CO₂-optaget i skoven bliver det samme som CO₂-frigivelsen. En forskningsartikel fra IGN på KU i Nature fra marts 2021 (Gundersen, P. et. al, 2021) er rimelig klar i sin vurdering af, hvornår der opnås balance. På baggrund af blandt andet målinger fra Suserup Skoven, konkluderer Naturstyrelsen, at CO₂-lagringen daler, efter en længere periode (i Danmark 50-100 år) med en høj CO₂-lagring, for til sidst helt at

stoppe. Suserup Skoven har stået urørt i ca. 100 år og her er CO₂-nettooptaget stort set stoppet. Hertil skal det bemærkes, at der i de planlagte urørte skove skal foretages rydning af ikke-hjemhørende træarter og etablering af lysninger ved rydning, hvilket vil føre til, at den samlede CO₂-pulje bundet i skoven vil være mindre end i fx Suserup Skoven.

Desuden er hverken lagrings- eller substitutionseffekten medregnet. Substitutionseffekten er effekten af, at produkter fra skoven erstatter andre mere CO₂-tunge materialer. Det kan være i byggeriet, hvor træ erstatter beton og stål eller i energisektoren, hvor biomasse fra træ erstatter fossile brændstoffer som kul, olie og gas. Denne substitutionseffekten kan være svær at kvantificere, da den afhænger af, hvilke fossile energikilder eller fossildyre materialer, som træet erstatter. En tysk artikel fra april 2022 vurderer, at substitutionseffekten ved erstatning af fossildyre materialer modsvarer 10-14 % af den samlede tyske CO₂-emmissioner (Schultze, E. D. et. al, 2022). Lagringseffekten er det CO₂-lager, der opbygges i produkter baseret på træ fra skoven.

Det må anses for en mangel i miljøvurderingen ikke at omtale og medtage disse effekter i den samlede vurdering.

TMI mener således ikke, at man kan påkalde sig usikkerheden til ikke at foretage en egentlig vurdering af påvirkningens væsentlighed og hvis der er usikkerhed omkring en miljøpåvirknings effekt, skal usikkerheden komme miljøet til gode – jævnfør forsigtighedsprincippet.

Materielle goder

Miljøvurderingen angiver, at reduktionen i hugsten i danske skove kun udgør 8-10% af den samlede årlige hugst. I denne udregning mangler den reduktion, som kommer i forbindelse med aftalen om grøn omstilling i landbruget, hvor det er besluttet at reducere hugsten i de dele af statens skove, der ikke omfattes af urørt skov, med 20 %.

TMI mener, at det er meget lidt relevant at se på den samlede hugst, da produktionen fra statens skove, har været kendetegnet ved at være certificeret træ af en høj kvalitet, som ikke umiddelbart lader sig erstatte. Reduktionen i hugsten af certificeret løvtræ kommer til at udgøre ca. 50 % af den samlede danske hugst af certificeret løv. TMI savner en vurdering af, hvilke konsekvenser dette vil have for de danske løvtræssavværker og et forslag til, hvorledes den negative effekt kan afværges.

Desuden mener TMI, at vurderingen af de langsigtede effekter for træindustrien er mangelfulde. Naturstyrelsen skriver, at ”*Naturstyrelsen vurderer, at det i en seks- til tiårig periode vil være muligt at opretholde en forsyning af certificeret nåletræ til nåletræssavværkerne og de lokale varmegværker på et niveau, der stort set svarer til det nuværende. Herefter vil leverancerne være faldende frem mod udløbet af perioden på 25 år*”.

Der er på nuværende tidspunkt ikke en produktion af certificeret nåletræ, der kan erstatte statens leverancer. Der mangler således en vurdering af, hvilken konsekvens dette vil få for savværkerne efter 6-10 år. I ”*De overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove*” er det beskrevet, at mange af de oversøiske nåletræarter forynger sig i en sådan fart, at det formentlig vil være nødvendigt at fjerne opvækst i flere omgange.

Det må betyde, at man fælder alle større træer, der kan leverer træ til savværkerne med det samme og derefter foretager rydning af opvækst i de resterende år. TMI tvivler derfor på, at statsskovene vil kunne opretholde deres leverancer til savværkerne i 6-10 år og savner et forslag til hvilke afværgeforanstaltninger, som der kan gøres for at kompensere for de manglende leverancer.

Miljøvurderingen omfatter hverken en vurdering af, hvilke konsekvenser ophøret af hugst vil have for beskæftigelsen i den primære træindustri eller for personalet i skoven.

Kumulative effekter

I forbindelse med aftalen om grøn omstilling i landbruget fra oktober 2021, er det besluttet at reducere hugsten i de dele af statens skove, der ikke omfattes af urørt skov, med 20 % i perioden 2026 til 2031. Dette kommer til at påvirke især nåletræssavværkerne, da stort set alle statens løvskove med hugstmodne bestande er omfattet af urørt skov. De tilbageværende statslige løvskove, der ikke er omfattet af urørt skov, er unge skove, hvor der endnu ikke kan foretages udtag af gavntræ. Landbrugsaftalen kommer til at påvirke nåletræssavværkerne i den periode, hvor det efter Naturstyrelsens vurdering er muligt at opretholde forsyningen af certificeret råtræ. Men med aftalen kommer der i hver fald til at mangle 20 %. Effekten af dette burde have været medtaget i vurderingen af materielle goder.

Forhold til andre love, planer og programmer

TMI savner en vurdering af, i hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer eller programmer, herunder også planer og programmer, som indgår i et hierarki.

Der er ikke foretaget en vurdering af, hvorvidt det har indflydelse på mulighederne for at opfylde 70 % CO₂-reduktionsmålsætningen inden 2050 i klimaloven. Umiddelbart vil planen om udlægning af urørt skov have effekt på sektorplanen ”den nationale strategi for bæredygtigt byggeri”, der indeholder mål om øget anvendelse af træ.

I strategien for bæredygtigt byggeri indfases en grænseværdi for klimaaftrykket fra byggerier. Et af de væsentlige elementer i at nedbringe byggeriets klimaaftryk består i, at træ i stigende grad skal erstatte klimatunge materialer. Her bliver det samlede klimaaftryk reduceret jo mere træ, der kan anvendes i byggeriet og jo kortere træet skal transporteres. Tilgængeligheden af dansk certificeret træ er derfor en væsentlig parameter i forhold til at kunne overholde grænseværdierne for bæredygtighedsklasserne i byggeriet.

Der mangler desuden en vurdering af konsekvensen, hvad angår muligheden for at indkøbe bæredygtigt træ i offentlige institutioner, der skal efterleve ”Cirkulære om sikring af bæredygtigt træ i statens aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder”, hvis en væsentlig andel af landets certificerede bæredygtige træproduktion ophører.

Referencer

Bekendtgørelse af lov om klima, LBK nr. 2580 af 13/12/2021, [Klimaloven \(retsinformation.dk\)](#)

[Cirkulære om sikring af bæredygtigt træ i statens aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder \(CIR1H nr 9466 af 25/06/2014\). retsinformation.dk](#)

Finansministeriet (2020), Grønne indkøb for en grøn fremtid. ([Grønne indkøb for en grøn fremtid \(oes.dk\)](#))

Gundersen, P., Thybring, E.E., Nord-Larsen, T. et al. Old-growth forest carbon sinks overestimated. Nature 591, E21–E23 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41586-021-03266-z>

Indenrigs- og boligministeriet (2021), [National strategi for bæredygtigt byggeri \(im.dk\)](#)

Schultze, E.D., Bouriaud, O., Irslinger, R., Valentini, R. The role of wood harvest from sustainably managed forests in the carbon cycle. Annals of forest science no. 79. (2022). (<https://annforsci.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13595-022-01127-x#citeas>)

Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til udpegning af 29.000 ha ny urørt statsskov samt tilføjelse til de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer (j.nr.21/14244).

Danmarks Naturfredningsforening finder, at der med udpegningen af yderligere 29.000 ha statsskov til urørt skov er taget et stort vigtigt og meget positivt skridt hen mod målet om at forbedre Danmarks biodiversitet. De nye udlæg af urørt skov supplerer og forbinder mange små tidligere udlæg af urørt skov og skaber dermed store forvaltningsmæssige enheder, som rummer stærkt forbedrede muligheder for en fremtidig dynamisk og varieret natur i stor skala.

DN skal generelt henvise til sit tidligere fremsendte hørings svar vedr. udpegning af 9.000 ha urørt skov, samt de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørte skove på Naturstyrelsens arealer af 30. april 2021 og fremsendt sammen med DOF, WWF, Verdens Skove, og Det grønne Kontaktudvalg.

DN finder det ikke hensigtsmæssigt, at høringer, som i dette tilfælde, placeres udelukkende i sommerferien. Det vanskeliggør udarbejdelsen af et fyldestgørende hørings svar og indhentning af bidrag fra DNs lokalafdelinger, som har kendskab til de konkrete lokaliteter.

DN skal endnu engang påpege, at der savnes en egentlig retlig beskyttelse af urørt skov i såvel offentlige som private skove, som rækker ud over aftalebaserede, tinglyste og administrative instrumenter. En egentlig retlig beskyttelse vil kunne sikre varig og entydig beskyttelse af urørt skov.

De overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov i statens skove er blevet suppleret på baggrund af en politisk beslutning om at foretage en langsommere indfasning af urørt skov i de skove, der er udpeget senere end juni 2021, og dermed gældende for de 29.000 ha urørt skov i denne udpegning. Den politiske beslutning indebærer at løvtræshugsten udfases over en 6-årig periode af hensyn til at sikre løvtræssavværkerne forsyninger i en overgangsperiode, så de kan tilpasse sig den nye markedssituation. Løvtræshugsten ophører helt efter 2026. Denne hugst af hensyn til savværkernes forsyning med certificeret løvtræ gennemføres ikke i Naturnationalparkerne.

Indlednings vist tak for at indføje den supplerende tekst med tydelig markering! DN skal bemærke, at det er meget vigtigt at denne hugst i udfasningsperioden planlægges og udføres, så der tages maksimalt hensyn til den kommende urørte skov, således at der fortsat efterlades dødt ved af hjemmehørende træarter i store dimensioner, samt efterlades store og gamle træer af hjemmehørende træarter, samt i det hele taget hjemmehørende træer ældre end 80-100 år med det formål at skabe et varieret og godt udgangspunkt for den urørte skov. DN så gerne at dette blev yderligere præciseret i de overordnede retningslinjer eller i retningslinjer og planer vedr. hugst i udfasningsperioden, samt behandles i de konkrete forvaltningsplaner.

DN finder at naturgenopretning af skove udlagt som urørt skov er grundlæggende nødvendig og at genskabelse af hydrologi bør have høj prioritet og bør ske tidligt i processen. Det er vigtigt at der skabes mest mulig variation mellem de forskellige naturtyper og at der sikres flere lysninger også gerne langs stier og ved -pladser, skabes dødt ved og sikres bevaring af gamle træer. Lysninger i sig selv og de gradienter, der kan opstå mellem sluttet skov og lysninger er meget væsentlige for mange truede arter fx af dagsommerfugle. Opretholdelse af eksisterende lysåbne naturområder fx som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, bør fortsat sikres opretholdt. Også tidligere grøfter kan udvalgte steder søges bevaret, hvis blot deres drænende effekt afskæres, således at de topografiske og fugtighedsmæssige gradienter, samt skrænter med blottet mineraljord fortsat kan bidrage til skovens variation. Ligeledes kan metoden med topstævning af træer bidrage til at skabe længelevende veteraniseret ved.

Nyere skove etableret ved skovrejsning på agerjord efter 1980 er ikke medtaget som urørt skov. DN Roskilde påpeger at det kunne være interessant at medtage nogle af disse skove som urørt for at få erfaringer med deres udvikling.

Det er væsentligt at stævningsskove med deres særlige naturmæssige værdier og driftsform bevares som sådan, men hvad vil konsekvenserne af udlæg som urørt skov være for fx græsningsskove og andre særlige driftsformer, vil det blive håndteret konkret i forvaltningsplanerne?

Dato: 23. august 2022
Til: Naturstyrelsen

Bioskov@nst.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

DN skal påpege behovet for fortsat at øge formidlingen om betydningen af urørt skov for biodiversiteten og naturoplevelserne, herunder også at formidle om konkrete planer, tiltag og erfaringer, samt opnåede effekter ved de enkelte urørte skove. Flere lokalafdelinger efterlyser dette på baggrund af deres erfaringer med dialog i lokalområdet. Fx skriver DN Halsnæs: Dialog, information og oplysningsarbejde bør opprioriteres kraftigt. Det er en voldsom kulturændring at gå fra produktionsskov til urørt skov. Mange af de nødvendige tiltag for at fremme diversitet er i direkte modstrid med mange menneskers opfattelse af god natur. Det gælder de naturlige dynamiske processer som brand, fri hydrologi, træfald der ikke ryddes, ådsler, store vilde græssende dyr.

Det er derfor ønskeligt at det fremgik klarere af de overordnede retningslinjer, hvordan dialog, information og oplysningsarbejde fremmes, Naturstyrelsen opfordres til at der følges op med yderligere initiativer på dette punkt end de allerede foretagne og igangværende tiltag.

DN har modtaget en del bemærkninger fra lokalafdelingerne vedr. balancen mellem beskyttelse og benyttelse i de urørte skove. DN finder at de urørte skove vil give befolkningen adgang til helt anderledes og unikke naturoplevelser og vil skabe stor naturglæde efterhånden som de udvikler sig i stadig mere spændende og dynamisk retning med mulighed for at opleve spændende arter og mere varierede skovlandskaber. DN finder at balancen mellem beskyttelse og benyttelse er delikat og anerkender at der skal være muligheder for et aktivt friluftsliv. Derfor er det vigtigt, at der fortsat kan opretholdes en hvis reguleret infrastruktur for at skabe adgang samt faciliteter for friluftslivet i de urørte skove, så længe det sker under hensyntagen til det primære formål med udlæg af urørt skov, som ifølge den politiske aftale er at "bidrage til at bremse naturens tilbagegang" samt "skabe gunstige vilkår for forskellige arter og gavne biodiversiteten..."

Det bør derfor stå klart at beskyttelse af sårbare naturtyper og hensyn til de vilde arters trivsel, bør gå forud for benyttelse og de mange særlige friluftssinteresser, herunder særligt de anlægskrævende friluftssinteresser i de urørte skove. DN's lokalafdelinger påpeger fx at anlæg af disc golfbaner og mountainbike spor mv., som især understøtter friluftslivet kan gå ud over den stille naturoplevelse. Disse aktiviteter kan opleves som problematiske. Det vil være ønskeligt om disse aktiviteter så vidt muligt placeres uden for de urørte skove. DN forventer, at de kommende forvaltningsplaner vil tage videst muligt hensyn til sårbar natur og sikre at benyttelsen af skoven ikke modarbejder intentionerne med urørt skov.

DN Samråd Fyn ønsker særligt at fremhæve, at der må gøres en indsats for at bringe flere fynske – og på øerne syd for – skovområder i spil som urørte. Vi vil ikke her redegøre detaljeret for vores ideer, men blot pege på, at der efter vores opfattelse burde tænkes flere fynske projekter ind i den større plan for at sikre en bredere geografisk spredning af de udpegede områder og sikre lokale tilbud til fynboerne.

Vi vil her blot understrege vigtigheden af at fastholde Svanninge Bakker (og de nærliggende Svanninge Bjerge) og Sollerup på Fyn. Desuden mener vi, at Langeland (syd og nord) skal tilgodeses som nævnt med områderne på Nordlangeland ved Lohals og på Sydlangeland. Der bør indtænkes yderligere arealer på Fyn, evt. Ærø, for at sikre en større spredning og mere ligelig fordeling. Vi håber med denne henvendelse at have vakt lidt opmærksomhed om Fyn og øer, der hidtil både er forbigået – måske af mangel på oplagte områder – ved udpegningen af nationalparkerne og de urørte skovområder.

Med venlig hilsen

Tine Nielsen Skafte, Skov- og Naturpolitisk rådgiver
Danmarks Naturfredningsforening

Naturstyrelsen
Gjøddinggård, Førstballevej 2
7183 Randbøl
Mail: bioskov@nst.dk

København, 24. august 2022

Høringsvar fra WWF Verdensnaturfonden, DOF/BirdLife Denmark og Verdens Skove på forslag til urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt statsskov og af de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer

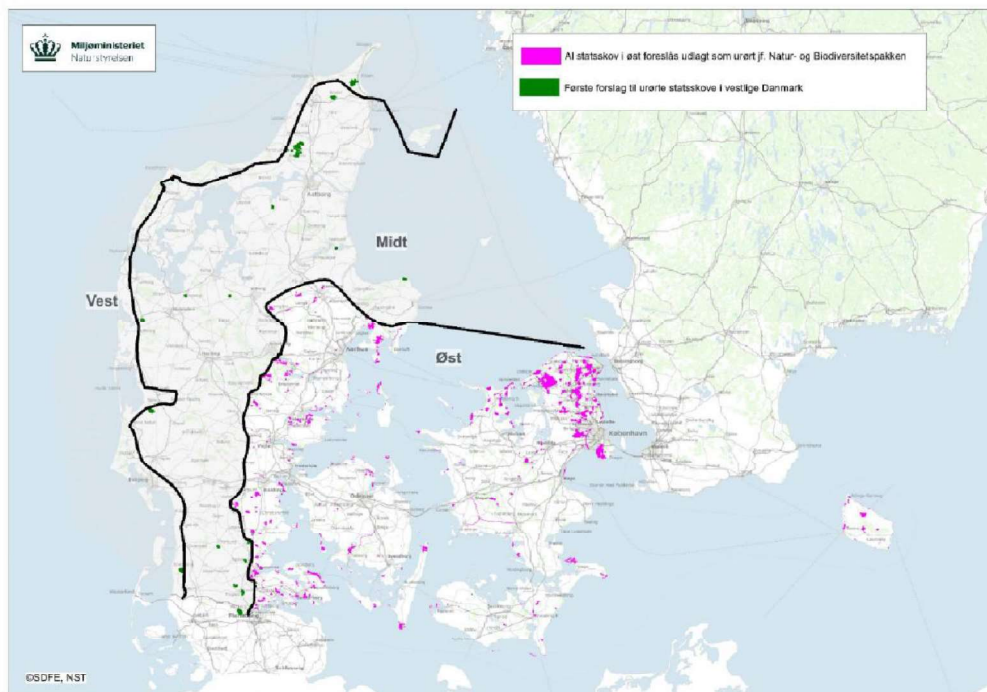
Indsatsen for ny urørt skov i Danmark er en stor og vigtig indsats for Danmarks biodiversitet, og vi ser meget positivt på, at regeringen og støttepartierne nu for alvor sætter en ambitiøs retning for dansk naturpolitik. Det er i vores øjne vigtigt med inddragelse af såvel relevante forskere som relevante interessenter så tidligt som muligt i processer som denne.

Hovedpointer i dette høringssvar:

- Vi finder det fortsat ikke fagligt dokumenteret, at Naturstyrelsen opdeling af statsskovene i tre zoner, der prioriteres efter i udlæg af urørt skov, er valid, og f.eks. tager højde for nyere data.
- Der mangler fortsat en retlig beskyttelse af urørt statsskov, der alene er en administrative ændring af driftsplanerne, og som derfor kan ophæves administrativt. En sådan retlig sikring vil sikre en transparent proces, samt sanktions- og klagemuligheder. De nuværende forhold strider imod internationale forpligtelser om tilstrækkelige beskyttelsesmekanismer for biodiversitet.
- Vi savner fortsat stærkere erkendelse af, at de kommende urørte skove i Danmark forvaltes med et klart mål om at sikre de bedst mulige rammer selvforvaltende natur, hvor det er naturlig dynamik og naturlige processer, der skaber de rette forhold og levesteder for skovnaturen.
- Der skal i urørt statsskov ikke være mål for traditionel pleje som f.eks. enhver form for mekanisk pleje, med mindre, det konkret kan sandsynliggøres, at det er nødvendigt for at sikre kritisk truede arter og/eller naturtyper.
- I forbindelse med overgangsordningen på 7 år til urørt statsskov. Naturstyrelsen bør aktivt hjælpe erhvervet med alternative forsyningskilder i samarbejde med f.eks. Dansk Skovforening og Skovdyrkerne.
- Vi anbefaler stadig, at man som udgangspunkt tilrettelægger forvaltningen efter forskernes anbefalinger om helårsgræsning med flere arter.
- Naturlig hydrologi som metode til skabelse af dødt ved fremgår ikke i de nuværende retningslinjer, hvilket bør tilrettes.
- Det bør tilstræbes, at fremtidens friluftsliv i de urørte skove indrettes, så det kan indpasses med den dynamik og uforudsigelighed. Derudover må stisystemer planlægges, så der etableres større og sammenhængende forstyrrelsesfrie områder i skovene.

Generelle bemærkninger:

Valget og prioriteringen af de 29.000 ha ny urørt statsskov omfattet af denne høring er baseret på Naturstyrelsens opdeling af landet i tre arbitrære zoner (*se kort herunder*), som ikke følger den videnskabelige prioritering og de bagvedliggende analyser af danske skoves biodiversitet.

Det har vi tidligere og flere gange bemærket bl.a. i interessentfølgegruppen for urørt skov. Vi er særligt bekymrede for, at valget overser vigtige nord- og nordvestjyske statsskovsområder og dermed naturgenopretningspotentialer her, særligt fordi der ikke inddrages de nyeste data – herunder de mange nye registreringer foretaget på de forskellige natur-databaser (arter.dk, naturbasen.dk, dofbasen.dk m.fl.).

Helt generelt anerkender vi, at der kan forekomme lokale forhold, der udfordrer de generelle retningslinjers krav om f.eks. græsning, naturlig hydrologi mv. Men det er væsentligt for os, at de overordnede retningslinjer så vidt muligt afspejler de forskningsbaserede anbefalinger for forvaltning af skovene.

Det ser vi desværre stadig ikke er tilfældet i disse retningslinjer i høring, og dele af dette høringssvar er derfor desværre også en gentagelse af det svar vi allerede den 4. september 2021 i samarbejde med også DN, og Det Grønne Kontaktudvalg, fremsendte til Naturstyrelsen.

Det er af afgørende betydning, at så mange som muligt af de kommende urørte skove forvaltes i overensstemmelse med de meget bredt funderede faglige anbefalinger, som er beskrevet i Møller et al. (2018), samt andre anbefalinger og rapporter.

I den forbindelse mangler vi generelt en stærkere erkendelse af, at de kommende urørte skove i Danmark forvaltes med et klart mål om at sikre de bedst mulige rammer for en selvberende og selvforvaltende natur, hvor det er naturlig dynamik og naturlige processer, der skaber de rette forhold og levesteder for skovnaturen.

Vi har flere gange påpeget manglen på en retlig beskyttelse af urørt statsskov¹ og en vurdering af manglen af denne retlige beskyttelse. Urørt statsskov er alene en administrativ ændring af driftsplaner, som derfor også kan ændres administrativt og uden om Folketinget. Det er helt uacceptabelt, og urørt skov bør derfor beskyttes ved lov.

Vi mangler fortsat en retlig vurdering fra Naturstyrelsen om betydningen af netop denne manglende retsgrundlag for urørt statsskov. En sådan retlig sikring vil sikre en politisk og transparent diskussion af principper og mål, samt retlig sikring af sanktions- og klagemuligheder.

Vi skal også her efterspørge en vurdering fra Naturstyrelsen af, hvordan den konkrete indsats med urørt statsskov bidrager til opfyldelse af internationale biodiversitetsmål fra EU og FN, samt Verdensmålene, samt forpligtelserne særligt i Habitatdirektivet.

Dette bør i langt højere grad fremhæves både i indledningen og under de enkelte retningslinjer, end tilfældet er i det nuværende høringsudkast.

Retningslinjerne bør desuden kunne imødekomme de forventede retligt bindende krav fra den kommende Naturgenopretningsforordning fra EU, hvor der stilles specifikke og tidsfaste krav til genopretning af en række habitatnaturtyper også i danske skove, samt de kommende globale biodiversitetsmål fra FN. Dette ser vi ikke reflekteret.

Herunder gives kommentarer på de enkelte afsnit af denne hørings **"Bilag 3 – overordnede retningslinjer for urørt skov"**.

Under kapitlet "1.2 Proces":

Kommentarer til "Udpegning": Der mangler fortsat en beskrivelse af, at udpegningen skal tage udgangspunkt i de forskningsbaserede anbefalinger fra henholdsvis forskerfølgegruppen for urørt statsskov, samt publicerede videnskabelige anbefalinger og data – herunder særligt biodiversitetskortet. Afvigelser herfra bør begrundes biologfagligt og konsekvens beskrives i forhold til nationale og internationale mål om beskyttelse og genopretning af Danmarks biodiversitet.

Kommentarer til "Naturgenopretning": Der mangler en beskrivelse af at genopretning af naturlig dynamik i kommende urørt statsskov er en fundamental del af områdernes naturgenopretning jf. de videnskabelige anbefalinger.

Kommentarer til "Opfølgning og overvågning": Vi bakker op om denne hensigt, der er væsentlig for at evaluere indsatsen.

Under kapitlet "2. Overordnede retningslinjer":

Kommentarer til "2.1 Formål med urørt skov":

Det er med tilfredshed det kan konstateres at følgende er tilføjet formålet: *"De kommende urørte skove forvaltes med et klart mål om at sikre de bedst mulige rammer for en selvstående og selvforvaltende natur, hvor det er naturlig dynamik og naturlige processer, der skaber de rette forhold og levesteder for skovnaturen, og biodiversiteten fremmes og understøttes"*.

Kommentarer til "2.2.1 Særligt om de urørte skoves lysåbne dele":

Allerede i dette afsnit lægges der op til en omfattende og aktiv forvaltning i de urørte skove, idet der sigtes mod at fastholde nuværende lysåbne § 3-områder og habitatnaturtyper i en bestemt tilstand. Det er imidlertid i strid med hele formålet med urørt skov, som jo netop er at skabe rammerne for en dynamisk og

¹ Baaner, L., & Pedersen, P. B. M. (2020). Beskyttelsen af urørt skov i Danmark. Tidsskrift for Miljø, 2020(10), 385-396.

selvforvaltende natur, hvor arter og naturtyper flytter sig over tid, i takt med at områderne udvikler sig. Der skal ikke være mål for traditionel pleje som f.eks. målrettet græsning, og enhver form for mekanisk pleje, med mindre, det konkret kan sandsynliggøres, at det er nødvendigt for at sikre kritisk truede arter og/eller naturtyper.

Uanset hvad, bør høslæt og anden mekanisk pleje under ingen omstændigheder finde sted i de urørte skove, da det efterlader homogene og strukturelt ensartede naturområder. Hvor der er større arealer med værdifuld lysåben natur, også i tilknytning til de udpegede arealer, bør man således prioritere at sikre naturlig græsning med udgangspunkt i de anbefalinger, forskerne er kommet med, dvs. helårsgræsning med flere dyrearter uden fodring.

Kommentarer til "2.2.2 Særligt om store nåletræsområder":

Vi er uenige i at der i flg. retningslinjerne lægges op til at trække udfasningen af oversøiske nåletræer over så lang en periode som 25 år. Tidsfristen bør være langt kortere, og flugte med EU's biodiversitetsstrategi samt de forventede FN-mål – dvs i 2030.

Fremfor traditionel skovdrift bør Naturstyrelsen i forbindelse med genopretning som hovedregel fjerne eller lade nåletræerne dø på roden hurtigst muligt, f.eks. inden for fem år, hvorefter arealerne udlægges til naturlig succession med naturlig hydrologi og græssende dyr.

I alle egne af landet vil en række græsningstolerant træ- og buskarter hurtigt kunne indfinde sig på arealerne, især hvis der samtidigt etableres ekstensiv helårsgræsning der sikrer naturlig frøspredning

Eftersom der findes en artsrig, lysåben natur i mange plantager, vil en lang periode med lysåbne forhold og en langsom græsningspåvirket tilgroning være langt at foretrække for biodiversiteten, frem for en lang periode med ensartede plantager afløst af nyplantninger.

Ved at sikre naturlig hydrologi og græsning fra start skaber man nogle meget spændende rammer for at udvikle varierede og dynamiske skovlandskaber, som på sigt vil rumme en meget stor variation af levesteder.

Kommentarer til "2.3 Artsforvaltning":

Det er understreget, at der som udgangspunkt ikke forvaltes for enkeltarter i urørte skove. Vi er tilfreds med denne ændring fra tidligere udkast.

Vi er også enige i, at der i ganske særlige tilfælde, hvor der er uerstætelige værdier på spil, kan der gøres en undtagelse og gennemføres en fokuseret pleje. Det er nu specificeret og konkretiseret i de overordnede retningslinjer.

Der mangler dog stadig en beskrivelse af hvilke kriterier man vurderer arterne efter; hvor truet skal en art f.eks. være i forhold til Rødlisten, før man iværksætter særlig pleje? Endvidere bør artspleje i hvert enkelt tilfælde bygge på specifikke, faglige anbefalinger fra eksperter på de enkelte arter.

For de mindre skove, der lægges urørte, kan mere fokuseret artspleje bedre accepteres, hvilket også fremgår nu, da det i sagens natur er svært at skabe den nødvendige plads til de dynamiske processer, der ofte er grundlaget for naturligt at sikre f.eks. meget våde eller lysåbne områder i skovene.

Vi skal gøre opmærksom på, at retningslinjernes beskrivelse af invasive arter, hverken svarer til Miljøstyrelsens², eller internationale definitioner. Der står dette "... *invasive arter, som er arter fra*

² <https://mst.dk/natur-vand/natur/invasive-arter/>

fremmede egne (ikke hjemmehørende arter), som skader den hjemmehørende natur ved at kunne brede sig voldsomt på bekostning af hjemmehørende arter". Denne beskrivelse er fagligt ufuldstændig og bør rettes til.

Kommentarer til "2.4 Retningslinjerne":

I indledningen angives det, at Naturstyrelsen i forbindelse med udarbejdelsen af de overordnede retningslinjer er der: *"som input benyttet forskningsbaseret rådgivning blandt andet i form af en afsluttet Erhvervs-PhD om at fremme biodiversiteten på Naturstyrelsens arealer (Buchwald 2018) og de forskningsbaserede anbefalinger i rapporten "Anbefalinger vedrørende omstilling og forvaltning af skov til biodiversitets-formål" (Møller et al 2018)".*

Vi savner helt en angivelse og kreditering af Miljøministerens forsker-rådgivningsgruppens for urørt skov, gerne med link til denne gruppes rådgivning, samt en række andre rapporter og anbefalinger – se også vores kommentarer til litteraturlisten. På Naturstyrelsens egen hjemmeside er en lang række notater og rapporter allerede samlet, og der bør linkes hertil, så eksterne interessenter, samt ikke mindst styrelsens medarbejdere, der i fremtiden skal udmønte disse retningslinjer, nemt kan tilgå den forskningsbaserede viden.

Kommentarer til "2.4.1 Overordnede retningslinjer for fældning, udtag og salg":

Det er en politisk beslutning at kommerciel hugst af løvtræ udfases over 6 år på de arealer der er udlagt under Biodiversitetspakken i stedet for at blive indstillet øjeblikkeligt. Det er imidlertid vigtigt at der fortsat tages hensyn til den fremtidige biodiversitet i de kommende urørte skove. Vi beder derfor om at der et passende sted i dette afsnit 2.4 tilføjes:

"Fældninger af løvtræ mhp salg under udfasningsordningen skal dog stadig ske under hensyn til den nuværende og kommende biodiversitet og der i hver enkelt driftsplan sættes konkrete maksimale vedmængder af forskellige kategorier der kan udtages. Det skal tilstræbes at fældninger foregår på steder der er sammenfaldende med behovet for mere lysåben skovnatur eller regulært lysåbne naturtyper. Umiddelbart efter at sådanne fældninger er afsluttede skal det følges op af græsning. Der må under ingen omstændigheder fældes træer der har huller eller skader der gør dem mere værdifulde for biodiversitet og mindre værdifulde til træprodukter. Der skal efterlades enkelte, gamle løvtræer (mindst fem per ha og helst af flere arter) i den lysåbne skovnatur, således at der fortsat er gamle træer til stede for de organismer der er afhængige af det, uanset at området transformeres til en mere lysåben habitat."

Eftersom manglen på dødt og døende ved er akut i de danske skove, er det væsentligt, at der fjernes mindst muligt ved i forbindelse med overgangen til urørt skov. Det bør stadig fremgå tydeligt af dette afsnit f.eks. ved at understrege, at der ikke skal ske salg af ved fra hjemmehørende arter ud over det salg politikerne har vedtaget af hensyn til industriens behov for FSC-træ. Naturstyrelsen bør aktivt hjælpe erhvervet med alternative forsyningskilder i samarbejde med f.eks. Dansk Skovforening og Skovdyrkerne.

Af afsnittet fremgår der om dette, at *"Undtagelser vil så vidt muligt fremgå af forvaltningsplanen for den enkelte skov, om hvor og hvor meget ved fra hjemmehørende træer, der vil blive udtaget"*.

Det er vores opfattelse, at denne formulering skal ændres til *"Undtagelser skal altid fremgå af forvaltningsplanen for den enkelte skov, om hvor og hvor meget ved fra hjemmehørende træer, der vil blive udtaget. Er dette ikke muligt skal der foregå en skriftlig høring af lokale natur-organisationers repræsentanter."*

Af afsnittet står ikke muligheden for skabelse af stående dødt ved beskrevet ved topkapning, veteranisering, højstubbe eller vådlægning. Denne mulighed bør tilføjes og begrundes fagligt.

I afsnittet er beskrevet strukturfældningers formål og til dels metode, men allerede nu ser vi sådanne strukturfældninger i bevoksninger med hjemmehørende træer i kommende nationalparker som IKKE opfylder retningslinjerne. I konkrete tilfælde (som i Teglstrup Hegn) er der mere tale om rydninger, hvor fx hvert 3. træ lægges ned – og endda træer med potentiel høj biodiversitetsværdi. Derved er der netop ikke skabt strukturel variation.

Vi savner fortsat en beskrivelse af **aktiv brug af ild**. Ild bør i langt højere grad indføres som et effektivt værktøj til at skabe dødt ved og veteranisere nåletræer, samt til den efterfølgende bekæmpelse af genvækst.

Vi savner fortsat en beskrivelse **skabelse af dødt ved, når der skal genskabes vådområder**. Ved at hæve vandstanden vil træerne gå ud og være værdifuld dødt ved og skabe strukturel variation over en lang årrække.

Kommentarer til "2.4.2 Overordnede retningslinjer for græsning":

Græsning er, i overensstemmelse med forskernes anbefalinger, en grundlæggende og meget vigtig dynamisk proces i forvaltning af dansk skovnatur, og det fremgår nu af retningslinjerne.

Mange truede og sjældne arter trives med eller er helt afhængige af effekterne ved græsning, og WWF Verdensnaturfonden er derfor uforstående overfor denne sætning: *"Desuden kan overgræsning skade truede arter"*. Fraværet af græsning og undergræsning ligeledes kan skade truede arter – og der er endda evidens for dette – tænk f.eks. på alle de truede dagsommerfugle knyttet til skovlysninger. Sætningen virker påfaldende subjektiv, og bør naturligvis reflektere faglige viden.

Vi anbefaler stadig, at man som udgangspunkt tilrettelægger forvaltningen efter forskernes anbefalinger om helårsgræsning med flere arter uden fodring. Det er vigtigt med så bredt et udvalg af planteædere som muligt i de enkelte områder, så der både er oprodende dyr som vildsvin, store drøvtyggere som kvæg, bison og hest samt "mixed-feeders" og browsere som kronstyr, rådyr, dådyr og elg.

Vi anbefaler fortsat, at der stræbes mod at opnå naturlige tætheder af store planteædere, så bestandsstørrelsen reguleres efter fødemængden om vinteren, da det efterligner effekten af naturlige fluktuationer i bestandsstørrelse og sikrer, at der ikke kommer et for højt græsningstryk om sommeren.

Det er en metodefejl at basere behovet for store planteædere på om der p.t. forekommer arter knyttet til lysåben skov. Store planteædere er en del af den vilde natur og bør indføres i alle urørte skove, hvor det er muligt, men selvfølgelig i passende, naturlige tætheder de lokale forhold taget i betragtning. Fravær af arter knyttet til lysåben natur kan være en konsekvens af skovdrift og f.eks. træplantning frem for naturlige årsager. Hvor der formodes at have været lysåben natur på grundlag af terræn, hydrologi, nærhed til eksponeret kyst eller lignende, bør områderne naturgenoprettes med naturlig hydrologi eller fældning. Dermed vil der genoprettes naturlige levesteder for både græssere og browsere.

Vi savner stadig en ambition om at fremme ådsler i de kommende urørte skove. Ådsler er en meget vigtig del af et selvforvaltende system, og det bør derfor være målet, at der i fremtidens urørte statsskove med tiden efterstræbes et naturligt niveau af ådsler fra de store planteædere.

Vi forstår ikke følgende sætning i retningslinjerne og hvilken evidens den er baseret på: *"Jo større arealer, der indhegnes og græsses, jo mere påvirker det friluftslivet – der kan derfor lokalt være en kumulativ effekt af indhegninger på friluftslivet..."*.

Al erfaring viser derimod stigende friluftsliv ved etablering af hegn med græssende dyr på store arealer – og hegnede naturområder med græssende dyr forhindrer ikke friluftsliv. Tænk f.eks. på Vestamager, Jægersborg Dyrehave, Naturstyrelsen andre dyrehaver, Hellebæk Kohave, Almindingen, Molslaboratoriet og Lille Vildmose. Og store hegnede arealer, mindsker oplevelsen af hegn og låger, når man først er indenfor. Ud over – og ikke uvæsentligt – at i store hegninger med ekstensiv helårsgræsning er antallet af dyr så lavt, at "chancen" for at støde på dyrene i forbindelse med friluftsliv ofte er lav. Disse overvejelser mangler HELT i retningslinjerne, som derfor kan opfattes som unødigt problematiserende i forhold til friluftsliv af græssende dyr og store hegnede naturområder.

Endelig mangler der i retningslinjerne under dette afsnit, nogle mere konkrete anbefalinger/vejledninger til passende græsningstryk og sammensætning af græssende arter. Nyere forskning (national og international) dokumenterer effekterne og peger netop på at f.eks. krondyr alene ikke kan sikre opretholdelse af skovlysninger, samt betydning for biodiversitet af store tunge græsædere.

Kommentarer til "2.4.3 Overordnede retningslinjer for genopretning af naturlig hydrologi":

Det bør beskrives, at naturlig hydrologi kan anvendes som metode til skabelse af dødt ved.

Kommentarer til "2.4.4 Overordnede retningslinjer for plantning":

Jævnfør vores bemærkninger til afsnit 2.2.2 bør det kun i sjældne tilfælde være nødvendigt at plante træer i de kommende urørte skove. En længere periode med lysåbne arealer med langsom indvandring af skov vil rumme potentialet for en høj biodiversitet og klart være at foretrække frem for en lang periode med hegnede plantninger. Her er det særlig vigtigt, at der forinden er tilstræbt naturlig hydrologi og sikret et naturligt græsningstryk fra store planteædere, da begge dele vil understøtte den naturlige heterogenitet, der findes i naturlig succession.

Store planteædere er i øvrigt fremragende vektorer for spredning af mange træer og buske og vil med deres græsning og slid skabe gode spiremuligheder i landskabet.

Følgende fremgår af retningslinjerne: *"Urørt løvskov: Der foretages som hovedregel ikke plantning i urørt løvskov. Der kan dog i mindre omfang gennemføres plantninger af hjemmehørende arter til fordel for biodiversiteten"*. Vi mangler helt en nærmere fagligt begrundet redegørelse i retningslinjerne for, hvad der menes med "til fordel for". Allerede nu ser vi forslag fra lokale enheder af Naturstyrelsen om plantning i kommende urørt skov, uanset frøkilder og spredningsvektorer findes.

Kommentarer til "2.4.5 Overordnede retningslinjer for skabelse af dødt ved":

Det er i overensstemmelse med forskernes anbefalinger at udføre veteranisering i overgangsfasen, men herefter bør der ikke ske aktiv veteranisering i de urørte skove. Her anbefaler vi, at der anvendes både fældning, topkapning, veteranisering, ringbarkning. samt naturlig hydrologi.

Naturlig hydrologi som metode fremgår ikke i de nuværende retningslinjer, hvilket bør tilrettes.

Herefter må det være op til naturlige processer som ild, storm, græsning og lynnedslag at skabe en kontinuert tilførsel af dødt ved, hvilket er hele pointen med at arbejde hen imod et selvstående økosystem.

Kommentarer til "2.4.6 Overordnede retningslinjer for invasive arter og lysåbne arealer":

Som nævnt i vores forrige høringssvar er det første punkt ikke i tråd med ønsket om at fremme selvforvaltende natur, og det bør stryges eller modificeres kraftigt. Dette strider også imod formålet med urørt skov at skulle fastholde habitatnaturtyper eller § 3-naturen i en given tilstand.

Skabes rammerne for en naturlig variation og dynamik, så må man acceptere at arter og naturtyper på sigt kan flytte rundt i områderne. I øvrigt kan pligten til opretholdelse (og ikke mindst forbedring) af habitatnatur ikke henføres direkte til det enkelte Natura2000 område, men til nationalt niveau.

Det bør beskrives, at naturlig hydrologi og ild kan anvendes som metode til bekæmpelse af invasive arter, f.eks. overfor genvækst af sitka.

Kommentarer til "2.4.7 Overordnede retningslinjer for friluftslivet":

Plejet og forvaltet natur har vi masser af overalt i landet, men selvforvaltende natur i større områder, drevet af naturlige processer og naturlige dynamikker, kan man endnu ikke opleve i Danmark. Derfor bør udlæg af urørt skov også ses som en unik chance for at give befolkningen en gave i form af naturoplevelser, som man i dag må til udlandet for at få.

Derfor bør det også tilstræbes, at fremtidens friluftsliv i de urørte skove indrettes, så det kan indpasses med den dynamik og uforudsigelighed, der vil blive mere og mere udbredt i skovene. Det kan ikke undgås, at de nye forhold i skovene kommer til at påvirke den eksisterende anvendelse af skovene, f.eks. ved at dele af skovene bliver meget våde, præget af væltede træer eller tilstedeværelsen af store planteædere.

Af hensyn til forstyrrelsesfølsomme arter bør stisystemer dog planlægges, så der etableres større og sammenhængende forstyrrelsesfrie områder i skovene. Det er således et af de store ønsker med en dynamisk og selvforvaltende skovnatur med genoprettet naturlig hydrologi at skabe betingelser for genindvandring af udryddede arter som f.eks. sort stork.

Vedrørende nedenstående afsnit, mener vi dog, at de beskrevne områder og deres forvaltning skal fremgå af driftsplanerne, og hvis dette ikke er muligt, at fældning af hensyn til friluftsliv sker efter høring af lokale natur-organisationers repræsentanter.

"I og ved steder i urørt skov med væsentlig anvendelse eller færdsel af mennesker vil der kunne ske fældning, fjernelse og salg af træer for at opretholde sikre, attraktive og lysåbne forhold for færdsel og ophold uden voldsom ophobning af dødt ved. Det gælder også opretholdelse af udsigter, som traditionelt har været holdt åbne ved jævnlig fældning af opvækst."

Vi ser ingen grund til at tømmer fra de fældede træer el lign. sælges. Det bør naturligvis lægges et andet og egnet sted i den pågældende urørte skov til naturligt henfald i lighed med andre dele af retningslinjernes beskrivelse af fældning af særhensyn (f.eks. frøavl og fortidsminder).

Kommentarer til "2.4.8 Overordnede retningslinjer for fortidsminder og kulturmiljøer:

WWF Verdensnaturfonden anerkender naturligvis fortsat betydningen af fortidsminder og kulturmiljøer i de urørte skove. Men eftersom hovedparten af fortidsminderne har været påvirket af græsning gennem mange hundrede år, ofte flere tusinde år, ser vi fortsat ingen evidens for om de skulle være specielt sårbare over for den ekstensive græsning, som naturlig helårsgræsning vil være. Skulle der være enkelte fortidsminder, som efter en faglig vurdering ikke kan tåle græsning, bør man hegne det konkrete fortidsminde – gerne suppleret med information der formidler netop de(t) pågældende fortidsminde(r).

Kommentarer til "2.4.9 Overordnede retningslinjer for forsøg og frøavl:

Afsnittet er præciseret og tydeliggjort efter vores forrige kommentarer. Frøproduktion i sig selv bør ikke kunne forhindre udlæg til urørt skov, hvis den pågældende skov er prioriteret af biodiversitetsforskerne.

Kommentarer til "2.4.10 Overordnede retningslinjer for storm, brand og lignende":

Skovbrand er en vigtig proces i urørte skove og naturlige brande bør som udgangspunkt kun bekæmpes, når eller hvis branden truer med at forårsage skade uden for de urørte skove. Desuden savnes muligheden for at bruge ild aktivt både i forbindelse med naturgenopretning og efterfølgende forvaltning, f.eks. som et effektivt værktøj til at slå ensartede bevoksninger af nåletræer ihjel i den indledende fase, eller til at fjerne genvækst af f.eks. sitka. Der bør udpeges zoner i de kommende urørte skove, hvor eventuelle naturbrande får lov at udvikle sig frit når sikkerheden kan varetages. Brandberedskaberne skal inddrages i dette arbejde med deres naturligt helt centrale rolle heri, og for at de kan udvikle deres ekspertise og viden til at håndtere denne samfundsinteresse.

Kommentarer til "3. Litteraturliste"

Litteraturlisten er efter vores opfattelse mangelfuld og bør opdateret med en række rapporter og publikationer, og gerne som aktive links, fx:

Petersen, A.H., T.H. Lundhede, H.H. Bruun, J. Heilmann-Clausen, B.J. Thorsen, N. Strange og C. Rahbek (2016): Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove. En analyse af den nødvendige indsats, og hvad den betyder for skovens andre samfundsgoder. Center for Makroøkologi, Københavns Universitet. 110 sider.

Petersen, A.H., J. Bladt, H.H. Bruun, R. Ejrnæs, J. Heilmann-Clausen og C. Rahbek (2017): Biologiske anbefalinger om udpegning af skov til biodiversitetsformål på statens arealer. Forskningsbaseret rådgivning fra Københavns og Aarhus Universiteter i forbindelse med regeringens Naturpakke. Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Københavns Universitet. 40 s.

Anders Barfod, Hans Henrik Bruun, Preben Clausen, Lars Dinesen, Sara Egemose, Rasmus Ejrnæs, Camilla Fløjgaard, Jacob Heilmann-Clausen, Theis Kragh, Anders Højgård Petersen, Carsten Rahbek, Eva Roth, Karsten Raulund-Rasmussen, Jesper Sølvner Schou, Jens-Christian Svenning & Martin Søndergaard (2020). Genopretning af biodiversitet og økosystemer i Danmark. Det danske IPBES-samarbejde: Aarhus, København, Roskilde og Syddansk Universitet samt DTU Aqua.

Samt indsættelse af links til Naturstyrelsens egen hjemmeside om urørt skov:

<https://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/uroert-skov/>

Vi ser med spænding frem til den videre proces og glæder os til at opleve den vilde natur udvikle sig i fremtidens urørte skove!

Med venlig hilsen

Thor Hjarsen, biolog
WWF Verdensnaturfonden

Anders Horsten, biolog
Dansk Ornitologisk
Forening/BirdLife Denmark

Anders N. Michelsen, biolog og
Kenneth G. Buk, Phd nature
conservation
Verdens Skove

Fra: [DN Favrskov](#)
Til: [Bioskov](#)
Cc: [DN Randers](#); [Tine Skafte Nielsen](#)
Emne: Høringsvar om urørt skov - fra DN Favrskov afd.
Dato: 24. august 2022 23:02:53

Til Naturstyrelsen

Vi opdagede her lidt i sidste øjeblik, at Naturstyrelsens areal på bakketoppen Lysnet, ved Vissing, på grænsen mellem Randers og Favrskov kommuner er udlagt til urørt skov.

Vi skal minde om at arealet indgår i en verserende fredningssag, hvor Lysnet-toppen søges ryddet for skov, dels for at sikre udsigten, dels for at sikre en række fine overdrev rundt om toppen. Det vil derfor være uheldigt netop i dette tilfælde at lade det gro videre i skov.

Skovdækket består dels af tilplantede arealer, dels af en relativ ung succession af pionertræsarter, hvoraf i hvert fald en del søges ryddet på NST's areal.

Fredningen er gennemført ved Fredningsnævnet og ligger for tiden hos klagenævnet. DN har påklaget afgørelsen for at få inddraget et større areal jf. oprindelige fredningsforslag, men har ikke påklaget bestemmelserne om rydning af skov, hvorfor man må antage at de vil blive bevaret i den endelige fredning.

Vi skal således henstille til, at der tages hensyn til fredningen og de bestemmelser, der forventes at blive resultat af fredningen. NST har været part i fredningssagen og vil allerede have alt materiale liggende, hvorfor det ikke er vedhæftet her.

Med venlig hilsen

Alfred Borg
formand for DN Favrskov

PS:

DN fremsender et fælles høringsvar fra vort sekretariat og det er muligt, at vort ærinde er medtaget der allerede, men vi har endnu ikke set det endelige svar og vi nåede ikke at få vort bidrag med i tide.

Fra: [Lasse Werling](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Hørings svar til udpegninger
Dato: 24. august 2022 23:38:49

til Naturstyrelsen

Hørings svar fra Lasse Werling - til udpegning af ca 29000 ha ny urørt skov.

Jeg hilser den nye udpegning af det store, supplerende areal urørt skov meget velkommen og har – lige som formodentlig mange andre naturinteresserede danskere - set frem til at følge konkret med i, hvor jeg kan gå hen og opleve de kommende natur-forandringer.

Præcis identifikation af de indgående arealer

Det nævnes i høringsbrevet, at "udpegningsarealerne vises på hørings siden og i kortmaterialet".

På det tilhørende digitale kort er de foreslåede arealer dog ikke vist konkret, men udelukkende markeret som brutto-arealer. Det er ærgerligt og uforståeligt – og opleves som arrogant eller som urimeligt hastværk, at Naturstyrelsen ikke har valgt at vise præcis, hvor de kommende urørte arealer præcis er tænkt.

Både for de større skovarealer og i listen over områder <50 ha er der anført præcise ha-tal. Så Naturstyrelsens udgangspunkt har selvfølgelig været en digital kortlægning for at kunne opgøre arealerne præcist.

Det ville have været meget nemt at lægge dette kortlag på hjemmesiden / hørings siden. I stedet for at man i stor udstrækning nu skal gætte sig til afgræsningen inden for store lilla-markerede total-NST-arealer, der rummer både sø, ager mmm... og som uforståeligt - med fællessignatur - benævnes "Tidligere naturnær skovdrift". Jeg opfordrer Naturstyrelsen til efter endt høring at lægge et letlæseligt kortlag ud på hjemmesiden med den præcise afgræsning af de arealer, der indgår i udpegningen. Det vil gøre det nemt at forholde sig til og nemt at glæde sig konkret til. Denne afgræsning skal jo alligevel præciseres, når der skal udarbejdes forvaltningsplaner for områderne.

(Det samme digitale kort trænger i øvrigt til et grundigt kvalitets-tjek: F.eks. indgår både Slåen Sø og Almind Sø med signatur for "urørt udpeget 2020". Det er forholdsvis betryggende, at Naturstyrelsen mener, at søerne skal være urørte..., men det er vel ikke lige det, der var tanken?)

Medtælling af tilgrænsende, lysåbne naturarealer

Det er valgt, at tilgrænsende, lysåbne arealer <20 ha medtælles i arealet med urørt skov. Det giver selvfølgelig biologisk mening, under forudsætning af at arealerne indtænkes i en fremtidig græsningsforvaltning af

overgangsbræmmen mellem sluttet skov og tilgrænsende lysåben natur. Og meget gerne som signal om, at flere urørte skove kan forvaltes som græsningsskov integreret netop med tilgrænsende, lysåbne naturarealer. Dette bør selvfølgelig afspejles i kommende, samlede forvaltningsplaner, så medtællingen ikke bare øger urørt skov-arealet. Det bør understreges, at disse arealer skal forvaltes som lysåben natur – optimalt med græsning.

Forslag til yderligere udpegning

Det forelåes, at Østerskoven, østlige del (Søhøjlandet) fra syd op til og med Avnsø-området medtages i udpegningen. Området rummer centralt væsentlige arealer med kortlagt habitatnatur (9120 Bøg på mor med kristtorn). Disse arealer vil kunne sammenbinde de udpegede baseline-arealer i nord- og sydenden af skoven. Terrænmæssigt og jordbundsmæssigt har området potentiale til at udvikle sig til artsrig, lysåben løvskov på morbund. Samtidig udgør områdets søbræmme stort naturpotentiale ved generel konvertering til løvskov.

Processen videre frem

Høringen af de supplerende ca. 29.000 ha urørt skov har allerede – af forskellige årsager - været næsten 1 år undervejs siden den politiske udmelding. Naturstyrelsen opfordres derfor til at speede processen med endelig udpegning og udarbejdelse af forvaltningsplaner mest muligt op, så processen er nået længst muligt, inden et muligt nyt politisk flertal kunne have interesse i at rulle endnu ikke bindende udpegninger tilbage.

Monitering

Jeg går ud fra, at der foretages en monitering af skovenes naturindhold, inden udlæg til urørt skov – svarende til hvad der er planlagt for allerede udpegede urørt-skov-arealer.

Med venlig hilsen

Lasse Werling

Biolog

Danmarks Cykleunions hørings svar vedrørende udpegningen af yderligere 29.000Ha urørt skov

Danmarks Cykleunion (DCU) anerkender det store fokus på at styrke naturværdierne.

Urørt skov er i udgangspunktet ikke en forhindring for de cyklende og cyklingens aktiviteter, så længe stierne holdes åbne og aktiviteter, der i dag foregår på stierne, kan fortsætte og tillades i den urørte skov.

Naturstyrelsens rapport "Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørte skove" bestyrker at der skal tages vide hensyn til friluftslivet ved forvaltning af urørt skov.

Derfor er det beklageligt og bekymrende at:

1. De første forvaltningsplaner i høring for urørt skov viser at NST vil etablere græsning på arealer med selv meget stort brugertryk og hvor der i dag foregår mange aktiviteter, der ikke er forenelige med græsning.
2. Der pågår lovgivningsarbejde i Transportministeriet, der vil gøre det muligt at etablere hegning hen over selv trafikerede cykelruter og MTB-spor, endda uden konsekvensvurdering.

Således ser det ud til at den kommende forvaltning af urørt skov kan få alvorlige konsekvenser for det aktive friluftsliv og her specifikt den idrætslige cykling.

Færdsel blandt store græssere er forbundet med risiko for alvorlig personskade. Derfor reducerer etablering af græsning den oplevede og reelle adgang for cyklende der i dag færdes på stier og veje i de pågældende naturområder.

DCU har særligt fokus på, at foreningers og løbsarrangørers reelle adgang til den etablerede cykelinfrastruktur, forringes væsentligt i områder hvor der udsættes store græssere. Cyklingens infrastruktur omfatter i naturen typisk grusveje, samt lokale, regionale og nationale cykelruter og MTB-spor.

Der opstår en række problemstillinger når der etableres græsning hvor der cycles.

På mange cykelruter og MTB-spor i naturen er det besværligt eller ikke muligt at passere rundt om store græssere i sikker afstand. Det gælder særligt i den urørte skov, der vil blive tiltagende tæt og fugtig i bunden. Således vil det blive en problemstilling at stier og ruter blokeres i kortere eller længere tid af store græssere. Det vil påvirke cykling med alle mange formål.

De cyklende vil returnere af stier der er skiltet som én-vejs, vil spredes på arealet af andre stier der kan være mindre egnet til cykling, og de cyklende kan blive tvunget til større omveje. Der kan henvises til hollandske erfaringer.

Sådan spredning er særlig problematisk for børn og unge der cykler samt for foreningerne.

Et eksempel er at der nu planlægges græsning i urørt skov i et område der gennemløbes af et af Danmarks mest trafikerede MTB-spor i Vesterskoven ved Silkeborg. Her er op imod 80.000 gennemkørsler/år (oplyst af lokale MTB-miljø) og mere end 1000 gennemkørsler på samme spor en weekenddag med godt vejr og arrangementer. Hvis der står en flok køer på sporet i

sporsegmenter der forløber på skrænter i tæt skov, så kan det blive meget besværligt med passage for mange hundrede cyklende i løbet af kort tid. Særligt vil de mange børn og ældre der cykler MTB blive påvirket af sådanne omstændigheder.

I mange af områderne der nu udpeges til urørt skov er der regionale og nationale cykelruter samt MTB-spor, der har stor betydning for både turister og i særdeleshed den lokale befolkning og dens foreninger.

At åbne for at der kan færdes store græssere på stier med mange cyklende og cykleaktiviteter bliver et stort tilbageskridt for cykling i Danmark som motions og transportform. Det vil særligt ramme børn, skoler, foreninger og de mere end én million danskere (18%), der er "helt eller delvist enige" i at de er bange for at færdes med store græssere (Danmarks Naturfredningsforening/Epinion 2022). Erfaringer fra Holland viser at denne andel kan stige når der opstår ulykker med store græssere og skovgæster.

Færdsel i naturen inkl. blandt store græssere i urørt skov er på eget ansvar. Naturstyrelsens retningslinjer for færdsel blandt store græssere er vanskelige at overholde som cyklende. Således vil en træner, lærer, pædagog eller foreningsformand, der har ansvar for cyklende børn, løbe en øget risiko for at blive gjort personlig ansvarlig ved ulykke med store græssere. Dommen efter Præstø-ulykken var klar og utvetydig i placering af ansvar.

Arealerne hvor der nu etableres græsning i de udpegede urørte skove vil derfor være tabt som rekreativt areal for mange foreninger. Således tabes der faciliteter for foreningsidrætten.

At der nu åbnes for græssere på cykelstier og MTB-spor på mange flere naturarealer end "blot" naturnationalparkerne vil derfor ramme foreningslivet hårdt og særligt det store børn og ungearbejde der foregår i naturen.

Det er i høj grad foreningerne der tager de danske børn med i naturen. Det understreges af Idrættens analyseinstituts undersøgelse fra 2021, der viste at antallet af børn der cykler MTB i naturen er 3-doblet på blot 5 år. I DCU's medlemsforeninger er der nu mere end 60% flere børn der cykler MTB end landevejscykling.

Den idrætslige cykling på naturarealer omfatter især MTB og gravelcykling. Foreninger, talentarbejde og elitetræning er afhængige af cyklingens infrastruktur. Cykelstier og MTB-spor er de cyklendes idrætsfacilitet.

Særligt arrangementer rammes hårdt af at der etableres græsning. Arrangementer for cyklende i naturen omfatter alt fra børneløb til elitens verdensmesterskaber, lange gravel motionsløb og MTB-motionsløb med over tusind deltagere. Disse arrangementer har stor betydning som konkurrence, motivation, talentudvikling og for mange cykelforeningers økonomi.

Af NST's rapport om forvaltning af urørt skov fremgår følgende "Det er som hidtil muligt at få tilladelse til friluftaktiviteter, som kræver styrelsens tilladelse, fx erhvervsmæssige aktiviteter, stævnepladskrævende arrangementer mv. "

Der er en lang række arrangementer der ikke er sikkerhedsmæssigt forsvarlige, praktisk mulige eller sportsligt mulige at gennemføre blandt store græssere. Således vil etablering af græsning på arealer der i dag benyttes til idrætslige arrangementer som udgangspunkt forhindre disse

aktiviteter. Det underminerer foreningernes virke og hindre gennemførelsen af arrangementer der er essentielle for den idrætslige cykling. Der er således tale om en betydelig reduktion af de rekreative muligheder i urørt skov med mange idrætslige interesser og aktiviteter, når forvaltningen af arealerne suppleres med græsning.

DCU finder det beklageligt hvis forvaltningen af urørt skov ikke får den balance, der kan sikre at det idrætslige friluftsliv fortsat kan udvikle sig til gavn for folkesundheden og sammenhængskraften i samfundet.

Cyklingen og foreningslivet er afgørende for at få flere børn og unge ud at være aktive i naturen og dertil de sundhedsmæssige, klimamæssige og trafikbelastningsmæssige dagsordner hvor cykling er central for at forløse de store potentialer.

Med mere end en halv million danskere der cykler MTB i naturen og dertil gravelcyklende, turister, pendlere m.fl., - så kan etablering af græsning i urørt skov i tillæg til de planlagte naturnationalparker, få konsekvenser for en stor andel af befolkningen.

Det er således DCU's anbefaling at græsning i urørt skov kun indføres efter meget grundig analyse af konsekvenserne for friluftslivet og at den fremtidige forvaltning baseres på analysens konklusioner om hvad der skal til for at sikre det aktive friluftsliv inkl. cykling fremadrettet.

I følgende skove der nu er udpeget til urørt skov forgår der omfattende idrætslig cykling:

- Rold Skov
- Hjermind Skov
- Svannige Bakker
- Lille Hareskov
- Hestehave Skov
- Geelskov
- Bjerge Skov
- Sønderskoven (Søhøjlandet)
- Tisvilde Hegn

Skove der er udpeget til naturnationalparker er ikke medtaget da konsekvenserne her er gennemgået i de særskilte bemærkninger og høringer indsendt vedr. naturnationalparkerne.

DCU bidrager meget gerne til at kvalificere forvaltningsplanerne i de kommende urørte skove hvor der i dag foregår idrætslig cykling.

Med venlig hilsen

Med venlig hilsen
Klaus Bach og Niels Holm
DCU Spor og Natur

[bach.klaus\(a\)gmail.com](mailto:bach.klaus(a)gmail.com)
2854 0535

Danmarks Cykle Union
Danish Cycling Federation

Idrættens Hus
Brøndby Stadion 20
DK-2605 Brøndby
Denmark

web
facebook
email
tel

cyklingdanmark.dk
facebook.com/DanmarksCykleUnion
dcu@dcu-cykling.dk
+45 43 26 28 02

Naturstyrelsen
bioskov@nst.dk

Hørings svar vedr. forslag til urørt skov (NST J.nr. 21/14244)

24. AUGUST 2022

Hermed fremsendes nogle få kommentarer til det samlede materiale i høringsmaterialet.

SKOV, NATUR OG BIOMASSE

ROLIGHEDSVEJ 23
FREDERIKSBERG C

Ang. Bilag 2: Oversigt over forslag til udpegning af ny urørt skov

DIR 35 33 16 99
MOB 20 30 09 69

Generelt er der igennem mere end 170 år anlagt mange langsigtede feltforsøg på statens arealer, med støtte i Skovlovens § 2. Gennem etablering og kontinuert måling af træer på disse forsøgsarealer i løbet af deres levetid, er der løbende investeret betydelige ressourcer. Der ændres med dette forslag grundlæggende på rammerne for de eksisterende forsøg ligesom det fremadrettet vil være vanskeligt at etablere forsøg på statens arealer, særligt med den samme repræsentation som der har været hidtil. Der henvises også til <https://ign.ku.dk/om/kort-over-langsigtede-feltforsog/>.

vkj@ign.ku.dk
ign.ku.dk

REF: VKJ
SAG: 061-0003/22-5070

Udlæg af Vestskoven påvirker en lang række forskningsprojekter, der hidtil har tiltrukket såvel nationale som internationale forskere. Den lange periode med aktiv skovrejsning i Vestskoven giver unikke muligheder for at studere skovudvikling gennem kronosekvenser. Vestskoven startende med en offentlig indsamling af midler til de første 50.000 træer i 1966 og er fortsat med plantninger i de seneste årtier. Udlæg af denne skov til urørt skov ændre mulighederne for at anvende forsøgsarealerne der i samme omfang som hidtil.

Udlæg af de store arealer omkring Skovskolen i Nødebo, vil påvirke mulighederne for undervisning der. Der henvises til Skovskolens eget hørings svar.

Ang. Bilag 3: Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove

SIDE 2 AF 4

Ang. Publikums adgang og risiko

I Bilag 3 side 4 står: ”Efter en periode med naturgenopretning fældes som udgangspunkt ikke træer i de urørte skove undtagen træer, som er til fare eller gene for borgerne, friluftslivet eller kulturværdier...”

Og på side 6: ”øge borgernes mulighed for at opleve de urørte skove gennem faciliteter, spor mv.”

Samt på side 7: ”Urørt skov har således et dobbelt formål om både at fremme en rigere natur og give befolkningen gode muligheder for friluftsliv. Adgangen for borgerne sikres og ledsages af formidling om skovens ændrede status mv. Af hensyn til sikkerhed for skovenes brugere kan træer fældes eller uskadeliggøres på anden vis. I givet fald efterlades det døde ved til naturlig nedbrydning i skoven til glæde for ikke mindst svampe og biller.”

På side 21 står der: ”Færdsel i urørte skove sker, som for de øvrige arealer, på borgerens eget ansvar (Jf. Naturbeskyttelsesloven §23).”

Ud fra disse kommentarer virker det som om, der vil blive taget hånd om risikotræer, men det forklares ikke, hvordan dette spiller sammen med ’adgang på eget ansvar’. Det nævnes heller ikke, at ønsket om flere ’biologisk værdifulde træer’ harmonerer dårligt med et friluftsliv, hvor der er adgang til hele skoven. I de nuværende skove er sandsynligheden for, at der er mennesker til stede, når et træ vælter, meget lille, da der er få sådanne træer. Dette vil ændre sig, når der kommer mange flere svampeangrebne træer, og ikke mindst fordi hovedparten af de urørte skove vil bestå af gammel bøg, der vil udvikle tøndersvampråd, efterhånden som træerne svækkes af alder. Dertil kommer selvfølgelig kulsvamp, kæmpeporesvamp og alle de andre vednedbrydere.

Det vil være gavnligt med en tydelige beskrivelse af prioritering mellem tilsyn (personale og indsats) vs begrænsninger i adgang eller øget risiko ved adgang. Fx kunne det overvejes, om det på sigt vil blive nødvendigt med en begrænsning i adgangsretten til veje og stier, således at de kun var langs disse, at risikotræer skulle håndteres.

Ang. 2.4.9 Overordnede retningslinjer for forsøg og frøhøst.

Vi ser frem til en løbende konstruktiv dialog og aftaler om eksisterende forsøgs fremadrettede forvaltning, så forsøget konflikter mindst muligt med biodiversitetsformålet og samtidig sikrer afslutning af det forsøgsformål der ligger til grund for etablering og måling af forsøgene. Ift. Frøhøst og sikring

af den vigtige genetiske ressource der er opbygget i flere af de bevoksninger, vil vi ligeledes bidrage til fremadrettet forvaltning.

Ang. 2.4.10 Overordnede retningslinjer for storm, brand og lignende.

Vi konstaterer at ”Som udgangspunkt sker der ingen bekæmpelse af insekter efter perioden for naturgenopretning”. Arealet med nåletræer reduceres markant inden for de arealer der bliver udlagt til urørt skov i løbet af omstillingsperioden. Dermed mindskes risikoen for spredning af insektangreb til nabobevoksninger efterfølgende, særligt hvis der ikke sker en naturlig opvækst af større arealer med nåletræer. Der er ikke specifikke juridiske eller økonomiske regler herfor.

Ang. Bilag 4 Miljørapport

Ang. 5.3 Vand.

Målinger fra to urørte skove Suserup og Hald Ege, viser at ligevægt i opbygning og nedbrydning af biomasse er opnået. Nitratudvaskning har været konstant (og betydelig for Suserup) over en længere årrække. For at modvirke dette fænomen i nye skove, der bliver lagt urørt kunne/burde man udtage mere af den stående biomasse (inkl. mindre dimension og grene, der er mere kvælstofrige end stammer) over længere tid end der er lagt op til. Dette for at fjerne kvælstof og øge optaget i vegetationen.

Ref:

Gundersen, P. et al. Do indicators of nitrogen retention and leaching differ between coniferous and broadleaved forests in Denmark? For. Ecol. Manage. 258, 1137–1146 (2009).

Garbu, R.C. Nitrogen cycling and nitrate leaching from unmanaged forest. MSc-thesis, University of Copenhagen (2020).

Ang. 5.5 Luft og klimatiske faktorer

Også i naturnært drevne skove vil der indfinde sig en stabilt niveau af kulstof. Derfor er sætningen ”Naturstyrelsens naturnære skovdrift betyder, at der fældes mindre træ end skovene vokser med” et udtryk for en omstillingseffekt og ikke en langsigtet tilstand.

Rapporten om drivhusgasregnskab har i afsnit 7.5 opgørelser af effekt på Danmarks klimaregnskab som følge af udlæg af naturreservater - urørt skov. Det indgår i effekten af det samlede skovareal. Miljørapporten angiver at der er ’forudsætninger’, ’antagelser’ og ’usikkerheder’ i fremskrivningen. Og, ja det er der. Samme situation gør sig gældende for Naturstyrelsens antagelser om vedmasseudvikling på arealerne ved en fortsat forvaltning

med naturnær skovdrift, særligt når der er usikker om den aktuelle status på Naturstyrelsens arealer.

SIDE 4 AF 4

Samlet er der dog ret entydigt at perioden med omstilling/naturgenopretning vil resultere i et reduceret optag på arealerne i en periode. Derefter vil der komme en opbygning af kulstoflagre på de udlagte arealer, som følge af vækst og fravær af hugst. Omfang, hastighed og varighed af kulstofopbygningen vil afhænge af mange faktorer (bl.a. hydrologi, klima, omfang af græsning m.v.). Der er kun sparsomme data til at belyse dette forløb præcist, hvilket er beskrevet i såvel rapporten som i bilag 4.

Tilsvarende er der sparsomme data til at belyse en alternativ forvaltning med naturnær skovdrift, men det ville have resulteret i et mere stabilt vedmasse niveau og en hugst af træ som bidrag til en grøn omstilling. En grøn omstilling der både kan resultere i energi og CCS, men i lige så høj grad industriel innovation, så vil kunne anvende en større del af hugsten i forskellige træprodukter, f.eks. kompositter, CLT, LVL m.m.

Tilsvarende usikkerheder findes på mange andre områder i grundlaget for Bilag 4, men er nok mest grundigt beskrevet for klimaeffekterne.

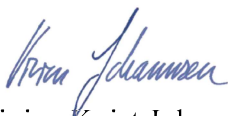
Ref:

Johannsen, VK., Nord-Larsen, T., & Bentsen, N. S. (2022). Opdatering af skovfremskrivning: Forventet drivhusgasregnskab for de danske skove 2020-2050. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet. IGN Rapport

Ang. 7. Overvågning og foranstaltninger

IGN forventer også at Danmarks Skovstatistik vil give informationer på sigt om udviklingen i det samlede areal for Naturstyrelsens forvaltning.

Med venlig hilsen

Vivian Kvist Johannsen
Seniorforsker, Sektionsleder

Høringssvar vedrørende urørt skov fra foreningen Fri Natur

Præsentation:

Fri Natur er en landsdækkende forening med over 800 medlemmer

Fri Natur har følgende formål:

- Fri Natur arbejder for fri, varieret og tilgængelig natur.
- Fri Natur arbejder for større og sammenhængende naturområder i Danmark.
- Fri Natur betragter ikke hegnede arealer som vild natur.
- Fri Natur arbejder for levevilkårene og den frie bevægelighed for det naturligt forekommende vildt.
- Fri Natur tager afstand fra storskala natureksperimenter, herunder indhegnede urørte skove, der fjerner habitater og begrænser friluftslivets reelle adgang.
- Fri Natur arbejder for, at ændringer eller etablering af natur, er baseret på bredt funderede videnskabelige retningslinjer, hensyn til klima, praktiske erfaringer og lokal forankring.

Høringssvar fra foreningen Fri Natur

Fri Natur vil gerne udtrykke sin holdning og ikke mindst store bekymring for de kommende forvaltningsplaner for urørt skov. Herunder mener Fri Natur, at Natura 2000-områderne bør få en særlig opmærksomhed, da vi ikke mener, at udkastet til forvaltningsplanerne tager tilstrækkeligt hensyn hertil. Fri Natur vil gerne advare mod at udvalgte skove skal indhegnes og at der skal udsættes store klovdyr - samtidigt med, at der skal fældes op mod 90% af nåletræerne og skamferes et stort antal løvtræer.

Ændret naturpleje praksis

Igennem en længere årrække har de hidtil anvendte naturplejemetoder og naturnær skovdrift vist deres værd. Fri Natur mener, at denne form for naturpleje/drift ikke blot bør erstattes, fordi hele Miljøministeriets praksis nu ændres efter pres fra en række politiserende biologer.

Det er Fri Naturs indtryk, at rewilding-ideologen har fremmanet et radikalt paradigmeskift i ministeriets/ministerens syn på naturpleje og skovdrift, og dermed påtvunget medarbejdere i Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsen arbejdsgange, der ikke anerkender medarbejdernes årelange erfaring og deres tilegnede kompetencer.

Der er på tværs af Danmark eksempler på, hvordan samarbejde mellem

Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsen og lokale landmænd/lodsejere/naturplejere er velfungerende, og hvor naturen netop plejes samtidig med, at der er stor artsrigdom.

Naturnær skovdrift og fokuseret naturpleje har givet en udvikling i artsrigdommen, og hvor etablering af vandhuller/ramsarområder netop har givet det løft for naturen, som nu søges afløst med rewilding, som eneste redskab. Udviklingen for flagermus, er et godt eksempel på truede arter, der nu trives nye steder, hvor der har været konventionelle naturpleje tiltag og genskabelse af eksempelvis mindre vådområder/vandhuller.

De store naturarealer, der forvaltes af Naturstyrelsen, på vegne af borgerne i Danmark, danner basis for at naturpleje kan skabe arbejdspladser, og at eksempelvis mindre naturarealer, som i sig selv ikke er rentable, kan afgræsses og samtidigt give et løft til den lokale samfundsøkonomi.

Fri Natur ser med alvor på, at den nye fastlagte strategi medfører en risiko for at disse arbejdspladser helt forsvinder sammen med tilgange til dansk produceret bæredygtigt træ mindskes kraftigt, og med disse arbejdspladser forsvinder også viden om de pågældende naturområder. En del af den viden handler om, hvilket græsningstryk områderne faktisk kan bære, og hvilke arter, der nu trives ift., hvilke uønskede arter, der forsvinder.

Fri Natur anerkender, at der fortsat er behov for naturpleje og herunder afgræsning i naturen på særligt udvalgte arealer i det åbne land, eksempelvis ådale og diverse overdrev.

Behov for undersøgelse

Fri Natur ønsker en tilgang, hvor konsekvenserne af naturplejen undersøges - ikke blot screenes, og hvor der opstilles forskellige alternativer, da afgræsning med hegn, heste og kvæg, eller måske på sigt elge og europæisk bison, næppe er den eneste løsning for den fremtidige danske naturpleje på tværs af samtlige danske naturtyper/skove. Ej heller findes det at urørt skov er en stor nødvendighed ift. klima og artsrigdom, hvorfor et samlet udlæg af urørt skov i langt den overvejende del af de danske statsskove næppe er eneste mulighed - og slet ikke set med klimamæssige hensyn.

Debatten om naturpleje har på grund af kontroversielle emner som adgang for friluftslivet, dyrevelfærd, opsætning af diverse hegn, hindring af den frie vildtbane

med videre skabt røre og debatteres fortsat i befolkningen. Den kommende rewilding/afgræsningsstrategi er ensporet, potentielt skadelig og giver ikke megen plads til alternative forvaltningsmetoder.

Flere forskere peger netop på mulige alternativer for naturpleje, som ikke involverer rewilding/helårsgræsning/skovgræsning. Fri Natur savner, at disse alternativer bliver bragt i spil på lige fod med - eller endda før - et enslydende og stringent helårs afgræsnings/skovgræsnings regime indføres som naturplejemetode. Det virker fagligt uholdbart, at en "one fits all" model kan anvendes uanset om naturplejen foregår på en klippeø, i klitheden, på heden, i mose, på overdrev eller i skoven og at urørt skov nu er eneste mulige driftsform i meget store dele af vores fælles statsskov.

Argumenter om tilgroning, mangel på lysåbne arealer og naturlig hydrologi - og uønskede "invasive" arter angives af ledende rådgivere, som trusler mod vores natur - er dette korrekt, har man eksempelvis sammenholdt med gamle billeder fra Landsat databasen. Er hele Danmarks fællesejede natur og skov sprunget i krat og groet til - eller er det blot rewilding/græsnings tilhængernes antagelse, da man ikke har påvist andre trusler i den danske natur.

Desuden betvivler Fri Natur udsagn om at artsrigdommen i vores skove ikke kan overleve, hvis ikke der afgræsses, fældes og veteraniseres i stor stil.

Urørt skov bliver næppe urørt med fældningsprocenter på op til 90% af visse arter, der nu kaldes invasive. Der er et voldsomt indgreb i naturen, som ikke er naturbevarende, men naturforandrende.

Fri Natur er bestemt ikke imod naturpleje eller genoprettelse af natur, der er målrettet til det enkelte område og skånsomt udført efter alle gældende love, fredninger og direktiver.

Fri Natur er generelt imod rewilding/helårsgræsning og skovgræsning som eneste mulige naturpleje tiltag, da der er ikke meget evidens for effekten af rewilding eller helårsgræsning i skovene. Det kan diskuteres, om den danske rewilding/græsningsmodel overhovedet er egnet som naturforvaltningprincip i Danmark, da den oprindelige rewilding/græsnings ideologi knytter sig til store sammenhængende områder, som eksempelvis Yellowstone nationalpark i USA - der er 899,1 km², svarende til 899.100 ha, og hvor netop hegning ikke forekommer. Det er kun i den danske rewilding/græsnings model at hegn forekommer så stringent, og

hvor der er tale om små områder på mellem 30 og 800 ha. og med eneste løsning værende afgræsning og med udsættelse af "forvildede" tamdyr i naturen. Alene forskellen i områderne burde give anledning til undren over om "one size fits all" og om urørt skov i stor skala er ift. gældende lovgivning på alle områder.

Derfor mener Fri Natur, at der er tale om et eksperiment med vor natur og klima, hvilket er stærkt bekymrende set i forhold til, at man har udpeget de naturarealer, der allerede har stor artsrigdom og hvor skoven trives. Dertil kommer at skovene benyttes af mange forskellige brugere, der nu bliver frataget retten til en rekreativ gå/løbe/cykeltur/ridetur i en dynamisk/naturnær skov. Dermed risikerer man med gennemførelse af planerne at skade den bedste og mest artsrige natur/skov vi har i Danmark. Fri Natur foreslår derfor at forkaste rewilding/afgræsning og indhegning, som naturplejemetoden, der skal sættes på fremadrettet i dansk naturpleje, da Danmark simpelthen er for lille til denne tilgang - også i urørt skov.

Fri Natur anser det for muligt og vigtigere at naturpleje kan foretages på forskellig vis – via private såvel som offentlige initiativer, og at der allerede i dag udføres naturpleje, som øger både artsrigdommen og varetager bilag IV arternes bevaring på forskellig vis. Nationalpark Thy og Rigkildelife naturpleje er glimrende eksempler på at naturpleje uden store omkostninger for dyr, skov eller mennesker kan lade sig gøre. Her tænkes på opkøb af lavbundsjord, hvor der allerede nu kan påvises bedring i artsrigdommen og afgræsning af overdrev mv., når disse naturplejes efter andre principper end rewilding og urørt skov, og afgræsning sker i samspil med naturen med et forsvarligt græsningstryk.

CO2 påvirkning

Det vurderes, at planens sandsynlige påvirkning af klimaet er varierende fra negativ til positiv alt efter betragtet tidsperiode og antagelser. Beregninger om dette mangler i materialet. Fri Natur mener, at Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsens udmelding vedrørende påvirkning af klimaet er alt, alt for ukonkret - og at de positive gevinster er overvurderede.

Københavns Universitet har udgivet en rapport, der angiver klimapåvirkningen for urørt skov, som værende overvejende negativ.

Her og nu-fældninger af ikke-hjemmehørende træarter vil blive direkte kontraproduktivt for klimaet, da det vil medføre en reduktion af optaget af CO₂. Dertil kommer, at nåletræer har hurtigere tilvækst og dermed større CO₂ optag, end eksempelvis bøg og eg.

Fortsat naturnær skovdrift vil bidrage med et netto CO₂-optag, som følge af

træprodukters positive klimaeffekter.

Ønsket om at skabe lysåbne arealer i skove er direkte i modstrid med behovet for at øge Danmarks CO₂ optag. Dertil kommer, at den etablerede artsrigdom i skovene med nåletræer vil lide under de drastiske fældninger.

Danmark var inden landbrugets fremvækst overvejende dækket af skov. Ideen om, at store dyr holdt landskabet lysåbent mangler evidens. Pollenanalyserne foretaget af Bent Vad Odgaard, som ses herunder fra Mols viser, at landskabet helt frem til bronzealderen overvejende var dækket af træer. Træpollen var dominerende og græs udgjorde under 10% af den samlede pollenmængde.

Set i et historisk perspektiv vil ønsket om at skabe lysåbne arealer i vores skove paradoksal nok ikke trække os mod en oprindelig naturtilstand, men snarere trække os mod en tid for ca. 250 år siden, hvor mennesket havde skabt en økologisk katastrofe, og hvor der kun var 3% skov i Danmark. At fælde skov og skabe lysåbne arealer stemmer ikke overens med at Danmark oprindeligt var dækket af træer.

I en tid, hvor der er stort internationalt fokus på at bevare skov og genplante skov, går Danmark nu enegang og Miljøministeren skjuler klimaproblematikken ved at kalde skovfældninger for naturgenopretning. Her og nu-fældning af op mod 90% af nåletræerne for at skabe "urørt" skov vil få dramatisk effekt på Danmarks klimaaftryk - dertil kommer at skamferingen og hurtigere henfald for op mod 25% af løvtræerne ligeledes vil stoppe CO₂-optaget. Det vil påbegynde en markant udledning af CO₂ for de i alt 75.000 hektar, som ønskes omdannet til "urørt" skov.

Princeton University i USA har meddelt, at den billigste og mest nærliggende måde at løse klimaproblemerne på, er ved anlæg af ny og mere skov. Dette virker ikke foreneligt med danske planer om fjernelse af træer i nationalparker og urørt skov - og det forekommer ligefrem at man spiller hasard med vores allesammens

skov og miljø.

I øvrigt bør suppositionseffekten indregnes i klimaregnskabet, da udskiftning af byggematerialer som beton og stål med træ, udgør den helt store CO2 besparelse, og det er især dette klimatiltag, der vil blive påvirket af planerne om at udlægge store dele af den nuværende skovproduktion i Danmark til urørt og lysåben skov.

Natura-2000

Vurderingen af om der vil ske skade på Natura 2000-områder og fredskov, er så løst skitseret og utilstrækkeligt beskrevet, at en decideret miljøvurdering må foretages. Ifølge § 9 i habitatbekendtgørelsen skal der foreligge tungtvejende grunde og omfattende vurderinger til ændringer. De tungtvejende grunde angives alene at være - at området skal rewildes. Forudsætningen for afvigelse i beskyttelsen af Natura 2000 områder er, at der skal være afsøgt alternative løsninger, og at disse skal være vurderet efter artikel 6. stk. 4. Dette peger igen i retning af, at en miljøvurdering er påkrævet - at en konsekvensvurdering og en screening ikke er tilfredsstillende dokumentation for at påvirkningen af et Natura 2000 område ikke er væsentlig.

Beslutningsgrundlaget

DCE 460 danner grundlag for en stor del af de beslutninger, der for tiden træffes om forvaltningen af den danske natur. Denne rapport påpeger, at den eneste mulige genopretning for den danske natur er store udsatte tamdyr, der skal græsse i skovene. Derudover har Naturstyrelsen bestilt en rapport om urørt skov, der er udarbejdet af nogenlunde samme forskergruppe med nogenlunde de samme konklusioner om afgræsning.

At rapporten "Dansk Natur Indikator" (DCE 460) iflg. Aarhus Universitet (AU) nu skal genberegnes, sker fordi en professor har trukket alle sine data fra rapporten. AU har måttet sande at brugen af anonyme forskere ikke var helt optimalt, og de har efterfølgende måttet opgive navnene på disse "forskere". For nogles vedkommende viste titlen som forsker ikke at være korrekt, men der var blot tale om ansatte i forskellige kommuner. Dette er ansatte, der bekender sig til rewilding paradigmet.

Der er ikke angivet en metode for rapporten eller, hvorledes data er tilvejebragt. Det er således uklart, hvorvidt der er anvendt forskningsmæssigt valide metoder til indsamling af data - og der er frem for alt intet internationalt peer review af denne rapport.

Dette citat danner grundlag for beregningerne: "Vi har sat kriteriet for at der er opnået konsensus ved at mindst 50% af eksperterne, der har afgivet bedømmelse, bakkede op om en specifik vurdering af en trussel eller regel, samt at mindst fem eksperter har afgivet bedømmelse".

Med 5 eksperter ud af 45 deltagere, er det næppe repræsentativt for forskere

standen som sådan. Derudover kan man udlede følgende ved blot at se på lidt af statistikken: Der er i DCE 460 intet revisionsspor og der anvendes en selvopfundet pointgivning, som ikke er mulig at gennemskue.

Der foreligger ingen test eksempler eller tidligere detail-resultater, så man kan vurdere på resultaterne eller drage konklusioner ud fra disse sammenligninger. Der mangler også en indeksering. Forfatterne går fra pointgivning direkte til beregning af et gennemsnit. Dette gennemsnit anvendes efterfølgende sammen med en delvis cirkelslutning - og heraf fremkommer det så, at dansk natur stort set kun kan overleve, hvis der udsættes store tamdyr, der kan afgræsse skove.

Dette er muligvis ikke er direkte uredelig forskning, men det er temmeligt tankevækkende, at der ikke fra Aarhus Universitets side ønskes en bedre videnskabelig validering af den udgivne forskning. På det grundlag er det kritisabelt at man fra Miljøministeriet iværksætter så store projekter. At man tilmed har bestilt en rapport fra samme forskergruppe, burde ikke danne grundlag for så stor en omvæltning i skovdriften i Danmark.

Derudover så er DCE 460 langt fra fyldestgørende iflg. forskerne selv - Citat: *Undervejs i processen har vi måttet træffe en masse beslutninger om, hvilke indikatorer vi skulle basere DNI på, og hvor meget de skulle vægte i den samlede naturforvaltningsindikator. Alle beslutningerne er transparente og begrundede, men det kan alligevel være svært at gennemskue, nøjagtigt hvordan de kommer til at virke i det endelige kort. Vi håber at DNI kan blive prøvet af i forskellige sammenhænge, hvorved der uundgåeligt vil dukke fejl eller u hensigtsmæssigheder op, som kan rettes ved at give nogle indikatorer en mere retvisende vægtning eller ved at tilvejebringe bedre data. En sådan afprøvning vil også kunne pege på aspekter af DNI som kræver en videre udvikling. Måske er der processer, som mangler, eller processer, som ikke er fremstillet retvisende? Hen ad vejen vil der helt sikkert dukke ny viden op, som kan forbedre kortet.*

Mht. den i 2019 udarbejdede Rødliste, som ligeledes tillægges stor betydning ift. en arts tilbagegang og som er brugt som baggrund fra miljøministeriet/miljøministeren i en kampagne om den store krise den danske natur befinder sig i, er nu revideret, og der er stillet spørgsmål vedrørende beregningerne i rødlisten fra flere andre faggrupper.

Aarhus Universitet har forholdt sig til de stillede spørgsmål og medgiver, at der mangler 1805 arter - og giver en slags teknisk svar, som ikke er helt tilfredsstillende

ift. hvorfor disse arter ikke er medtaget i beregningen. Hvorfor det faktisk synes påvist ud fra en yderligere gennemgang fra bl.a. forstfolk at tilbagegangen i artsmangfoldigheden er så minimal, at den er uden signifikans, og om der faktisk er tale om en tilbagegang. Ihvertfald ikke i de danske skove, som udgør en stor del af de kommende naturnationalparker og de dertilhørende urørt skov, samt udpegningen af yderligere urørt skov.

Når Rødlisten med i alt 5231 arter (2019-tal) anvendes som eneste vandtætte bevis for "biodiversitetskrisen" i Danmark, efterlader det et dårligt indtryk af, at man slet ikke forholder sig til 1805 arter, der netop har skiftet status. Det er klart misvisende, og den slags statistiske undersøgelser skal kunne indfange variation før og efter, hvor udvikling både til det bedre, og til det værre, bliver klarlagt. Arterne burde ikke blot udelades uden yderligere granskning. Desuden rummer Rødlisten kun en vurdering af omkring 17,5% af Danmarks samlede antal arter.

Der findes en enkelt rapport af en international anerkendt forsker, der påpeger visse fordele ved urørt skov, og hvor der synes at være enkelte fordele, men disse overrules tilsyneladende af rewilding ideologien.

Det må derfor påpeges, at de fremtidige planer for urørt skov og dertilhørende Natura 2000 områder hviler på et alt for spinkelt datagrundlag, og at alle planer bør skrinlægges indtil, der er et validt datagrundlag og valide statistiske beregninger at bedømme den fremtidige naturpleje efter.

Planer udarbejdet i samarbejde med lokale medarbejdere, hvis årelange viden og erfaring tages til indtægt, sammen med valid forskning, og ikke blot brugen af udvalgte kolleger, der bekender sig til det nye rewilding paradigme, hvilket synes tilfældet i DCE 460. Derimod burde en bred vifte af forskere, forskellige faggrupper og lokale medarbejdere være inddraget i hele processen, og ikke blot en bestilt rapport uden forskningsmæssig validitet, der anvendes i så stort et natur eksperiment som i de kommende urørte skove og naturnationalparker.

Kan det danske hjortevildt, som bestand, overleve de store indgreb vore skove står overfor, når alt skal "forfalde" og der skal henlægges/veteraniseres til biller og svampe uagtet, om der rent faktisk forefindes et fornødent antal biller og svampe i vore skove. Kan bestanden af hjortevildt holdes sund og på et forsvarlige niveau, når der i de næste mange år ikke må reguleres i bestanden på samme sæt som nu.

Tages der tilstrækkeligt hensyn til den berørte skov de pågældende steder i klitplantagen såvel som løvskoven og er det nødvendigvis det samme, der kræves for at naturpleje disse skove.

Gennemser man derudover eksempelvis nogle af de hidtidige plejeplaner udarbejdet

af Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsens medarbejdere med kendskab til området, så mangler der muligvis lysåben skov i plantagen – ikke urørt skov! Det er dog ikke påvist, at der mangler lysåbenhed af hensyn til ådselsbiller og nogle få svampe. Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsen, som vel må anses for at have en del ekspertviden på netop dette område, fra deres årelange pleje og færdsel i området påviser ikke, hvad lysåben skov vil tilføre området. Det er muligt, at det hidtil har været ved at drifte man har plejet området, og at man nu skal forholde sig til paradigmeskiftet som medarbejder, men bevirker det, at al erfaring blot skal skrinlægges.

Er artsmangfoldigheden så i frit fald overalt i Danmark, kan man spørge sig selv. Med tanke på at ovennævnte rødliste ikke helt holder til en nøje gennemgang, kunne indsatsen så spredes til at indbefatte lokale aftaler med oprettelse af f.eks. vildt korridorer, afgræsning af overdrev, afbrænding og skabelse af flere ramsarområder/små vådområder. Vi mangler fakta og datagrundlag. Det ses heller ikke, at der er brugt internationalt anerkendte beregningsmetoder i DCE 460. Blot egne - til denne ene rapport udviklede værktøjer, der kun understøtter udsætning af tamdyr i naturen og afgræsning, og ikke giver et bud på nogen som helst anden form for pleje af naturen i Danmark. Der findes alternativer til rewilding/helårs- og skovgræsning i f.eks. DCE 388, men disse er totalt fravalgt i de kommende forvaltningsplaner for urørt skov.

Beslutningsgrundlaget er således ikke i orden. Det udgangspunkt man starter med er en vurdering ud fra et ikke veldokumenteret dataset. Benyttede data bliver trukket af en af de større bidragsydere. Statistikken i rapporten tåler ikke megen granskning af statistikere. Der udføres beregninger, som reelt set er uden betydning, og som ikke bliver anvendt. Beregninger, der tilsyneladende er anført, så de giver læserne indtryk af et gennemarbejdet dataset, hvilket så viser sig ikke helt at være tilfældet - nu hvor rapporten skal genberegnes.

Øget brandfare i urørt skov

I dag tales der om højintensive naturbrande, som afbrænder skove på en måde som fortidens naturbrande ikke gjorde, dette grundet mere tørke i træernes vækstperioder. Dog er det ikke kun tørkeramte skove, der er i højrisiko, også urørt skov må siges at udgøre en brandfælde.

En skovbrand kan let blive en katastrofe, som det ofte ses fra udlandet, men hvor slemt kan det egentlig blive her i Danmark, for vi har jo brandbælter i skovene, eller det havde vi, for der er i projektforslagene ikke udlagt brandbælter til de urørte skove, og der findes ingen lovhjemmel til at sikre, at der bliver lavet brandbælter og

dermed sikre de tilstødende skove og naturområder.

Til trods for at biologerne ønsker disse såkaldte naturlige dynamikker, så er det store naturkræfter, der ikke er muligt at styre uden brandbælter rundt om de urørte skove. Når man nu ved, at skov er med til at nedsætte temperaturen lokalt, samt opsamler CO₂, og dermed i den grad beskytter og fremmer biodiversiteten, så er det da besynderligt, at satse på urørt skov, som frigiver CO₂, og er potentielle store brandfælder, der kan skade omkringliggende natur mere, end hvad det gavner med brændt træ til biller. Derudover må mængden af ønsket dødt ved give anledning til bekymring - ved en spontan skovbrand, hvor dødt og tørt ved hurtigt kan give ilden et godt arnested, intensivere naturbranden, og dermed gøre slukningsarbejdet sværere.

Græsning i skove og urørte skove

Næsten al offentlig skov er omfattet af fredskovpligten: Fredskovpligten blev indført for over 200 år siden for at sikre Danmarks forsyning med træ, efter at næsten al skov i landet var blevet ryddet. Dog anføres det, der kan gives dispensation til skovgræsning i fredskov iht. skovloven, men ligeledes anføres - At alle former for dyrehold, som ikke omfattes af undtagelsen i § 9, nr. 1 om skovgræsning, er forbudt.

Dyrehold af natur- eller kulturhistoriske grunde - skovgræsning:

"Hidtil er der givet dispensation til dyrehold af natur- eller kulturhistoriske grunde, hvor målet med dyreholdet har været pleje eller opnåelse af den naturtype, som denne driftsform afstedkommer. Der er endvidere givet dispensationer af hensyn til skovens dyrkning (svinehold som hjælp til skovens selvforyngelse og jordbearbejdning) og til pleje af kulturer (bekæmpelse af ukrudt ved hjælp af får eller gæs med videre.). Disse former for dyrehold er imidlertid nu omfattet af bestemmelsen i forslaget § 9, nr. 1, hvorefter skovgræsning på en del af det fredskovspligtige areal er tilladt uden dispensation. Der kræves derfor ikke dispensation fra forbuddet i § 8, nr. 4, til disse former for dyrehold."

Definition af stævningsdrift og skovgræsning

Bemærkningerne til § 9, nr. 1:

"Ved stævningsdrift forstås, at skovarealet drives i kort omdrift med løvtræarter, der egner sig til at skyde fra stubben og/eller rødderne. Typisk er arter som hassel, rødæl, ask og eg egnet til stævning, men også andre arter kan der være lokal tradition for at stævne.

Ved skovgræsning forstås græsning med husdyr på skovbevoksede arealer, hvor græsningen understøtter den biologiske mangfoldighed og hensynet til landskab og kulturhistorie. Også græsning af hensyn til skovens dyrkning og pleje af kulturer omfattes af denne bestemmelse. Græsning, som udelukkende har til formål at

opdrætte dyr, herunder græsning med hjorte, er efter forslaget ikke skovgræsning, jf. bemærkningerne til § 8, nr. 4.

Efter forslaget skal der altså ikke længere dispensation til at etablere skovgræsning, hvis det sker inden for 10 pct. af det enkelte fredskovspligtige areal. I de afgørelser om dispensation til husdyrhold, der træffes efter den gældende lov, har det været almindeligt at stille vilkår om, at eksisterende muligheder for offentlig færdsel og ophold ikke hindres. Der er derfor indføjet en regel om, at hegning af hele skoven eller omkring dele af den til skovgræsning ikke må indskrænke mulighederne for offentlig færdsel og ophold. Det forudsættes således, at adgangen ikke indskrænkes på steder, hvor naturbeskyttelseslovens regler om adgang ellers giver mulighed for færdsel og ophold."

Det er Fri natur's klare opfattelse at opsættelse af hegn og udsætning af store tunge dyr i høj grad vil påvirke borgerens lovpligtige adgang til skovene, og det er ikke anført om områderne kun omfatter de 10% af skovområdet. Eksempelvis er der områder på knap 800 ha. svarende til at selve skoven burde være 80.000 ha stor! Dette er mere end de anførte 29.000 ha, der nu udlægges - hænger det sammen rent lovgivningsmæssigt eller er der igen givet et antal af dispensationer fra miljøministeriet til egne projekter.

Fri Natur anbefaler at græsningen i skove fortsat overlades til det eksisterende vildt, som kronhjorte, dådyr og rådyr.

Fri Natur mener, at der behov for større sammenhængende naturområder - og at dynamikkerne ved det frie hjortevildt bør kunne udfoldes bedre end det sker i dag, således at naturlig og fri græsning får bedre betingelser. Faunapassager, bredere læbælter, plantning af mere skov i nærhed af eksisterende skove bør kunne gennemføres med en relativt lille indsats, men med en stor effekt.

Der er over tid indberettet flere alvorlige ulykker med køer og heste - dertil kommer en lang række ikke registrerede hændelser, som til alt held ikke medførte personskade. Der kan næppe herske tvivl om at omgang med store tunge dyr som det fremgår af planerne skal udsættes i de urørte skove, vil føre til både invaliderende og fatale ulykker, når det eksisterende friluftsliv kommer i kontakt med store klov/hovdyr.

Der må på det kraftigste advares mod, at der udsættes dyr bag hegn i de urørte skove, da det kan få u hensigtsmæssige konsekvenser for dyr, træer, sårbare planter - og mennesker.

Bilag IV arter

De udpegede areal til urørt skov er for langt den overvejende del alle Natura 2000 områder, som både er udlagt til fuglebeskyttelsesområde og Habitatområde. Hvorfor det må formodes, at der er mange bevaringsværdige naturtyper og ikke mindst arter der alle er strengt beskyttet under Habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, samt danske fredninger af truede arter. Der ses i materialet ikke en fuldstændig opgørelse over eksempelvis bilag IV arter, hvilket peger i retning af, at der ikke er opgjort en fyldestgørende baseline for de udpegede områder.

Derfor bør der gennemføres en miljøvurdering af alle områder, før disse store omvæltninger - kaldet genopretning - iværksættes. Der er foretaget screeninger og konsekvensvurderinger, men ikke en decideret miljøvurdering som foreskrevet i Habitatdirektivet, når der udføres ændringer i Natura 2000 områder, der påvirker bilag IV arter. Mao. bør der inden forvaltningsplanerne godkendes foretages en decideret miljøvurdering iht. lovgivningen på området.

Fortidsminder

Diger er i dag beskyttede, og det samme gør sig gældende for både synlige og endnu ikke afdækkede fortidsminder.

2-meters zonen omkring diverse kulturarvsminder jf. Museumsloven omtales på intet tidspunkt - eller om denne zone vil blive medtaget i tilsyn og beskyttelse. 100-meters zonen jvf. Naturbeskyttelsesloven § 18 (Fortidsmindebeskyttelseslinjen) bør iagttages og det ses ikke tilfældet i de udpegede urørte skove.

Det skal påpeges, at ved de omfattende fældninger indenfor de udpegede områder vil skoven blive labil ved stormfald. Dette kan yderligere være en fare for ødelæggelse af kulturarvsminderne både i forhold til 2-meters zonen og 100-meters zonen. Labiliteten bør ses i sammenhæng med de massive fældninger, der vil pågå ifm., at områderne udpeges til urørt skov.

Det må endelig påpeges, at det ikke er beskrevet, hvorledes synlige, som skjulte fortidsminder plejes behørigt inden eksperimentet urørt skov påbegyndes.

Set ud fra de mange gravhøje, diger og generelt øvrige anlæg, der er af kulturhistorisk værdi, vores kulturarv, findes det stærkt problematisk, at mere end 30 års empiriske observationer fra diverse optegnelser og undersøgelser synes, at blive ignoreret fra Miljøministeren/Miljøministeriet, og at beskyttelsen af denne kulturarv ikke synes fremtrædende i projektforslagene.

Der eksisterer flere studier, der påviser at netop afgræsning med mellemstore/store

dyr kan give uoprettelige skader på vores fortidsminder. Der er tale om udsætning af store dyr som kvæg og heste, som skal afgræsse ikke-hegnede fortidsminder. Afgræsning af diger (sten- og jord-) og gravhøje eksempelvis og uden hensyn til eventuelle natur-kulturarv så som særligt særegne træer og andre særlige forhold i flora/fauna/funga.

Dyrenes adfærd kan ses som værende mulig skadende på fortidsminder bl.a. diger, gravhøje, stenkister, stemmeværker hulveje med videre. men uden, at disse studier/fakta giver anledning til bekymring. En adfærd, der burde give bekymring for bevarelsen af fortidsminde, hvilket findes foruroligende at fortidsminderne ikke ses beskyttet i udpegningen af urørte skove til afgræsning.

Eksempelvis: De udvalgte dyr udviser ofte en adfærd, hvor de naturligt vil samles på højdepunkter i området for at bevare overblik over arealet, for at kunne spotte potentielle fjender. Dette kan give store slidskader, og dannelse af veksler med heraf følgende erosion. Dyrene har et naturligt behov for at støvbade, og dette sker typisk ved naturlige "knæk" i terrænet, og der graves/trampes/stampes ofte med forben for at få et, for dyret, tilfredsstillende område at bade/hvile i. Herved kan fortidsminder skades uopretteligt. Der er jo ikke tale om et enkelt individ, men en flok, og flokken vil færdes samlet, og derved vil skaderne sandsynligvis blive større.

Menneskets plads i naturen

Fri Natur har tidligere fremsendt et bekymringsbrev til Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsen vedrørende farlige "nærved" hændelser med store udsatte tamdyr. Der er efterfølgende skrevet artikler i flere dagblade og fagtidsskrifter om hændelser med de udsatte tamdyr i naturplejen, hvorfor man kan konkludere at udsættelse af store dyr i en stor procentdel af danskernes tilgængelige offentlige rekreative områder, vil virke stærkt adgangs begrænsede. Skoven har gennem tiderne været et tilflugtssted for rekreative aktiviteter for mange borgerne, og med urørt skov vil der blive adgangs begrænsning med mere hegn og flere udsatte tunge dyr.

Corona krisen viste med al ønskelig tydelighed behovet for netop at kunne bevæge sig uhindret rundt i naturen, og den betydning dette har for folkesundheden.

Vil der blive søgt sørget for, at handicappede/gangbesværede har adgang til disse urørte skove med trampestier og øget vådområder. Bør disse befolkningsgrupper ikke tilgodeses i samme omfang som andre brugergrupper, så denne gruppe kan deltage i det, der af ministeren benævnes "store naturoplevelser" i vores fælles natur herunder vores statsejede skove også de urørte dele af statsskovene.

Gennemsnitligt tager befolkningen på tur i skoven ca. 10 gange om året, og cirka 88 % af den voksne danske befolkning er i skoven mindst en gang om året. Dertil kommer et skønsmæssigt lige så stort antal besøg af børn i naturen, samt et ukendt antal udenlandske turister. De fleste tager ud i naturen med det formål at opleve naturen, og mere end 80 % af befolkningen mener, at naturoplevelser er vigtige for livskvaliteten. Mere end hver anden tager i naturen for at reducere stress og slappe af. Naturen er samtidigt en vigtig motivationsfaktor for at dyrke motion. En del friluftaktiviteter er fysisk udfordrende og foregår med høj puls. Derudover er motion i sig selv blevet et vigtigere motiv til besøget i naturen end tidligere. En femtedel angiver motion som vigtigste formål med seneste besøg i naturen. Besøg i naturen sker altså primært med henblik på naturoplevelser, motion, at lade mentalt op og afstressning.

Disse tal er fra 2013 – Tallene har ganske givet ændret sig en del bl.a. pga. Corona, hvor besøgstillene er eksploderet og er slet ikke retvisende mere. Som minimum burde der udarbejdes nye og tidssvarende undersøgelser, så vi får det retvisende billede af, hvor mange brugere der rent faktisk vil blive påvirket af regeringens planer. Mange brugere vil blive berørt af de ændringerne, der kommer i de skove, der udlægges til urørt skov.

De ca. 29.000 ha, som ifølge forslaget bliver udlagt til urørt skov, omfatter nogle af de mest besøgte skove på Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsens arealer. Omkring to tredjedele af alle skovbesøg i Danmark foregår i Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsens skove, så en stor del af Danmarks skovgæster vil komme til at opleve et noget andet skovbillede og andre fysiske muligheder end hidtil. Det synes igen, at en lille gruppe af ideologer har "retten" til at bestemme, hvordan vores skovoplevelser skal udforme sig. Deres mening om invasive arter og hvilke træer, der er ønskværdige i vores natur er nu blevet et andet nyt mantra i naturplejen, og variationen af træ i de danske skove vil nu blive bestemt af de få og ikke som nu beplantninger bestemt af varierende skov- og klitplantører med viden og erfaring fra det område de har arbejdet i eller uddannede forstfolk, som har en grundig uddannelse i netop skov og træer.

Opsætning af låger, færste og ydre strømførende hegn, samt yderligere vildthejn er i sig selv en stor begrænsning af uhindret adgang til natur og skove, og det giver dermed hindringer i udfoldelse af rigtig mange fritidsaktiviteter. Desuden kan kvæg og heste finde på at tage ophold ved en låge, hvorfor forsøg på adgang kan skabe direkte farlige situationer. Samtidigt vil tilstedeværelsen af de store tunge dyr kunne virke stærkt angstprægende på en del mennesker og deres adgang til vores fælles natur og skove vil derfor begrænses af hegn med disse dyr samtidigt med at de

urørte skove yderligere vil begrænse den almindelige borgers udfoldelsesmuligheder. Et aspekt af denne form for naturpleje, der ses stort på fra ministeriets side.

Der ses ikke i udkastet at være en decideret opgørelse over, hvorledes skovene benyttes som rekreativt eller hvilke fritidsaktiviteter, der udføres i området. Om der fx rides, cykles, køres med slædehunde, løbes, vandres, dyrkes yoga eller spilles rollespil. Denne manglende opgørelse finder Fri Natur uhensigtsmæssigt i områder, hvor der ligeledes ofte er stor turisme, der også er aktive friluftsb brugere med cykling, ridning, løb og hundeluftning. At ministeriet ikke ønsker undersøge den nuværende brug af området - og konsekvenserne for den fremtidige benyttelse synes ganske uforståeligt set i lyset af vigtigheden af folkesundheden.

Naturbeskyttelsesloven

I de overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove på (s. 21) anføres følgende:

Naturbeskyttelsesloven sidestiller friluftsliv med naturbeskyttelse, f.eks. biodiversitet.

Borgerne har derfor (jvf. Naturbeskyttelsesloven (LBK nr 240 af 13/03/2019 - Kapitel 4) ret til i statens skove bl.a. at færdes til fods overalt og døgnet rundt, at cykle på veje og stier, hvor man kan cykle med en almindelig cykel og i al væsentlighed ride overalt med heste på stier/veje, i skovbunden m.v.

Hvordan vil Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsen sikre og garantere friluftsb brugere at ovenstående frie adgang overalt fortsat er muligt i urørt skov.

I LBK nr 240 er det desuden anført:

§ 23. Skove er åbne for færdsel til fods og på cykel, samt for ophold, hvis der er lovlig adgang dertil.

Stk. 2. Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller vanskeliggøres. Der må ikke opsættes usædvanlige hegn omkring skove.

Hvordan definerer Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsen "hegn/usædvanligt hegn" - og mener Miljøministeriet og dermed også Naturstyrelsen ikke at offentlighedens adgang forhindres eller vanskeliggøres af enhver form for hegn uanset type.

Det anføres under afsnittet om Naturbeskyttelsesloven, at det er nok med 'formidling om skovens ændrede status - Hermed sikres Naturbeskyttelseslovens formål' – Det kan næppe være nok til at sikre lovens formål vedrørende friluftsliv, blot at oplyse om, at skoven nu er udpeget til urørt skov!

...

Som afslutning ønsker Fri Natur at påpege, at der bliver alt for mange uhensigtsmæssige konsekvenser ved planerne for urørte skove. På den baggrund anbefaler Fri Natur, at man skrinlægger planerne.

Fri Natur ønsker at deltage i en ny proces om fremtiden for Danmarks natur, som sikrer større sammenhængende naturområder, som rummer et gennemgående hensyn til klima, bæredygtige arbejdspladser, fortidsminder, konkrete planer for truede planter og dyr - og menneskets fortsatte plads i naturen.

Med ønsket om en grønnere fremtid for vores fælles natur,
Bestyrelsen for Fri Natur

www.frinaturdanmark.dk

Naturstyrelsen
Sendt på mail: bioskov@nst.dk

24. august 2022

Dansk Skovforenings bemærkninger til forslag til udlæg af urørt skov, bestående af ca. 29.000 ha ny urørt skov, og tilføjelse til de generelle retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer.

Dansk Skovforening takker for muligheden for at kommentere på forslaget til udlæg af yderligere 29.000 ha urørt statsskov. Vi har ikke bemærkninger til de konkret udpegede arealer, men har nogle mere generelle betragtninger og bekymringer, som vi ønsker at adressere.

Bekymringer for konsekvenserne af en lokal forsyning af råtræ

Når landets største skovejer beslutter at ændre sin skovdrift så markant og over så kort en tidsperiode, vil det naturligt få store konsekvenser for den hjemlige forsyning af træ. Leverancen af løvtræ vil falde til 20 procent i forhold til nuværende niveau inden 2026, hvis den fremlagte plan gennemføres. Det vil have en stor afsmittende effekt på resten af skovbruget og på den primære danske træindustri.

Dansk Skovforening har tidligere henvendt os til Miljøminister Lea Wermelin med vores bekymring for, om det er muligt at fastholde og udvikle en konkurrencedygtig træindustri, når råtræforsyningen falder, fordi højproduktive skovarealer lægges urørt, uden at der samtidig er nye arealer til at tage over.

Implementeringen af natur- og biodiversitetspakken skal ske med respekt for skovbrugserhvervet og i nuanceret balance med biodiversitet, herunder mellem urørt skov og produktionsskov. Målet bør være en forvaltning af både private og offentligt ejede skove, hvor alle de samfundsmæssige ønsker til skovene kan opfyldes gennem en bæredygtig skovdrift med balance mellem økonomi, biodiversitet og sociale værdier.

Derfor har det været vores klare anbefaling, at der sideløbende med beslutningen om urørt skov udarbejdes en plan for træ til den grønne omstilling. Indtil en sådan foreligger, finder vi det fornuftigt at overveje en overgangsperiode for at udnytte skovens produktionspotentialer optimalt i overgangsperioden.

Forsøg og frøhøst

Af de generelle retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer fremgår det, at: *"I en række tilfælde er vigtige gamle langtidsforsøg og bevoksninger kåret til frøhøst beliggende indenfor udpegningerne af urørt skov. De vil normalt kunne fortsættes uden væsentlig negativ påvirkning af den urørte skov uden om"*.

Det fremgår videre, at der fremadrettet kan påbegyndes eller fortsættes med forsøgsvirksomhed og høstes frø, men kun hvis det ikke er til skade for biodiversitetsformålet i resten af den pågældende skov, hvilket er positivt. Det er dog uklart, hvordan det vil blive vurderet, om en frøbevoksning eller et forsøgsareal kan være til skade for biodiversitetsformålet?

En stor del af de kårede bevoksninger til frøhøst findes i den østlige del af landet på Naturstyrelsens arealer. De udgør en væsentlig kilde af frø af særligt hjemmehørende træarter, som er helt essentiel at opretholde – både for at sikre en stabil forsyning af kåret materiale til skovbruget, men i særdeleshed også set i lyset af ønsket om yderligere skovrejsning, hvor efterspørgslen på frø må forventes at stige. I den nuværende vejledning til privat skovrejsning stilles krav om, at frø- og plantemateriale skal stamme fra kårede bevoksninger eller frøplantager, og det er allerede for nogle arter svært at skaffe nok frø.

På samme måde findes en del af langtidsforsøgene også på Naturstyrelsens arealer – forsøg, der ikke lader sig flytte, og som har stor betydning for skovbrugsforskningen, særligt i lyset af behovet for at kunne følge klimaets påvirkning på træernes vækst og sundhed.

Dansk Skovforening skal derfor påpege vigtigheden af, at både gamle langtidsforsøg og bevoksninger kåret til frøhøst bevares i videst mulige omfang, og at eventuel nedlæggelse og omlægning koordineres i tæt dialog med forskningsinstitutionerne og skovbrugserhvervet.

Effekt på naboarealer

Der er i de generelle retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer ikke taget stilling til håndteringen af eventuelle sygdomsudbrud, så der undgås eller begrænses spredning til naboarealer.

Dansk Skovforening er bekymret for tilfælde, hvor der kommer sygdomsudbrud, som kan få stor effekt på naboarealer. Et relevant eksempel er barkbilleangreb set i Tyskland i forbindelse med sommertørken i 2018. Det vil også kunne finde sted i Danmark, hvis der ikke gennemføres saneringshugster i de urørte skove for at forhindre spredning, eller i forbindelse med brandsikring op til naboarealer, hvor det ikke er ønskeligt med store mængder dødt ved.

Vi ønsker, at der tages stilling til håndteringen af dette, og at det beskrives i de generelle retningslinjer for forvaltningen af urørt skov.

Med venlig hilsen

Tanja Blindbæk Olsen

Høringsvar indgivet til Naturstyrelsen på e-mail bioskov@nst.dk d. 24.08.2022

DGI's høringssvar til offentlig høring af forslag til urørt skov og af overordnede retningslinjer for forvaltning af urørte skove på Naturstyrelsens arealer Journalnummer J.nr. 21/14394

DGI bakker op om forslaget om mere urørt skov for at skabe bedre forhold for friluftliv, mere natur og bedre biodiversitet i Danmark. DGI ser også frem til indsatsen for urørt skov på Naturstyrelsens arealer og de muligheder for idræt og friluftsliv, der allerede er og senere kan blive mulighed for, men særligt hegning med udsatte husdyr i urørt skov må ikke få utilsigtede konsekvenser for befolkningens fysiske og mentale sundhed. DGI ser det som vigtigt, at tiltagene ikke vil komme til at begrænse danskernes adgang til et aktivt idræts- og fritidsliv i vores fælles natur.

Naturen er danskernes foretrukne sted at være aktiv

Brugen af naturen til aktiviteter og fællesskaber er vokset markant over de seneste årtier, og naturen er i dag det sted, hvor flest voksne danskere dyrker en eller flere af deres motions- og idrætsaktiviteter¹. Frivillige idrætsforeninger såvel som selvorganiserede motionsaktiviteter samler danskere i sunde og meningsfulde fællesskaber omkring idrætsaktiviteter i naturen, herunder løbere, orienteringsløbere, gå-hold, vandrefællesskaber, mountainbikere mv. Skovene og naturen bruges desuden til afholdelse af mange motions- og idrætsevents.

DGI har følgende bemærkninger til forslag om urørt skov

- **Frahegning af vej og sti**

Det er ulovligt at indhegne større naturområder inkl. veje og stier uden at sikre trafikanter sikkerhed ved enten tøjring af store græssere eller adskille de store græssere fra vej og sti ved forsvarlig indhegning.

§88 i færdselsloven: "Ingen må lade heste, kreaturer m.v. færdes på vej, uden at de er forsvarligt bevogtet. De må ikke tøjres således, at de kan nå ind på vejen. Såfremt de ikke er tøjret, skal de være adskilt fra vej ved forsvarlig indhegning."

- **Levestedsforvaltning**

DGI anerkender at der kan opstå situationer, hvor det er nødvendigt med levestedsforvaltning med dertilhørende midlertidige indskrænkninger i den lovlige adgang. Det er vigtigt, at sådanne forvaltningstiltag baseres på reelle og faktuelle forhold og begrænses til det kun nødvendige, så adgangen for danskerne forhindres mindst muligt.

¹ I "Danskernes Motionsvaner" (IDAN 2016) fremgår det bl.a., at naturen er det mest populære sted at dyrke sine aktiviteter (44 pct. angiver, at de dyrker én eller flere af deres aktiviteter i naturen).

- **Nye muligheder for friluftsliv**

DGI ser positivt på, at der i udlægningen af urørt skov kan gives nye muligheder for friluftslivet i forhold til befolkningens aktive friluftsliv. Borgerne har ret til i statens skove bl.a. at færdes til fods overalt og døgnet rundt, at cykle på veje og stier, hvor man kan cykle med en almindelig cykel og i al væsentlighed ride overalt med heste på stier/veje, i skovbunden m.v.

- **Fortsat uændret og uhindret adgang**

DGI sætter pris på at Naturstyrelsen fortsat skal arbejde for at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet og varetage formidling og information om arealernes værdier. At friluftslivets muligheder inddrages i overvejelserne i forbindelse med indsatsen for urørt skov ved planlægning og forvaltning af arealerne.

- **Fortsat vedligeholdelse og udvikling af friluftsfaciliteter**

DGI ser det som særdeles vigtigt at den rekreative infrastruktur som skovveje, stier, mountainbikespor og faciliteter til understøttelse af friluftsliv fortsat kan udvikles og tilpasses i de udpegede urørte skove.

DGI finder det særdeles vigtigt, at det fortsat er muligt at vedligeholde og udvikle eksisterende friluftsfaciliteter og opføre nye friluftsfaciliteter (som fx mountainbikespor) som hidtil efter en konkret vurdering af beliggenhed og hensyn til bl.a. naturværdier, fx af hensyn til borgernes mulighed for at opleve og bevæge sig igennem de urørte skove.

- **Målrettet og tydeligt reelt fagligt grundlag**

Eventuelle begrænsninger for friluftslivet skal være målrettede og baseres på et tydeligt fagligt grundlag herunder friluftsfaglige perspektiver.

- **God adgang er vigtig**

DGI er glade for at det er tydeligt at det fortsat er tilladt at udøve alle de former for friluft aktiviteter, som generelt kan gennemføres uden tilladelse i Naturstyrelsens skove. F.eks. mountainbikekørsel, ridning, fuglekiggerture m.fl.

- **Tilladelser til events, arrangementer mv.**

DGI finder det vigtigt, at det som hidtil er muligt at få tilladelse til friluft aktiviteter, som kræver styrelsens tilladelse, fx erhvervsmæssige aktiviteter, stævnepladskrævende arrangementer mv.

- **Samlet national plan for hegninger med inddragelse af interesseorganisationer**

DGI ser gerne en samlet national plan for hegning og udsætning af store græssere med stærk inddragelse af interesseorganisationer.

- **Planlægning for kompenserende foranstaltninger i samarbejde med lokale aktører**

De få steder og situationer, hvor hydrologiske eller andre naturhensynstiltag begrænser lokales adgang og muligheder for idræt og friluftsliv skal der ske en lokal inddragelse med henblik på at skabe kompenserende foranstaltninger.

Generelle bemærkninger

DGI finder det positivt, at indsatsen vedr. urørt skov skal fremme biodiversitet. Indsatsen bør dog ikke bryde med en hundredårig tradition og praksis, hvor friluftsliv og naturbeskyttelse er sidestillet som dobbelt formål. Friluftsliv er ikke en trussel mod hverken biodiversitet eller rødlistearter, og det dobbelte formål bør fastholdes, hvor friluftsliv og adgang sidestilles med naturbeskyttelse.

Offentlighedens adgang til urørt skov skal sikres og fastholdes, dette er afgørende for DGI. Dette gælder ikke kun de lovmæssige rammer for adgang, men i særdeleshed den reelle adgang. Barrierer, der sænker befolkningens reelle adgang til urørt skov bør undgås. Barrierer for den reelle adgang kan være foranstaltninger som manglende sikring og fortsat vedligehold af den rekreative infrastruktur. Det kan være hegn og udsatte husdyr som køer, heste eller indskrænkning i muligheder for organiserede idræts- og friluftslivsaktiviteter og deres muligheder for at afholde arrangementer i områderne.

Erfaringer fra både ind- og udland viser samtidig, at hegn og græsning ikke er problemfrit, når der samtidig er et aktivt friluftsliv. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning sammenfatter således: *"Naturpleje med store græssende dyr har dog samtidig vist sig ikke at være helt uproblematisk, specielt ikke når den anvendes i områder, der også er forbundet med rekreative interesser. I Danmark var der i 2017 et dødsfald og flere personskader som følge af uheldige møder mellem kvæg og motionister/hundeluffere².*

Flere steder i høringspapirerne er friluftsliv og turisme blandet sammen og omtales som to sider af samme sag. DGI vurderer, at friluftsliv og turisme er væsensforskellige, og at friluftslivets og det lokale foreningslivs behov ikke kan dækkes af de tiltag, der har et turismesigte. DGI mener, at lovforslaget bør skelne mellem de to typer af besøgende med et særligt fokus på at sikre gode muligheder for den lokale befolkning og det lokale foreningsliv, såvel som det selvorganiserede friluftslivs muligheder og ønsker.

Lokale løsninger og friluftsliv

Lokal borgerinddragelse og involvering af lokale aktører og foreninger er essentielt for urørt skovs succes. Den fremtidige succes opnås bedst, hvis befolkningens muligheder for god adgang og et rigt friluftsliv understøttes og styrkes i urørt skov.

Statsskovene har væsentligt bedre adgang end private skove, og mulighederne for forenings- og fællesskabsaktiviteter og ikke mindst mulighederne for at få tilladelser til at afholde arrangementer er bedre i statsskovene. Statsskovene er derfor af overordentlig stor betydning for en bred vifte af friluftslivsaktiviteters eksistens, fx cykelløb, løbeevents, spejdløb, orienteringsløb, rollespil etc. DGI vil på det kraftigste opfordre til, at foreninger og fællesskaber sikres fortsat mulighed og tilladelser til at afholde arrangementer og events på de kommende arealer der udlægges til urørt skov.

Forvaltningsplaner

Forvaltningsplanerne bliver centrale værktøjer for fremtidens drift af urørt skov. Forvaltningsplanerne skal sikre balance mellem naturbeskyttelse og andre samfundsinteresser, herunder friluftslivet.

DGI foreslår, at forvaltningsplanerne for urørt skov baseres på principper for adaptiv forvaltning:

- Forvaltningstiltag skal hvile på et bredt sammensat fagligt grundlag under hensyntagen til omkostningseffektivitet.
- Forvaltningstiltag evalueres løbende og overvåges med fokus på effekter i relation til både biodiversitet og friluftsliv.
- Forvaltningsplaner skal revideres hvert fjerde år på baggrund af resultater fra evaluering og overvågning.

² Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN), Københavns Universitet: 2020. https://static-curis.ku.dk/portal/files/237043761/Notat_Friluftsliv_og_gr_ssende_dyr_web.pdf

- Forvaltningsplaner skal redegøre for udformning af hegn og de foranstaltninger, der skal sikre offentlighedens adgang til og muligheder for uhindret færden i urørt skov.
- Når det skal beslattes, hvilke dyr der eventuelt skal gå i indhegning, skal der tages hensyn til det eksisterende idræts- og friluftsliv, så befolkningen kan færdes sikkert uden fare for liv og lemmer fra de udsatte husdyr.
- Forvaltningsplanerne skal redegøre for, hvordan den rekreative infrastruktur sikres og løbende vedligeholdes.
- Enhver indskrænkning af friluftslivets adgang og muligheder skal baseres på tungtvejende argumenter med udgangspunkt i et dokumenteret fagligt grundlag.
- Sankning af spiselige vilde urter, svampe mv. tillades i henhold til de eksisterende rammer i naturbeskyttelsesloven.

Hegn og udsatte dyr

DGI anbefaler en restriktiv tilgang til hegning og udsætning af store græssere. I de tilfælde hvor der udsættes husdyr under hegn, skal der sikres gode og tilgængelige adgangsveje i og til området. Der bør i videst mulige omfang vælges ikke-opsøgende vilde hjemmehørende arter og ikke husdyr som køer (inkl. bison) og heste.

Ansvar i tilfælde af ulykker og farlige situationer mellem udsatte husdyr og besøgende i urørt skov bør afklares og tydeligt skiltes

Pædagoger, folkeskolelærere, naturvejledere, trænere fra frivillige foreninger, spejderledere og guider har et udvidet ansvar for dem, de tager med ud på tur. Med ansvar følger nødvendigvis et forsigtighedsprincip og vurdering af risiko for den pågældende tur og mulige situationer. Ligesom en forventning om, at loven overholdes under aktiviteterne. Med det in mente vil eventuelle hegninger i urørt skov potentielt hegne størstedelen af den organiserede friluftslivsaktivitet ude. Når man hegner noget inde, hegnes man også noget ude. Vil fx foreningers børnehold kunne færdes sikkert? Eksempelvis orienteringsløb, hvor børn løber uden voksne? Mountainbikeklubber, hvor børnene fx kører korte runder uden en voksen? Folkeskoleklasser, der nyder idræt i skoven? Disse grupper vil blive hegnet ude af eventuelle hegninger med store græssere i urørt skov.

Øvrige bemærkninger

- DGI undrer sig over, at det under Miljøministeriets eksisterende Adgangsforum ikke på noget tidspunkt har været inddraget eller spurgt til råds i forberedelsen af urørt skov. Der har kun været afholdt to møder inden for de seneste mange år: henholdsvis den 19. januar 2019 og den 5. september 2016. Adgangsforum kunne have kvalificeret arbejdet, i særdeleshed arbejdet med adgang og friluftsliv forud for høringsfasen.

Mvh

Thomas Larsen Schmidt, konsulent, Idrættens Arenaer, DGI

Inge Vadman

Øster Hassingvej 25,

9310 Vodskov

Hvorfor skal dyr og natur i Danmark sættes under maksimalt pres, for at fremme få biologers rewildings tankegang uden omtanke eller konsekvensberegninger for den biodiversitet, som eksisterer i de pågældende områder og uden tanke for den store mængde CO2 lagring der allerede i dag er i en skov med aktiv skovdrift og biodiversitetshensyn.

Urørt skov på store områder er blevet fremført som det enkle svar på, hvordan biodiversiteten kan sikres. Tilsvarende er det blevet hævdet, at skovdriften er et problem. Der er dog hverken evidens for det eller det sidste. Derimod er der undersøgelser som viser, at dyrkede skove ikke behøver at være en trussel mod biodiversiteten. (fx Horak et al, Biodiversity patterns in forest plantations 2019)

Skovene i Danmark rummer omkring 20 millioner m³ træ og de statslige naturområder giver danskerne bæredygtige byggematerialer & energi med ca. 270.000m³ til varme og energi, 200.000m³ bliver stående i skoven til lagring af CO2 og 330.000 anvendes til byggeri og møbler. Hvorfor vil man fælde så store mængder sunde træer, blot for at udlægge til urørt skov?

Skove kan bidrage til at øge optaget af CO2 fra atmosfæren. Et 100-årigt bøgetræ har fx et lager på kulstof svarende til 2,6 tons CO2. Hvorfor vil man risikere at fælde og veteraniserer sunde løvtræer, når træerne er så gode til at lagre CO2? Hvorfor vil man ikke støtte den grønne omstilling, så der er træ nok i Danmark til et erstatte stål og beton i byggeriet og erstatte kul, olie og gas med biomasse (flis)?

Jeg vil gerne indgive min dybeste bekymring for udpegningen af ca. 29.000 ha urørt skov i hele Danmark.

Jeg er meget modstander af projekterne, som er meget tyndt beskrevet i forhold til forvaltningsplanerne, især på området mht. dyrevelfærd for udsatte dyr og manglende CO2 lagring. Der findes ingen baseline, så man kan evaluere på indsatserne ud i fremtiden. Det vil sige at der vil ikke være mulighed for at beskrive om biodiversiteten øges eller forringes ved urørt skov.

Derudover er offentligheden ikke søgt inddraget i processen, som udelukkende er ført digitalt og uden oplysning via de statslige tv-kanaler mv.

Med håb om besindelse

På vegne af de dyr og planter som bor i skovene i dag

Inge Vadman

Fra: [Jens Kloppenborg-Skrumsager](#)
Til: [Bioskov](#)
Emne: Hørings svar vedr. udlæg af ny urørt skov
Dato: 30. august 2022 07:18:28

I forbindelse med at Naturstyrelsen vil udlægge yderligere 29.000 ha urørt skov i Danmark, vil al statsskov i Rudersdal kommune blive udlagt til urørt skov.

Jeg er helt med på, at vi skal sikre en højere biodiversitet i Danmark fremadrettet. Dette bør og skal kunne gå hånd i hånd med borgernes frie adgang til vores natur og statsskove.

Min bekymring i Rudersdal, hvor vi i familien benytter vores lokale skove meget er, at borgernes frie adgang til skoven vil blive begrænset som følge af, at væltede træer ikke bliver fjernet, som tilfældet er i dag. Hermed vil borgernes adgang til alle dele af skoven kun være på de stiforløb, som forhåbentlig vil blive friholdt for væltede træer.

Skoven er meget mere og andet end en grussti. I den del af skoven i Trørød, der er udlagt til os hundeluftere, hvor hunden kan gå fri, her benyttes skovbunden også flittigt af borgere og hunde.

Derfor går min bekymring på, at skoven på kort sigt bliver et stiforløb, og de steder hvor skoven hegnes ind, og græssende dyr udsættes, at skoven med tiden forsvinder som følge af at nye skud fra træer bliver spist af det græssende kvæg. Dermed vil de danske skove blive væsentligt forandret, i forhold til det vi kender i dag, og muligvis reduceret.

Det forhold, at staten ikke længere vil bidrage med tømmer til træindustrien, vil også allerede på kort sigt medvirke til en prisstigning på såvel tømmer som brænde, hvilket ikke er formålstjendtligt i den nuværende situation som landet og verden befinder sig.

Med venlig hilsen

Jens Kloppenborg
Viceborgmester i Rudersdal kommune (V)
Ellesøpark 15
2950 Vedbæk
2615 2497

Bemærkninger fra Hav- og Vandmiljø

MSTs enhed for Hav- Vandmiljø (HOV) skal gøre opmærksom på, at udpegning af urørt skov (planen) skal være i overensstemmelse med vandplanlægningen for berørte målsatte vandforekomster og havstrategien for de berørte havområder.

Bemærkninger fra HOV har til formål at sikre, at miljøvurderingen af planen omfatter relevant lovgivning og miljøfaktorer med henblik på at den strategiske miljøvurdering kan danne grundlag for en vurdering af om planen er i overensstemmelse med vandplanlægningen og den danske havstrategi eller om der er risiko for at udpegningen:

- kan indebære direkte eller indirekte påvirkning af vandforekomster, der medfører, at aktuel tilstand forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås, jf. lov om vandplanlægning,
- kan indebære påvirkning af havets økosystemer og miljømål, der medfører at god miljøtilstand ikke kan opnås eller opretholdes, jf. lov om havstrategi
- er i konflikt med overvågningsprogrammet NOVANA eller overvågningsprogrammet for havstrategien.

Lov om vandplanlægning (lovbekendtgørelse 126 af 26/01/2017) med tilhørende bekendtgørelser fastsætter bl.a. miljømål og indsatsprogrammer med henblik på at forebygge forringelse af og opnå god tilstand for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Lov om havstrategi (lovbekendtgørelse 1161 af 25/11/2019) fastsætter bl.a. miljømål og indsatsprogrammer med henblik på at opnå eller fastholde god miljøtilstand i havets økosystemer, og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer.

Det følger af miljøvurderingslovens § 12, jf. bilag 4, litra a og e, at miljøvurdering af en plan bl.a. skal redegøre for:

- forbindelser med andre relevante planer og programmer,
- de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationale plan, fælleskabsplan eller medlemsstatsplan, og som er relevante for planen eller programmet, og hvordan der under udarbejdelsen af den/det er taget hensyn til disse mål og andre miljøhensyn.

HOV kan på det foreliggende grundlag ikke vurdere, om den konkrete udpegning af urørt skov kan medføre risiko for tilstandsforringelse af eller ikke-målopfyldelse for målsatte vandforekomster samt risiko for at god miljøstand for havområder ikke kan opnås eller opretholdes.

Den strategiske miljøvurdering skal derfor redegøre fyldestgørende for planens forhold til henholdsvis vandplanlægningen og havstrategien for så vidt angår direkte og indirekte berørte målsatte vandforekomster og danske havområder, herunder forventede påvirkninger af vandforekomsterne, som følge af den konkrete udpegning. HOVs bemærkninger er uddybet nedenfor.

Tekstnære bemærkninger

Dokument	Sidetal	Bemærkning	Initialer/enhed
Bilag 4 Miljørapport	s. 9	<p>Afsnit 4.5 ”Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning” mangler fyldestgørende beskrivelse af lovgrundlaget samt alle de relevante målsatte vandforekomster, som vandplanlægningen omhandler (målsatte overfladevandområder, herunder vandløb, søer og kystvande samt grundvandsforekomster), og som kan blive berørt af den nærværende udpegning af urørt skov.</p> <p>Jf. bilag 2 (”Bilag 2 Forslag til ny urørt skov”) synes flere af udpegningerne fx at være placeret kystnært, men i afsnit 4.5 i miljørapporten er der blot nævnt følgende: ” .. at opfylde bekendtgørelsens §1. Genopretning af naturlig hydrologi sker under respektering af bl.a. vandløbslovens regler”.</p>	ANEMC/HOV
Bilag 4 Miljørapport	s. 9	<p>Såfremt udpegningen af urørt skov berører kystvande, fx i form af ændrede forhold i afstrømning/udledning af fx kvælstof eller fx ændrede forhold i den kystnære hydrologi, gør HOV opmærksom på, at miljøvurderingen af planen også skal redegøre for forholdet mv. til Danmarks Havstrategi.</p> <p>Danmark har ifølge EU’s havstrategidirektiv, implementeret i dansk lov ved havstrategiloven (LBK 1161 af 25/11/2019), en forpligtelse til at opnå eller opretholde en god miljøtilstand i havet. God miljøtilstand er beskrevet i havstrategidirektivets bilag I (lovens bilag 2) ved hjælp af 11 såkaldte kvalitative deskriptorer.</p> <p>I miljøvurderingen af planen mangler der derfor potentielt en redegørelse for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planens forhold til Havstrategien for berørte havområder, omfattet af Havstrategien - tilstand i de berørte havområder - de forventede påvirkninger af berørte havområder, som følge af planen - planens overensstemmelse med Havstrategien. 	ANEMC/HOV

Bilag 4 Miljørapport	s. 13-14	<p>Redegørelser, vurderinger af potentielle påvirkninger og begrundelser skal foretages for alle relevante deskriptorer. Såfremt visse deskriptorer vurderes at være upåvirkede af aktiviteter ifm. planen skal begrundelsen fremgå.</p> <p>Såfremt udpegningen af urørt skov berører målsatte vandløb, søer og kystvande, fx i form af ændrede forhold i afstrømning/udledning af fx næringsstoffer eller fx ændrede forhold i vandføring eller hydrologi, skal miljøvurderingen af planen også redegøre for de aktiviteter, der som følge af planen, potentielt kan indebære direkte eller indirekte påvirkning af vandløb, søer og kystvande, der medfører, at aktuel tilstand forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås.</p> <p>Særlige opmærksomhedspunkter for målsatte vandløb er bl.a. kontinuiteten i de fremtidige vandløb, risiko for iltfattigt vand, forsuring og vandring af fisk til og fra havet.</p> <p>Særlige opmærksomhedspunkter for målsatte søer er bl.a. stratificering, risiko for iltfattigt vand, forsuring og ændring af arts sammensætning af fisk.</p> <p>Nyeste offentliggjorte miljøtilstand, herunder for de tilknyttede kvalitetslementer for hver vandforekomst (vandløb, søer, kystvande), kan findes i MiljøGIS for høring af vandområdeplaner 2021- 2027 (se 'tilstandsvurdering'): https://miljogis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3hoering2021</p>	MIDKR/HOV ANEMC/HOV CABPE/HOV
Bilag 4 Miljørapport	s. 14	<p>Det bemærkes at miljøvurderingen ikke er fyldestgørende i forhold til beskrivelse af planens overensstemmelse med Lov om vandplanlægning, jf. bekendtgørelse af lov om vandplanlægning (LBK nr 126 af 26/01/2017), i forhold til vurdering og beskrivelse af planens påvirkninger af grundvandsforekomster. Af miljørapportens side 14, fremgår:</p> <p><i>"Det vurderes samlet, at planen med genopretning af naturlige vandforhold vil have en positiv indvirkning på forholdene for en række naturtyper og arter og derudover vurderes der ikke at ske en forringelse af grundvandsforekomsterne som følge af øget nitratudvaskning."</i></p>	JAKQC/HOV CHBCL/HOV

	<p>Ovenstående konklusion om at der som følge af nitratudvaskning, ikke vil ske en forringelse af grundvandsforekomsterne, fremstår ubegrundet. Miljørapporten skal redegøre for påvirkningen af vandområder i tilstrækkelig grad til, at miljømyndigheden kan vurdere, om en miljøtilladelse vil være i overensstemmelse med § 8 i indsatsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (BEK nr 449 af 11/04/2019). Derfor efterspørges mere konkrete vurderinger og beskrivelser af planens påvirkninger af grundvandsforekomster.</p> <p>Naturstyrelsen har i forbindelse med Naturnationalparken Fussingø udarbejdet et notat, som belyser problemstillingen omkring nitratudvaskning og urørt skov. Naturstyrelsen kan med fordel tage udgangspunkt i dette notat, under forudsætning af, at dette er en national plan, hvor forskellige forhold kan gøre sig gældende for de forskellige udpegede skovområder. Hvis dette notat anvendes, gøres Naturstyrelsen opmærksom på, at de forskellige forhold, og deraf problemstillinger, skal belyses og vurderes i forhold til om planen indebærer risiko for tilstandsforringelse eller hindring af målopfyldelse for de grundvandsforekomster, som er udpeget i vandområdeplanerne 2021-2027.</p> <p>Nyeste offentliggjorte miljøtilstand for grundvandsforekomster kan findes i MiljøGIS for høring af vandområdeplaner 2021- 2027: https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3hoering2021</p>	

Naturstyrelsen
bioskov@nst.dk

Haderslev Kommune
Teknik og Klima
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk

Dir. tlf. 20238474
cvba@haderslev.dk

30. august 2022, sagsnr. 22/17874

Haderslev Kommunes høringssvar til udpegning af urørt skov

Haderslev Kommune har modtaget Naturstyrelsens høring om udpegning af områder til urørt skov. Haderslev Kommune har ikke afholdt kommunalbestyrelsesmøder i høringsperioden fra den 30. juni til den 24. august, hvorfor vores høringssvar først indsendes efter høringsperiodens udløb. Vi forventer, at Haderslev Kommunes høringssvar indgår i Naturstyrelsens behandling.

I Haderslev Kommune arbejder vi målrettet for at få flere borgere. Vi ved, at én af vores helt store styrker er kommunens fantastiske naturområder og de muligheder, områderne giver både dem, der ønsker fordybelse, leg og en helt unik ramme at dyrke sin favoritsport i. Skovområderne i Haderslev er helt fantastiske, da de tilsammen kan rumme det hele. Haderslev Kommunes arbejde med klimadagsordenen indebærer at arbejde for CO₂ forringelser og klimatilpasning. Mere biodiversitet er en naturlig del af det arbejde.

De udpegede områder har en stor rekreativ værdi for befolkningen og turister i Haderslev Kommune, herunder børnefamilier, daginstitutioner, løbere, ryttere, mountainbikere, hundeluftere, orienteringsløbere og mange andre.

Haderslev Kommune ønsker derfor at kunne fastholde og udvikle de nuværende og fremtidige outdoor oplevelser, der er i de udpegede områder, og at urørt skov ikke må være en hindring herfor. De korridorer og kultursteder, der er i områderne, ønskes fortsat at kunne bruges som de gør i dag. Herunder også at der kan afvikles større arrangementer, som nu for eksempel VM i mountainbike 2022 i Pamhule området med knap 700 deltagere fra mange forskellige lande.

Vi går ikke ind for, at levedygtige planter, uanset om de er hjemmehørende eller ej, gøres ulevedygtige, såsom forkrøbling af træer. Eventuelle invasive arter er naturligvis undtaget. I forhold til hegning af områderne eller delområder, så skal den begrænses mest muligt og kun etableres efter dialog med brugere og kommunen.

Haderslev Kommune imødeser, at de kommende forvaltningsplejeplaner udarbejdes i tæt dialog med Haderslev Kommune og brugerne, sådan at vi i fællesskab fortsat kan sikre gode og attraktive skovarealer i kommunen.

Venlig hilsen

Mads Skau
Borgmester